Нова українська школа

Оріон

Катерина Пономарьова

Українська мова.

БУКВАР

1 клас

Частина 1

Український освітянський
видавничий центр «Оріон»

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Слова Павла Чубинського
Музика Михайла Вербицького

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:
Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

Український освітянський
видавничий центр «Оріон»

Катерина Пономарьова

Українська мова.

Підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

Частина 1

Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України

Київ
Оріон
Український освітянський
видавничий центр «Оріон»
2025

УДК 811.161.2*кл1(075.2)
П56

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 21.02.2025 № 345)

Дорога дитино!

Ти розгортаєш буквар. Ця книжка допоможе тобі дізнатися багато нового й цікавого.

Головне — ти навчишся читати.

Розглядай малюнки, розповідай, спілкуйся, виконуй завдання. Читай і думай. Фантазуй і мрій. Навчайся із задоволенням.

Бажаємо тобі успіхів!

Умовні позначення:

— розкажи або прочитай

— поміркуй і поясни

— послухай або прочитай текст

— попрацюй у парі або групі

— розкажи про свій настрій на уроці

Запрошуємо до нашого електронного додатка
https://faino.school/

© К. І. Пономарьова, 2025
© УОВЦ «Оріон», 2025

ISBN 978-617-7485-84-0
Український освітянський
видавничий центр «Оріон»

Розкажи, куди йдуть діти.

Що?

Які предмети є у класній кімнаті? Назви́ їх.

Знайди зайвий предмет у кожному ряду.

Розкажи Олі, які предмети треба брати до школи.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

Поясни, що на малюнку не так.

Хто?

Поясни, які на́зви предметів відповідають на питання **що?**, а які — **хто?**

Що?

Хто?

Знайди зайвий предмет у кожному ряду.

Розкажи, як живеться песику в сім'ї.

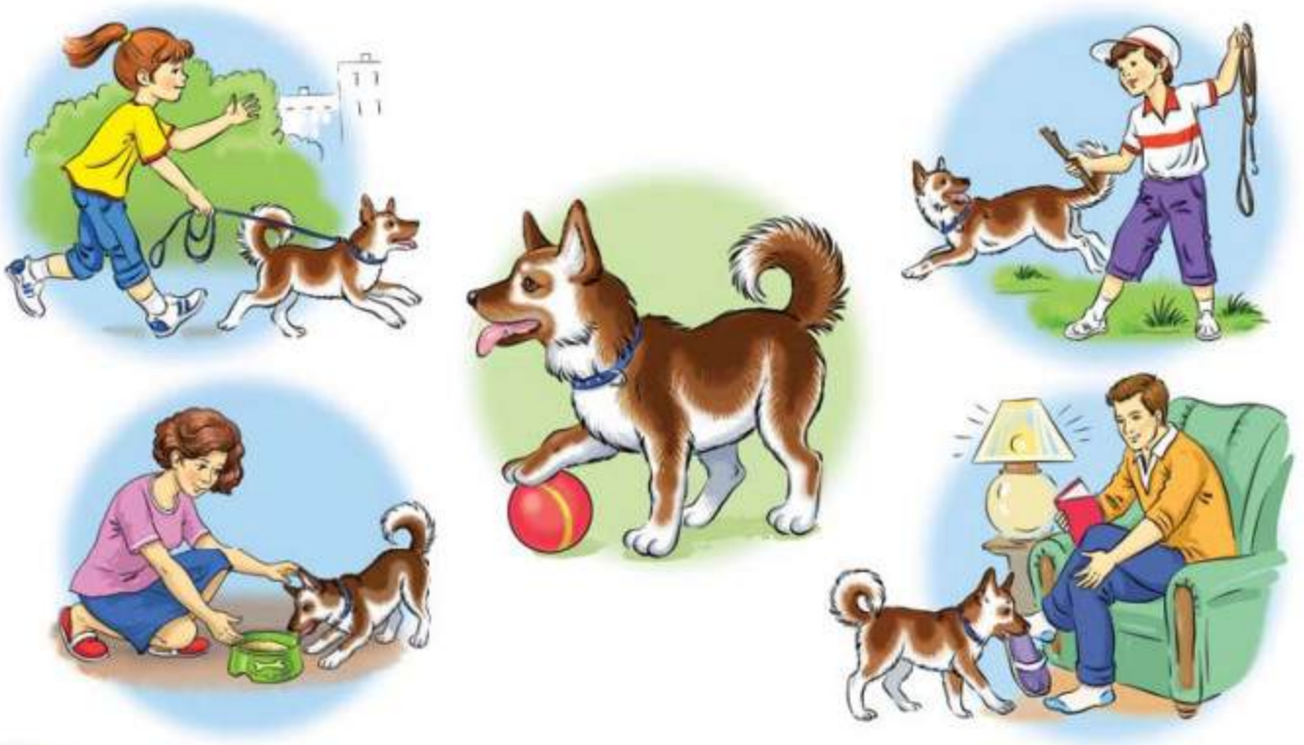

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

Поясни, чи є на малюнках щось незвичне для тебе.

Який? Яка? Яке?

Назви предмети однакового кольору.

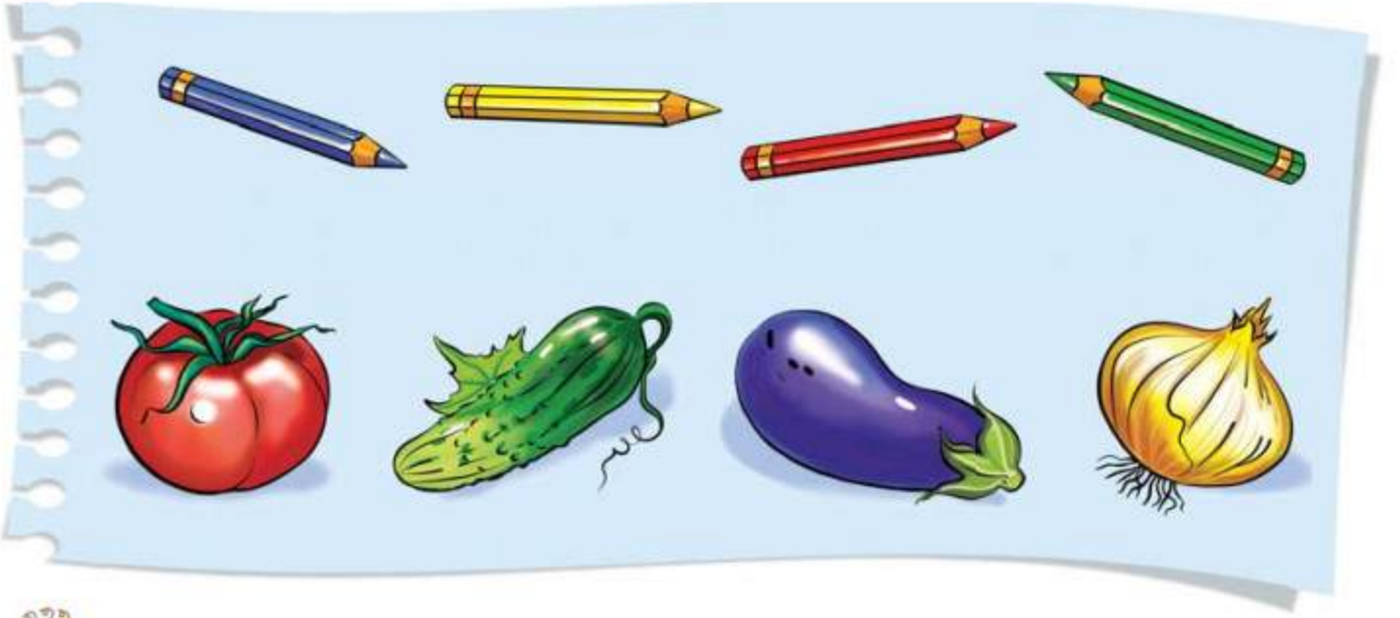

Поясни, чим відрізняються предмети на кожному малюнку.

Знайди зайвий предмет у кожному ряду.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

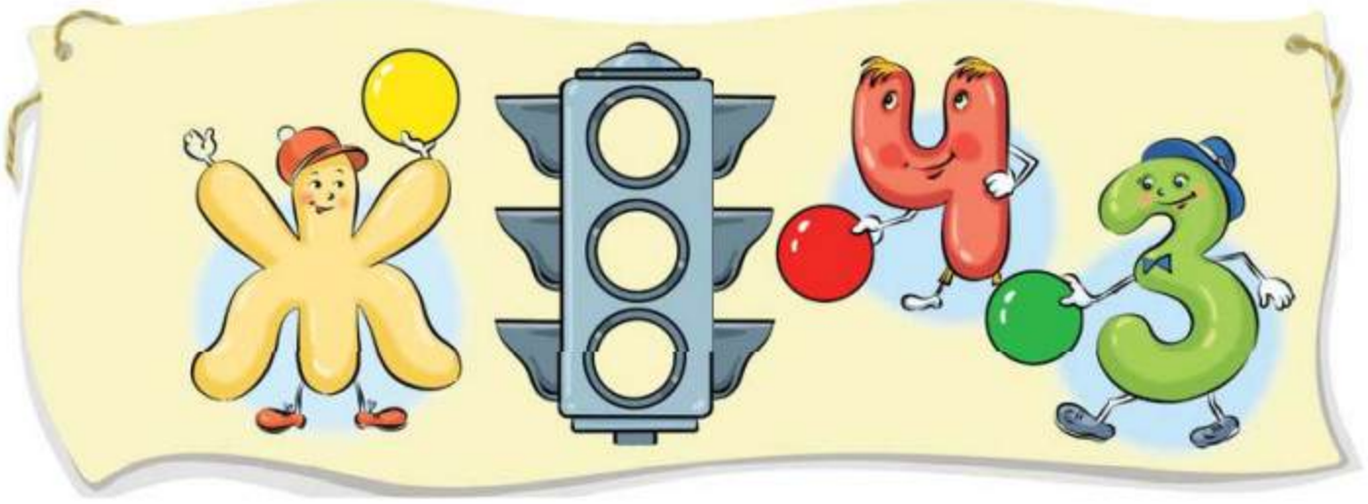

Розкажи, що пояснює Сергійко песикові.

Що робить?

Розкажи, хто що робить.

Поясни, хто чим буде займатися.

Розкажи, як починає свій день Андрійко.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

Поясни, що на малюнку незвичне.

Речення

_ _ _. _ _ _ _. _ _ _ _ _ _.

Склади речення за малюнками.

Розкажи, як відпочиває сім'я.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

Поясни, що на малюнках не так.

Службові слова

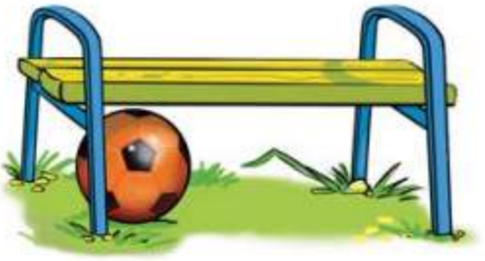

└___ ___. └___ ___ ___. └___ ___ _ ___.

Склади речення за малюнками. Вживай службові слова.

Поясни, хто з дітей порушує правила дорожнього руху.

Розкажи, що роблять тварини на галявині.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

Поясни, що на малюнках незвичне.

Знаки в кінці речення . ? !

Склади речення зі знаком ? .

Склади речення зі знаком ! .

Склади речення за малюнками і знаками.

.

?

!

Розкажи, що роблять діти.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

Поясни, чи є на малюнках щось незвичне для тебе.

Поділ слів на склади

Назви́ предмети. Визнач, скільки складів у кожному слові.

Назви́ предмети. Знайди схему кожного слова.

Назви́ предмети. Перевір, чи правильно ці слова поділено на склади.

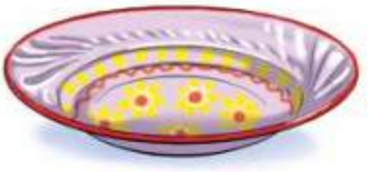

Розкажи, що робить сім’я.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

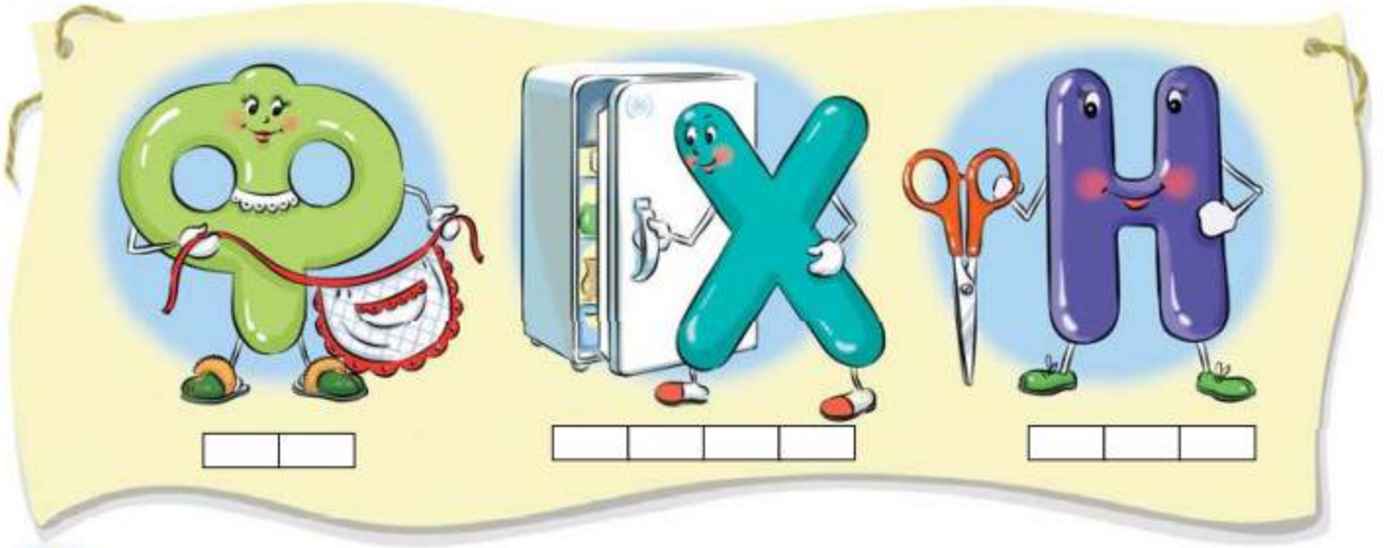

Розкажи, яка пригода сталася з Іринкою.

Наголос

Назви́ малюнки. Знайди схему кожного слова.

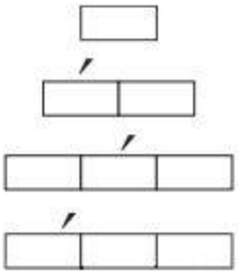

Перевір, чи правильно поставлено наголос у словах.

Чи знаєш, з якої казки ці звірі? Розкажи її.

Визнач, які слова з казки заховались у схемах.

Розкажи, де побували діти.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

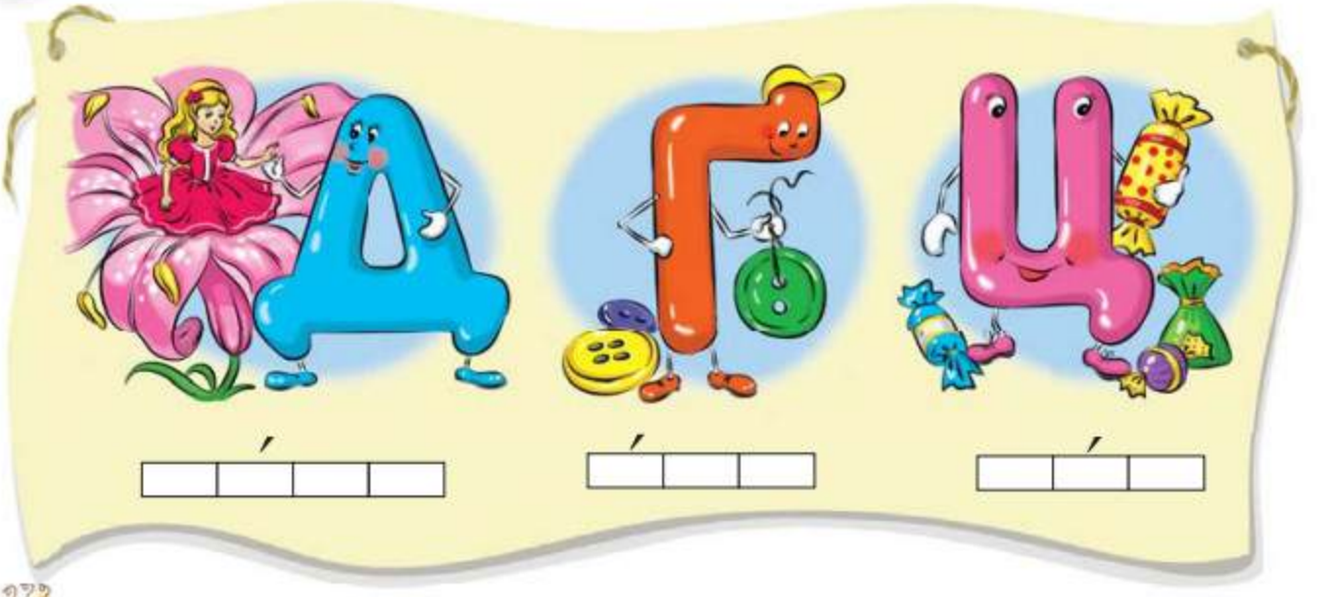

Поясни, що сталося з тваринами.

Звуки голосні і приголосні

Назви́ предмети. Поясни, з голосного чи приголосного звука починається кожне слово.

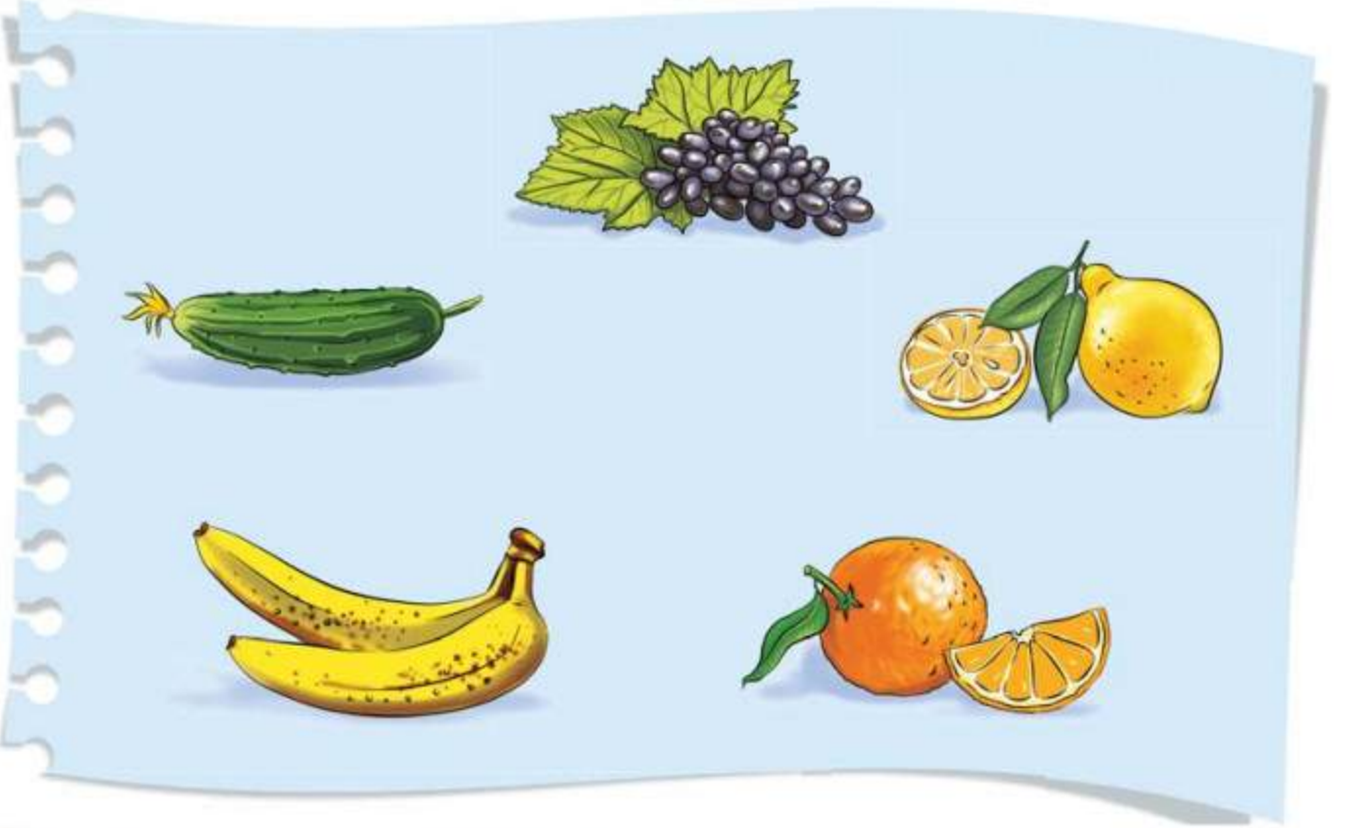

Перевір, чи правильно побудовано звукові схеми слів.

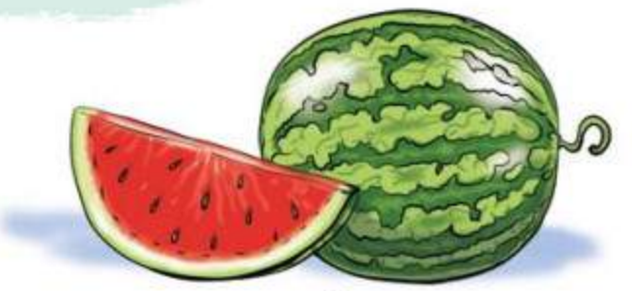

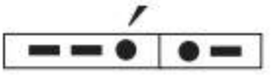

Розкажи, де побувала Оленка.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

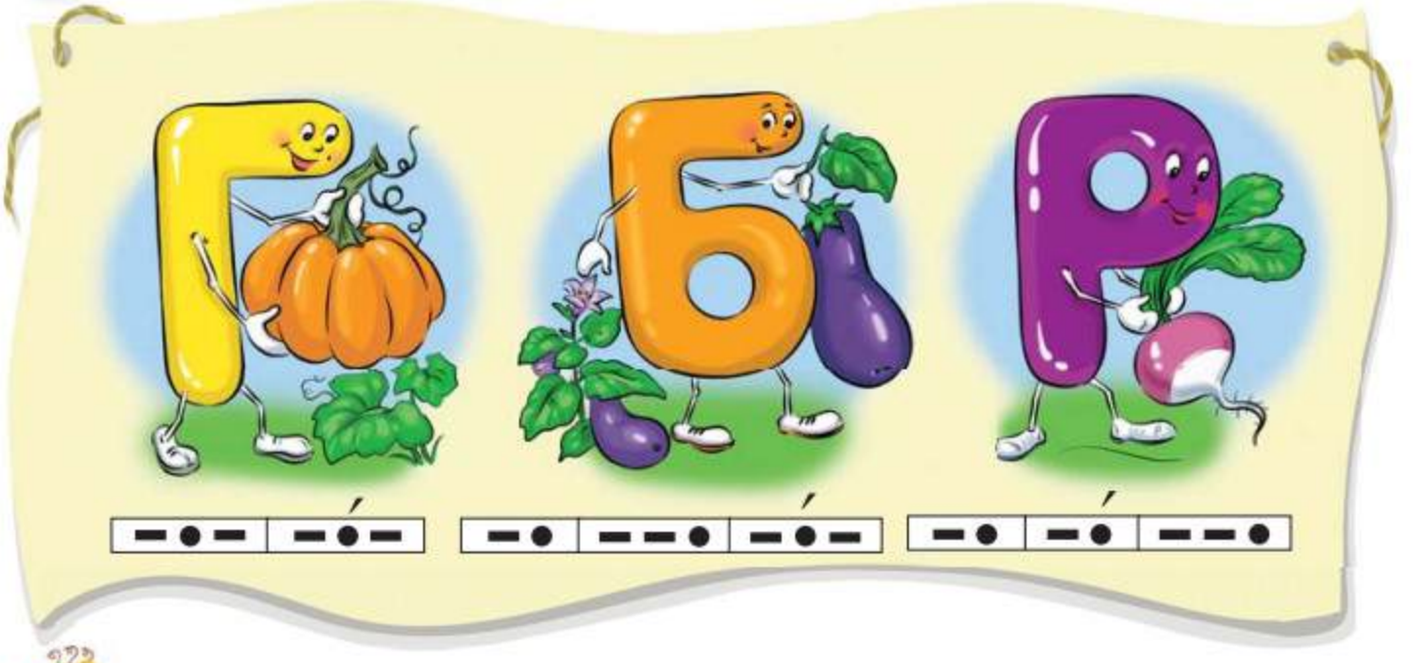

Поясни, де ростуть сливи, а де — горох.

Тверді і м’які приголосні звуки

Назви́ предмети. Знайди звукову схему кожного слова.

Перевір, чи правильно побудовано звукові схеми слів.

Розкажи, чим захоплені тато з донечкою.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

Поясни, що зайве на малюнку.

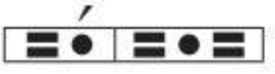

Звукові схеми слів

Назви́ птахів. Знайди звукову схему кожного слова.

Перевір, чи правильно побудовано звукові схеми слів.

Розкажи про пташок, яких ти бачиш на малюнку.

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

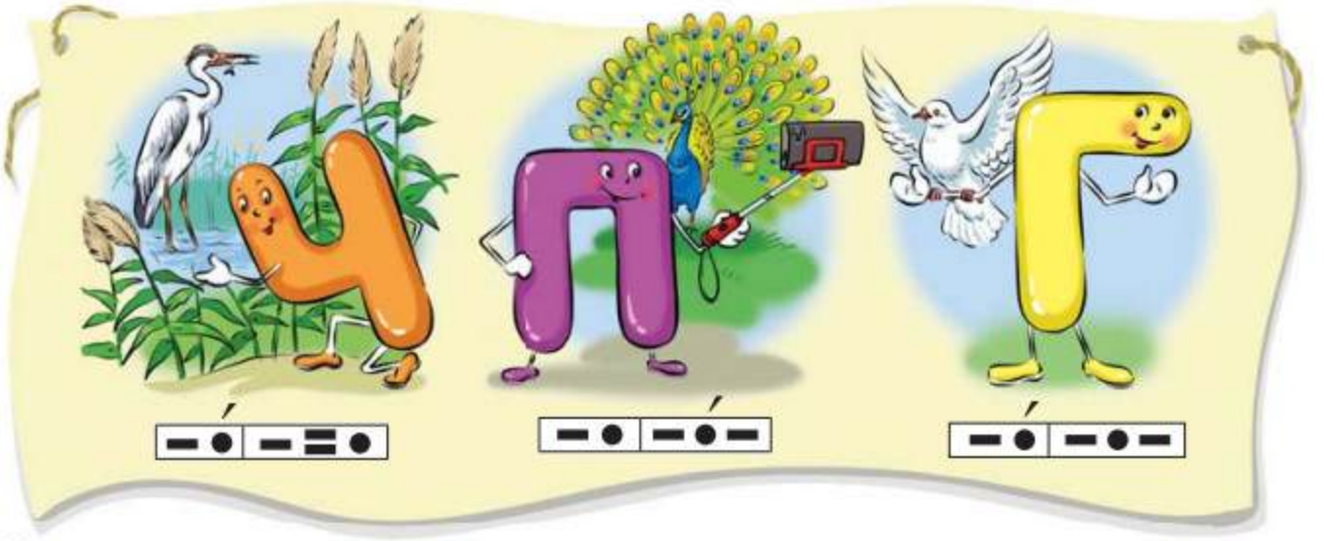

Поясни, що на малюнку не так.

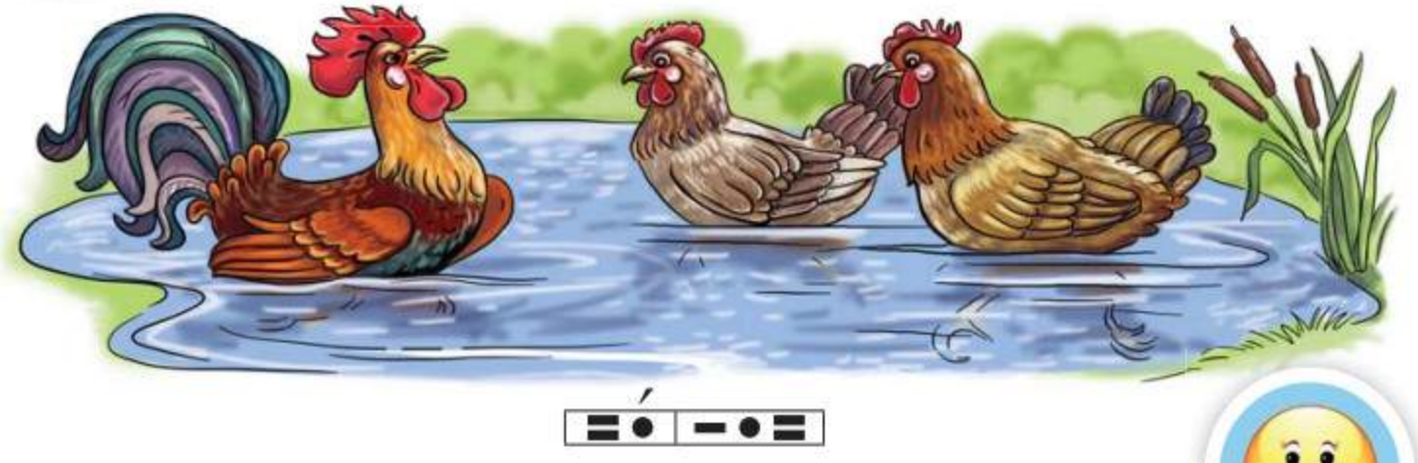

Звукові схеми слів

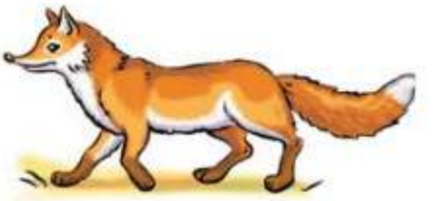

Назви́ тварин. Знайди звукову схему кожного слова.

За схемою слова знайди зайву тварину.

Розкажи, де побували діти з татом.

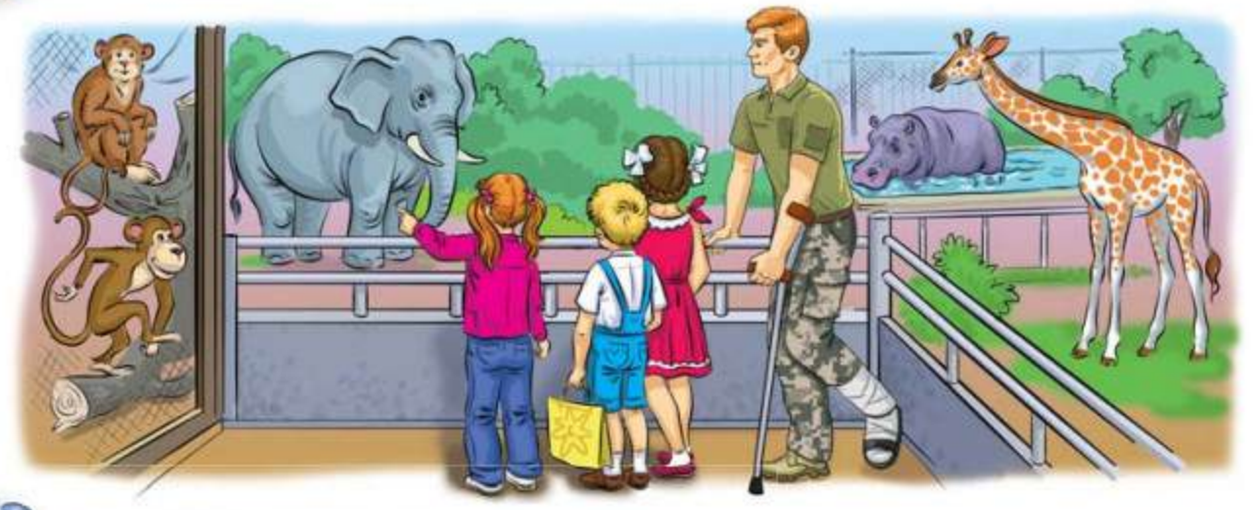

Чи впізнаєш ти ці букви? Назви́ їх.

Поясни, що на малюнках не так.

Звукові схеми слів

Назви́ професії людей. Перевір, чи правильно розміщено звукові схеми цих слів.

Розкажи, ким мріють стати Катруся і Лесик.

Поясни, що зображено на табличках, які тримають діти.

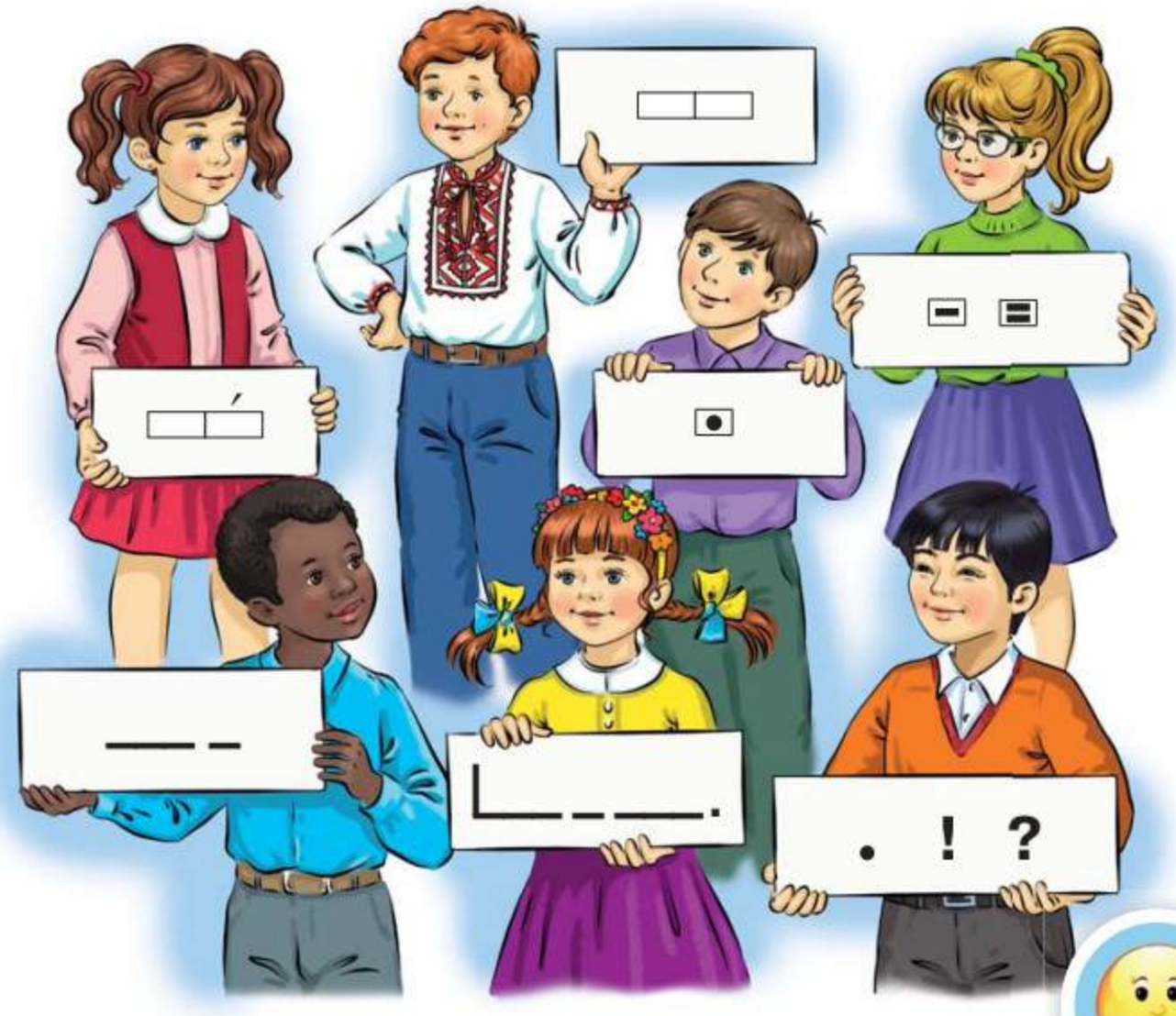

Аа

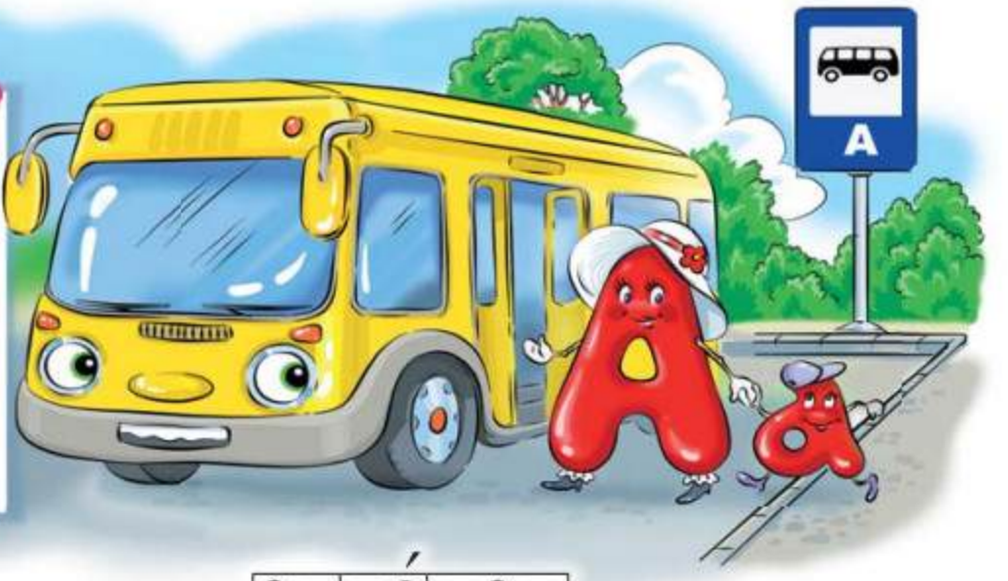

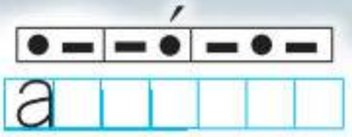

а

Визнач місце букви **а** в словах. Розкажи, що робить буква **а** на малюнках.

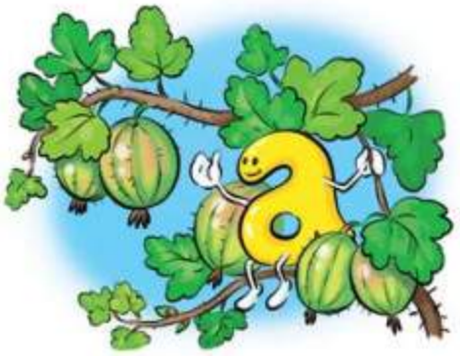

Прочитай завдання Читалочки.

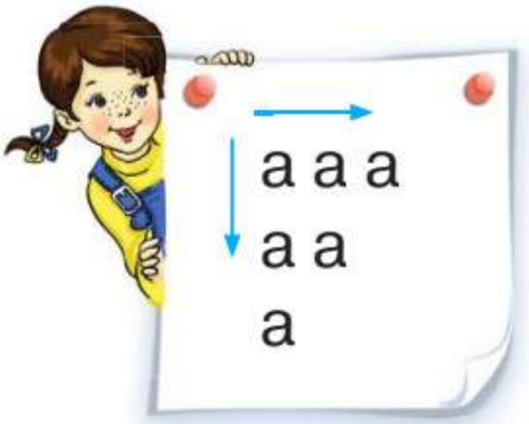

Знайди схему кожного слова.

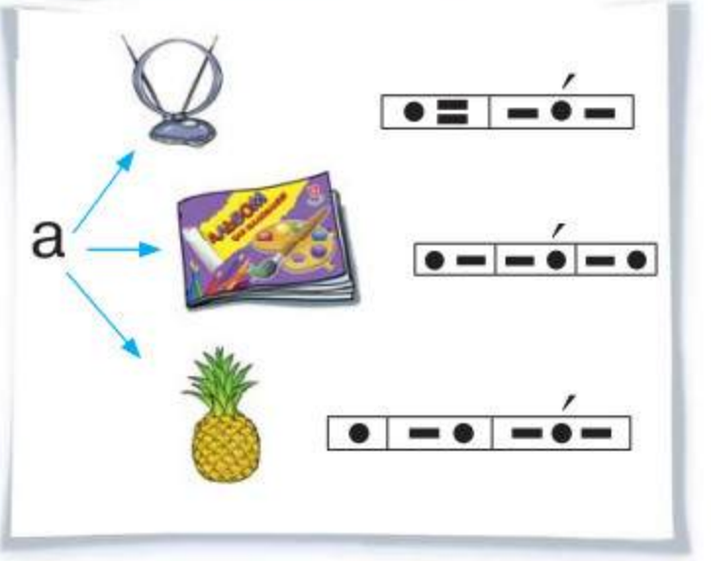

Назви́ предмети. Визнач, у яких словах буква **а** стоїть у сере́дині, а в яких — у кінці.

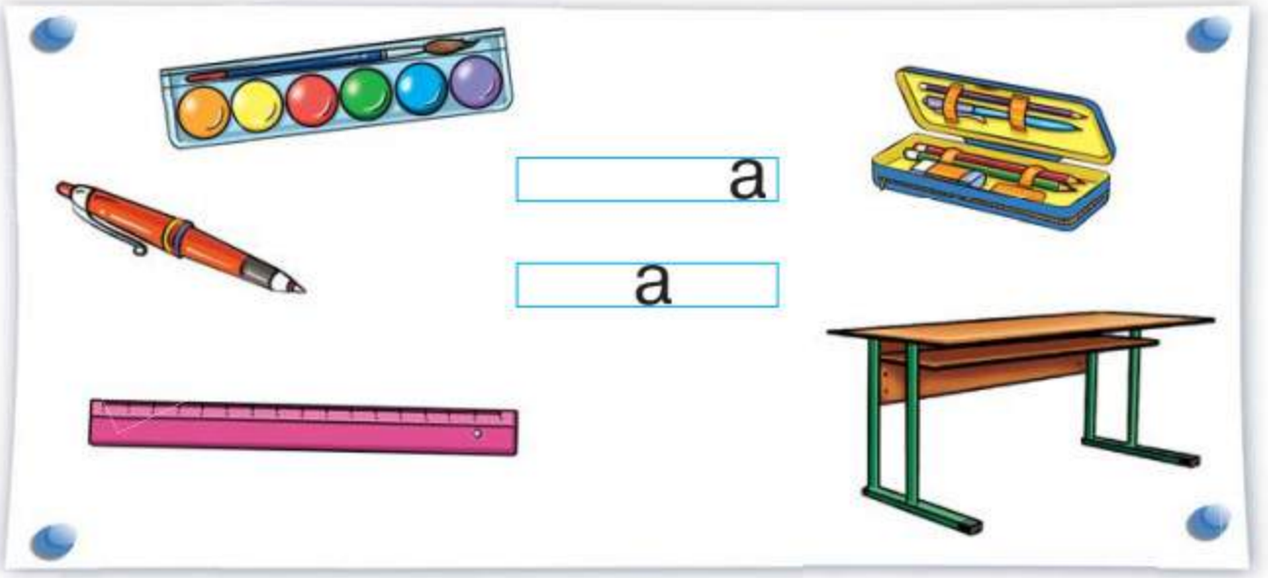

Склади речення.

... , **а**

... .

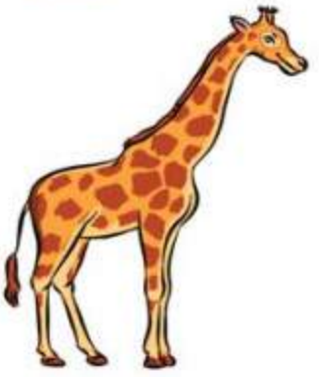

... , **а**

... .

Назви́ букви, які ти знаєш.

Аа

Прочитай букви на сходинках.

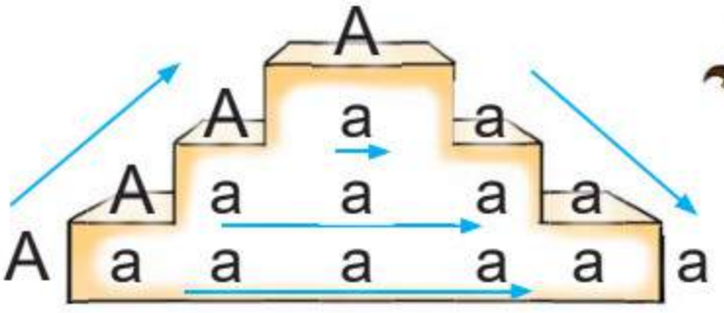

Прочитай завдання Читалочки.

А.

А-а?

А-а-а!

А-а-а-а.

Розкажи, що відбувається на малюнках.

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

А-а-а — .

А-а-а — .

А-а-а — .

А-а-а — .

Послухай або прочитай текст.

Аліна хоче стати лікаркою. У неї є аптечка.

Сьогодні захворів зайчик.

— Зайчику, скажи: «А-а-а!»

— О! Треба лікувати горло.

Аліна радить зайчикові пити чай з малиною.

Поясни, що на малюнках не так.

Оо

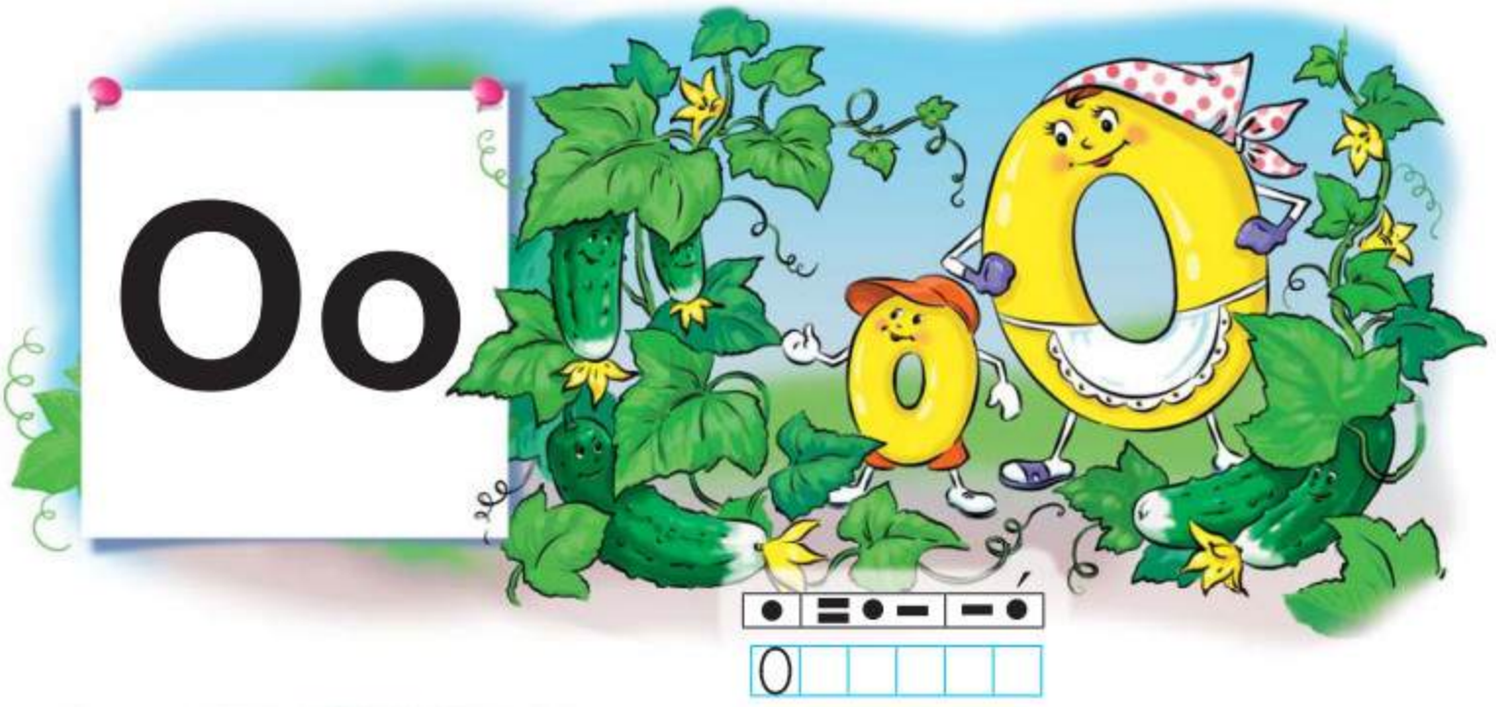

О

Визнач місце букви **о** в словах. Розкажи, що робить буква **о** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

Знайди схему кожного слова.

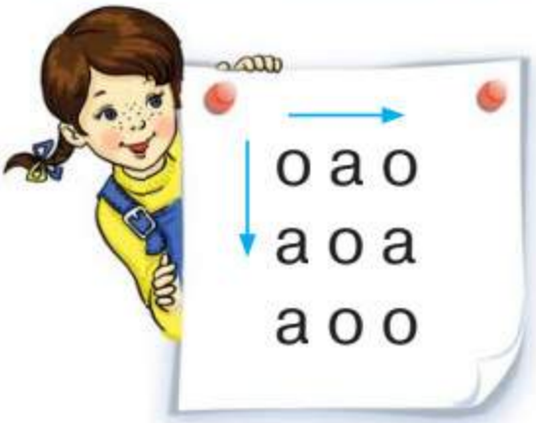

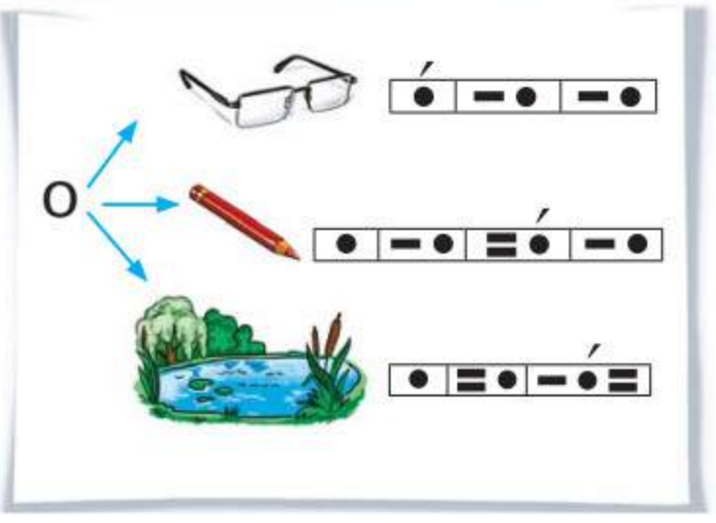

Назви́ предмети. Визнач, у яких словах буква **о** стоїть у сере́дині, а в яких — у кінці.

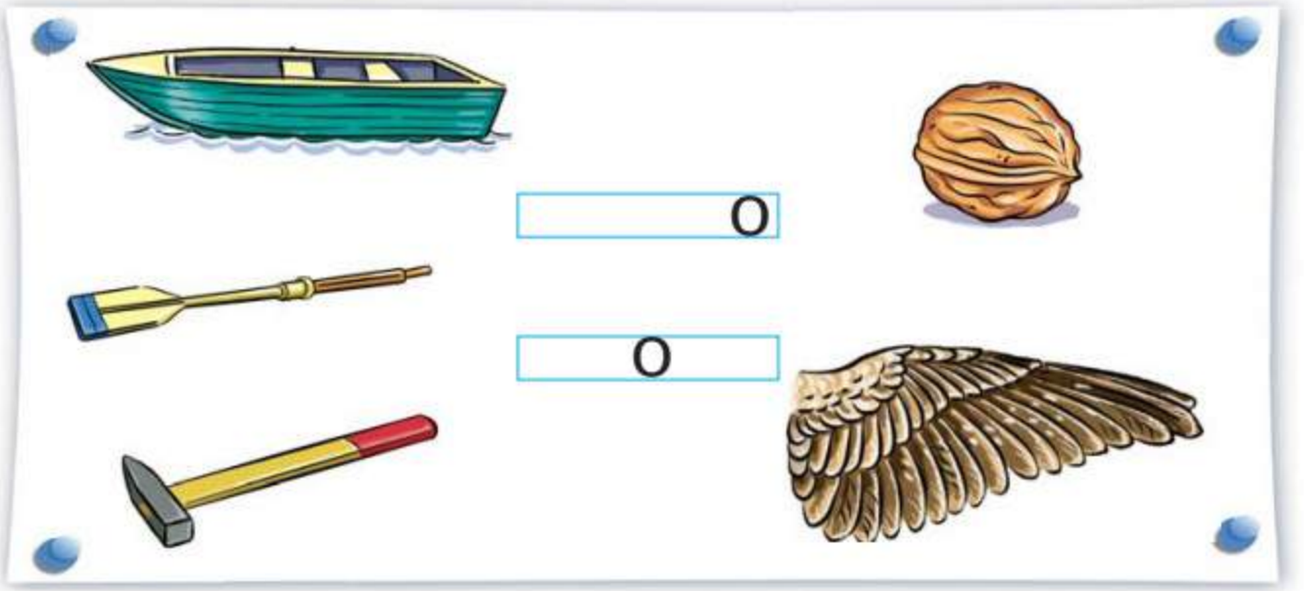

Розкажи, що відбувається на малюнках.

Добери за малюнком слова, у яких є такі букви.

	о		о	а

Прочитай букви на сходинках.

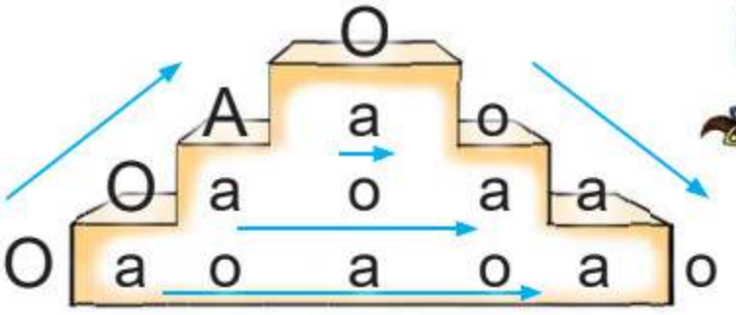

Прочитай завдання Читалочки.

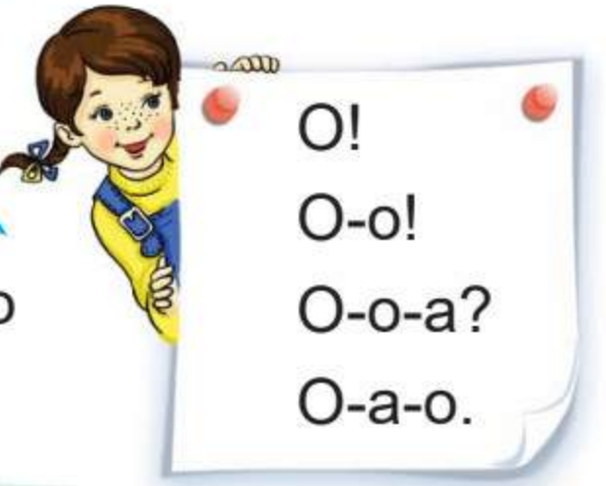

Розкажи, що відбувається на малюнках.

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

О-о-о — .

О-о-о — .

О-о-а — .

О-о-а — .

Послухай або прочитай текст.

Олег і тато ловили рибу на озері.
Олег упіймав на гачок окуня.
Ось і в тата засмикав поплавок.
— О-о-о! Який великий сом!
Сьогодні в риба́лок гарний улов.

Назви́ букви, які ти знаєш.

Визнач місце букви **у** в словах. Розкажи, що робить буква **у** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

Знайди схему кожного слова.

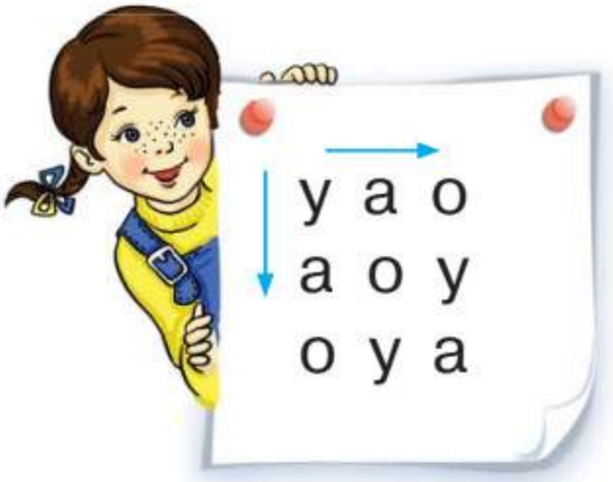

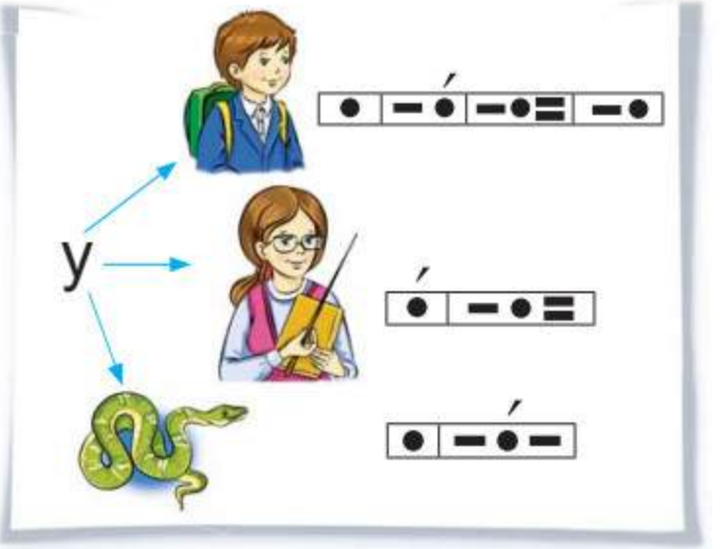

Назви́ предмети. Визнач, у яких словах буква **у** стоїть у сере́дині, а в яких — у кінці.

у

у

Розкажи, що відбувається на малюнках.

Поясни, де живе кожна пташка.

Уу

Прочитай букви на сходинках.

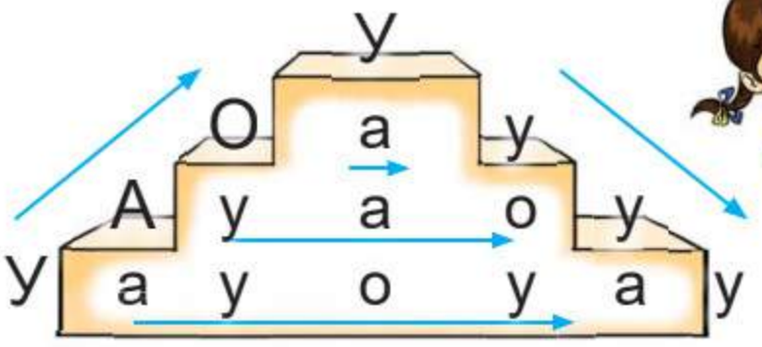

Прочитай завдання Читалочки.

У-у.
У-у-а?
У-у-о!
А-у-а-о.

Склади речення за малюнками.

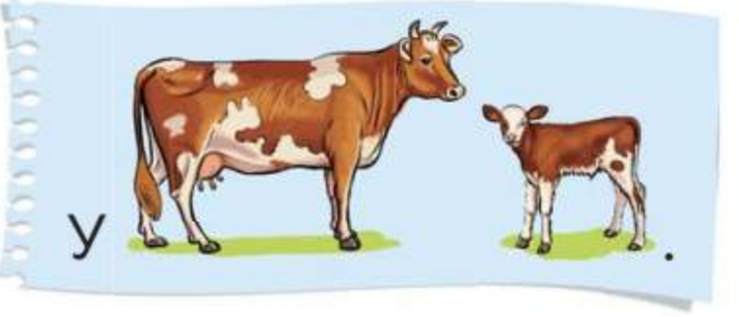

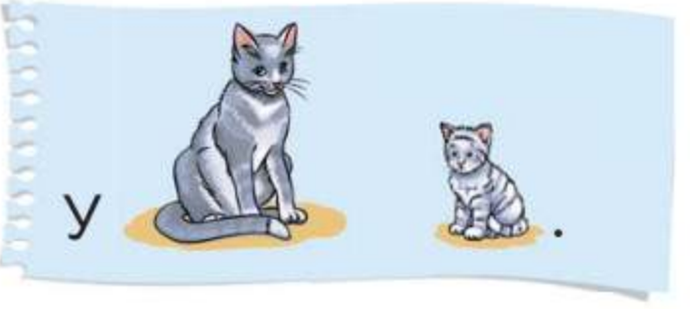

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

У-у-у — ... .

У-у-у — ... .

У-у-у — ... .

У-у-у — ... .

Послухай або прочитай текст.

Учора Улянка з бабусею були в зоопарку.

Там бачили кенгуру́, вужа, страусів, папу́гу, уда́ва. У сумці кенгуру сиділо мале кенгуреня́. А папуга вмів говорити.

Дуже сподобалось Улянці в зоопарку.

Назви́ букви, які ти знаєш.

Ии

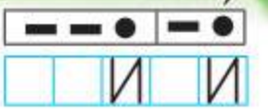

Назви малюнки. Знайди схему кожного слова.

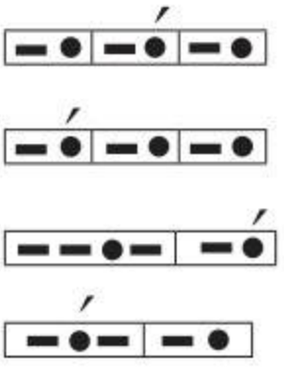

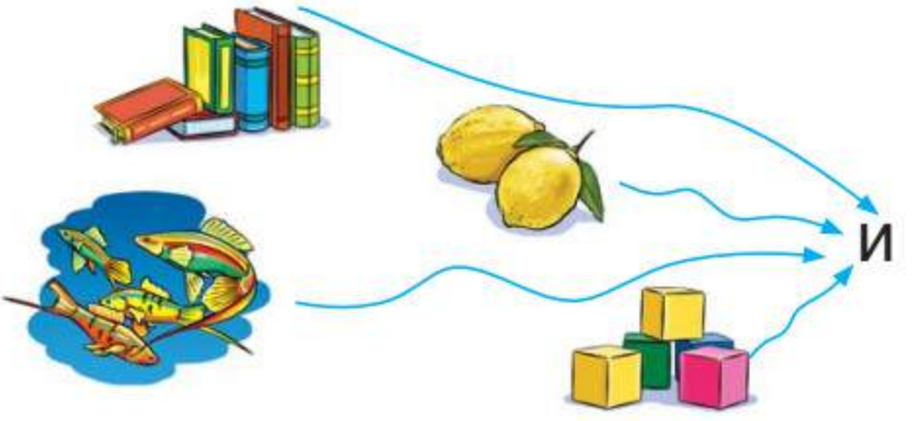

Назви́ предмети. Визнач, у яких словах буква **и** стоїть у сере́дині, а в яких — у кінці.

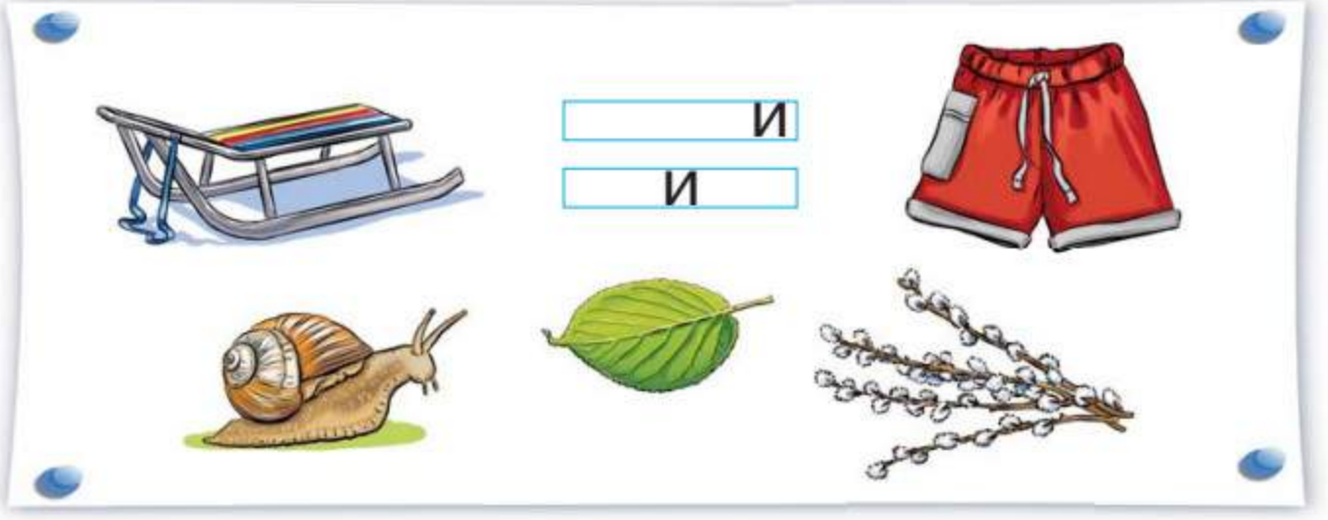

Прочитай завдання Читалочки.

За схемою слова знайди зайвий малюнок.

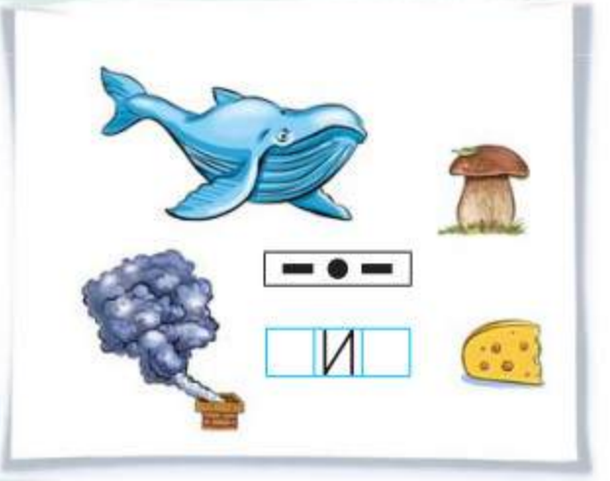

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

И-и-и — у .

И-и-и — у .

И-и-и — у .

И-и-и — у .

Послухай або прочитай текст. Придумай продовження.

БРАТИ́

Дмитрик і Михайлик — брати.

Дмитрик дуже охайний. Він любить умиватися й чистити зуби.

А Михайлик боїться води, не любить ми́ла. І чистити зуби йому лі́ньки.

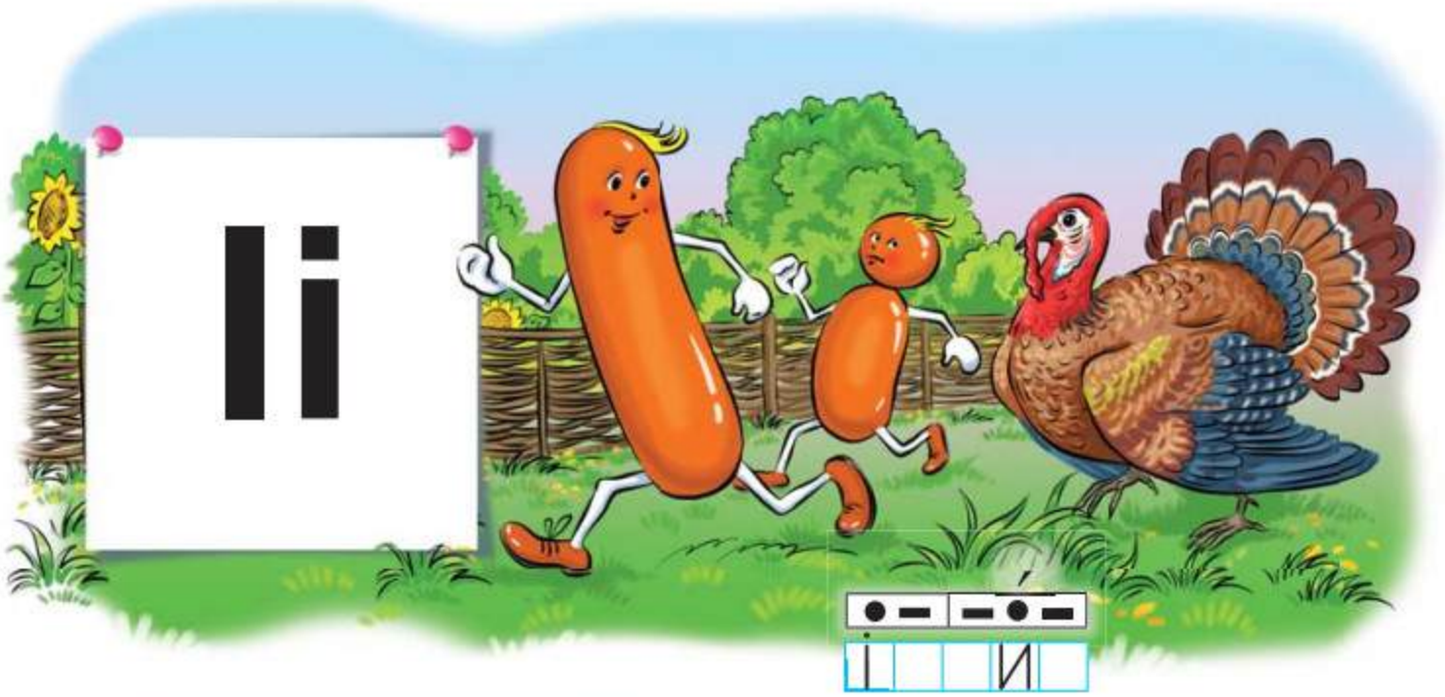

Визнач місце букви **і** в словах. Розкажи, що робить буква **і** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

За схемою знайди зайвий малюнок.

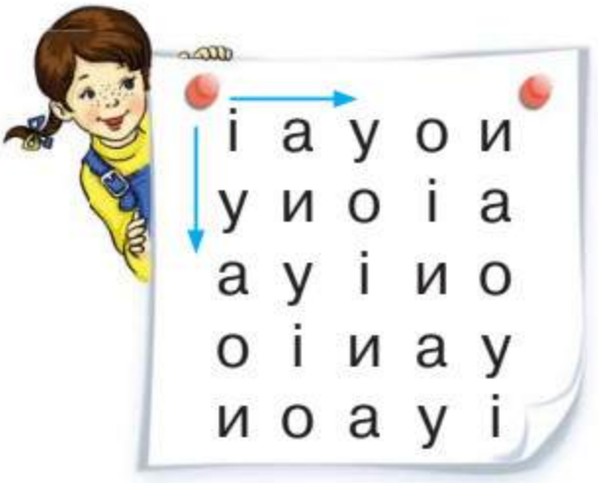

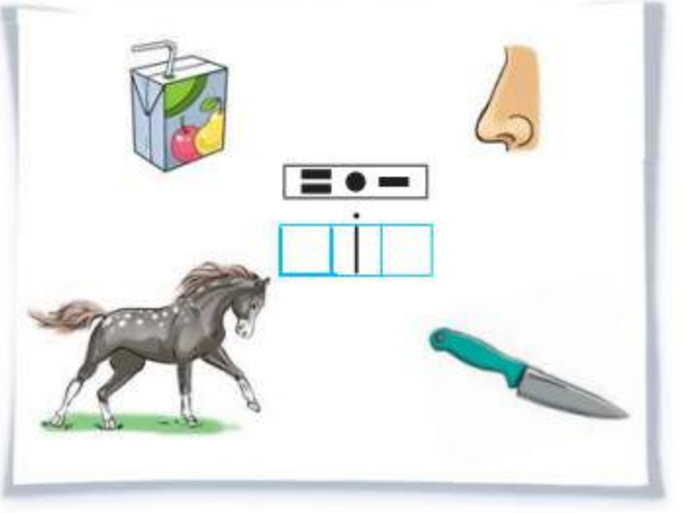

Назви́ предмети. Визнач, у яких словах буква **і** стоїть у сере́дині, а в яких — у кінці.

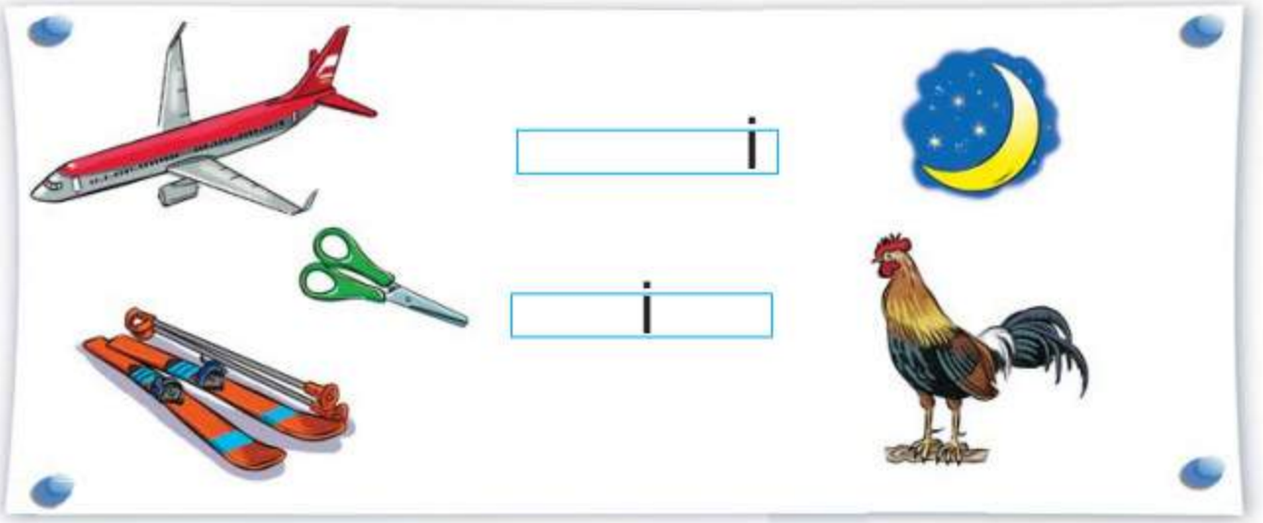

Склади речення за малюнками.

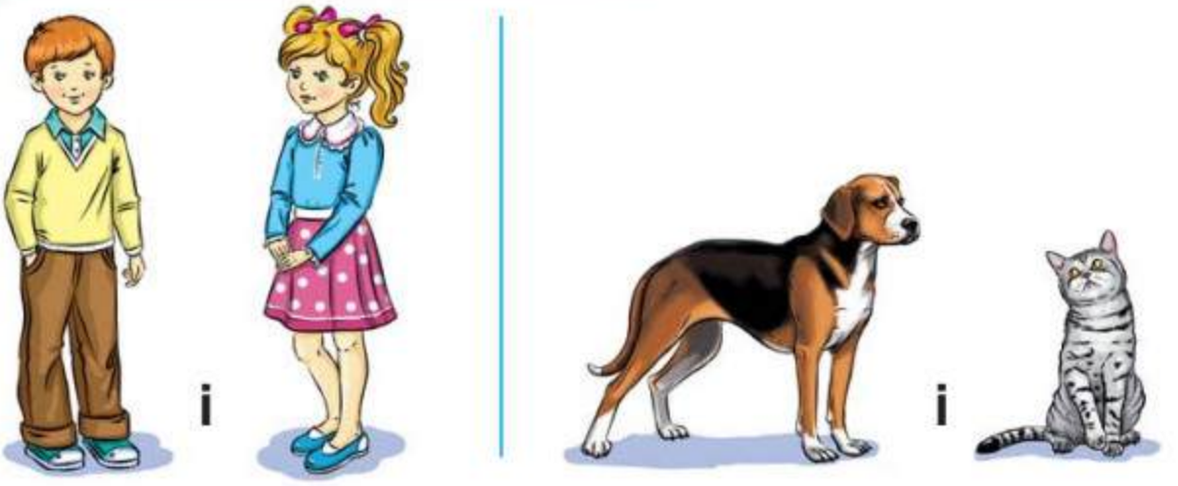

Здогадайся, з яких квітів склала букет Наталя.

О О И І І И И

Іі

Прочитай букви на сходинках.

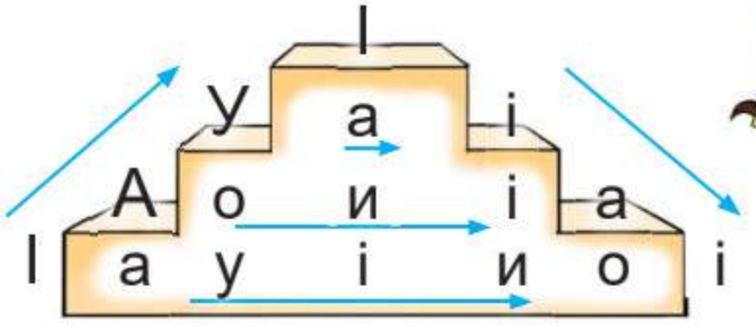

Прочитай завдання Читалочки.

І-і.
І-і-а!
А-і-о?
І-а-о-у.

Склади речення за малюнками.

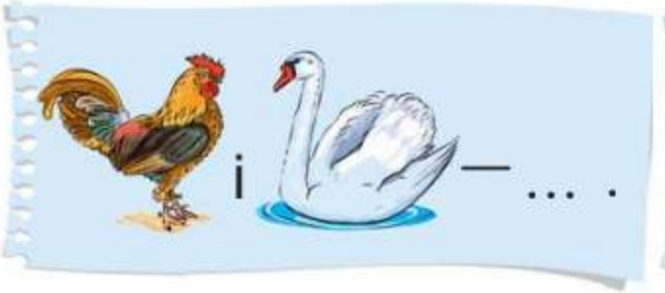

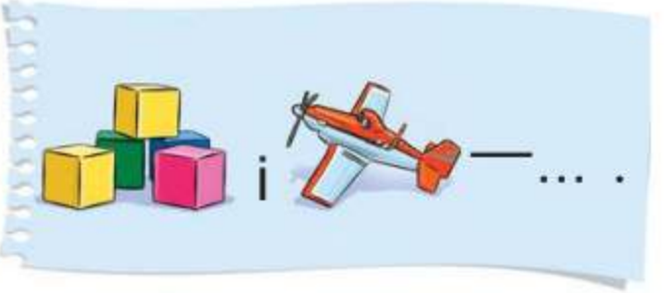

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

І-і-і — .

І-і-і — .

І-і-і — .

І-і-і — .

Послухай або прочитай текст.

ІМЕНИНИ

У дідуся Івана іменúни.

Бабуся Зіна спекла пиріг. Діти Ігор і Ніна подарували телевізор. Внучка Іринка дарує квіти. А внук Івась — вýдку і гачкú.

Дідусь Іван щасливий.

Назвú букви, які ти знаєш.

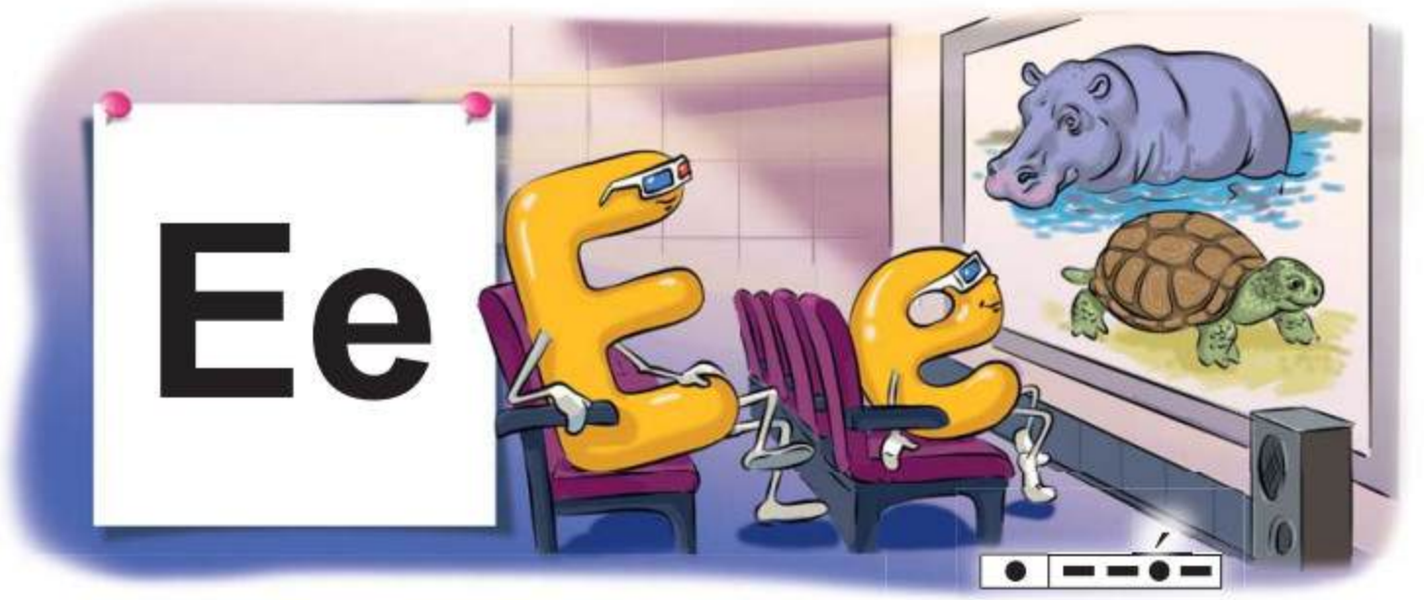

е а

Визнач місце букви **е** в словах. Розкажи, що робить буква **е** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

За схемою знайди зайвий малюнок.

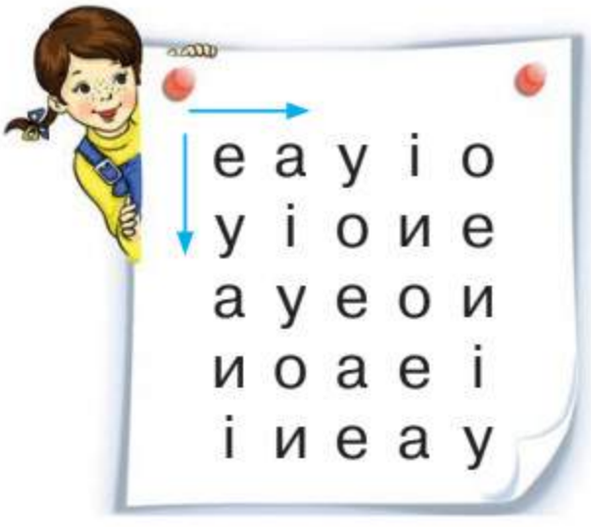

Назви́ предмети. Визнач, у яких словах буква **е** стоїть у сере́дині, а в яких — у кінці.

е

е

Склади речення за малюнками.

У — .

І у — .

Визнач, з якого дерева листок.

Ее

Прочитай букви на сходинках.

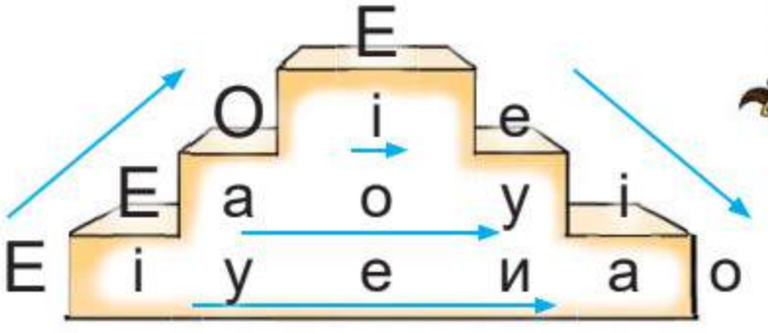

Прочитай завдання Читалочки.

Е-е.
Е-а-о!
Е-и-і-у?
О-а-у-е.

Склади речення за малюнком. Здогадайся, які слова заховались у схемах. Поміркуй, чому між ними стоїть знак рівності.

□а□□у□а = □е□е□□а

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Е-е-е — .

Е-е-е — .

Е-е-е — .

Е-е-е — .

Послухай або прочитай текст.

МЕТРО

У великих містах є підзе́мний транспорт. Це — метро́.

Пасажири спускаються в метро на ескала́торі. Там поїзди́ везуть їх у різні райони міста.

Метро — сучасний і зручни́й транспорт!

Назви́ букви, які ти знаєш.

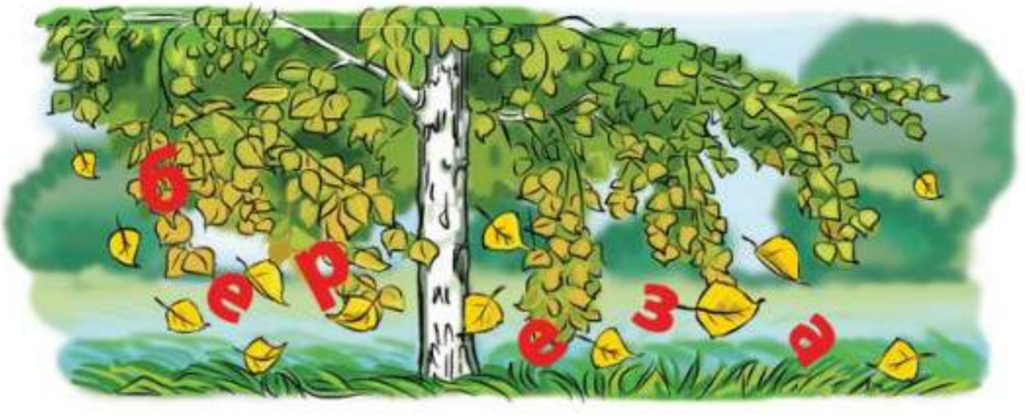

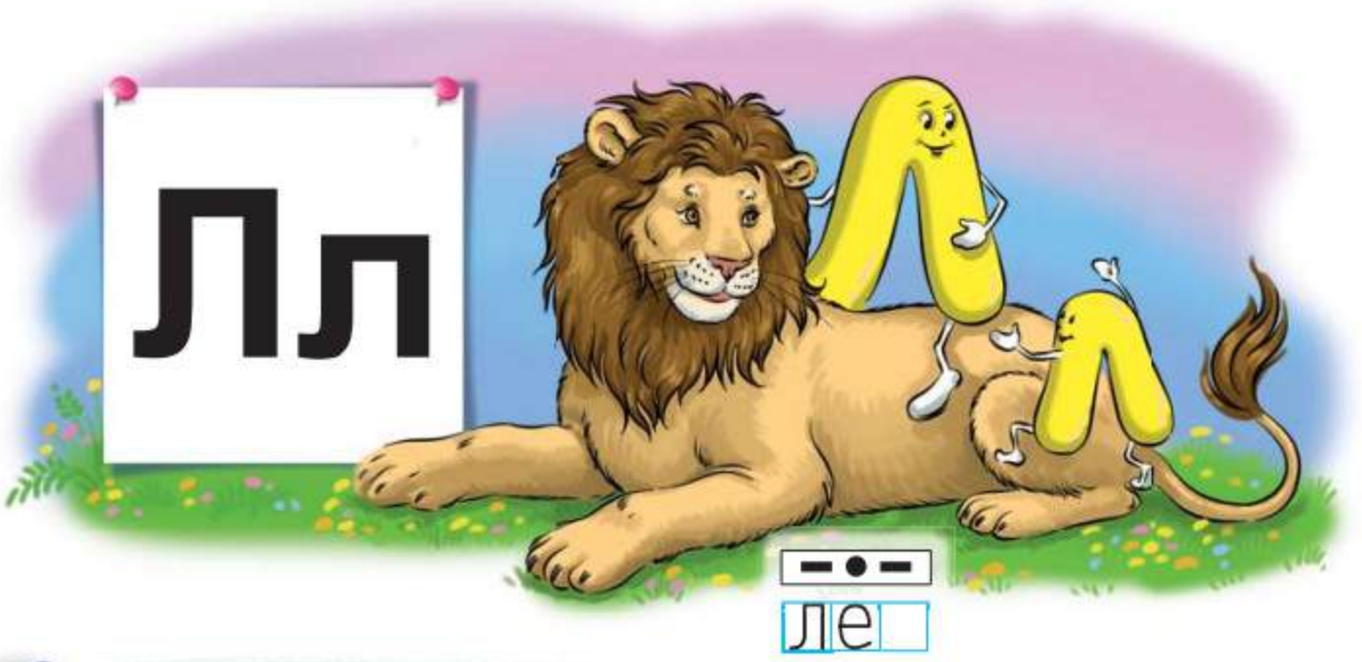

Визнач місце букви **«ел»** у словах. Розкажи, що робить буква **«ел»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

а
о
у
и
і
е
→ л

а	о	у	е	и	і
ла	ло	лу	ле	ли	лі

Назви́ предмети. Визнач місце букви **«ел»** у кожному слові.

л

л

л

Назви́ предмети. Порівняй перший звук у цих словах.

ЛИ О

лі а

Знайди схему кожного слова.

Прочитай на́зви малюнків.

лу

ла а

ло а

ли і

лі а

леле а

Лл

Прочитай завдання Читалочки.

Ла	Ло	Лу	Ло-ла
Ле	Ли	Лі	Ал-ла

Прочитайте удвох.

— Ал-ло́!
— Ал-ло́!
— Ал-ло́! Ал-ла?
— Ал-ло́! Ло-ла?

Прочитай речення.

У Ло-ли . У Ал-ли .

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Ел-ел-ел — 1 .

Ли-ли-ли — 2 .

Ла-ла-ла — у Ло-ли .

Ал-ал-ал — у Ал-ли .

Прочитай речення.
Назви́ слова, які мають таку схему: .

У Олі .

У Алли .

А у Лоли .

Лола .

Послухай або прочитай текст.

КЛЮЧ ЖУРАВЛІВ

Літо мину́ло. Наста́ли холоди́. Відлітають у теплі краї перелітні птахи́: зозулі, ластівки́, лелеки.

Олесь і Лариса почули в небі:

— Курли́! Курли́!

Це журавлі. Вони летять ключе́м.

Здогадайся, яке слово заховалось у схемі. Чим воно цікаве?

Мм

ма

мі

Визнач місце букви **«ем»** у словах. Розкажи, що робить буква **«ем»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

у
а
е
и
і
о
→ м

ла	лу	ло	ли	лі	ле
ма	му	мо	ми	мі	ме

ма-ма ма-ла ми-ло ми-ли
ма-му ма-ле ми-ла ми-ли́-ли

Прочитай на́зви малюнків.

ма□

мі□□о□

му□о□о□

ме□ели□

ми□□а

моло□о□

Склади речення.

Мала … .

Мале … .

Малі … .

У мами мала .

Здогадайся, яке слово заховалось у схемі. Чим воно цікаве?

Мм

Прочитай завдання Читалочки.

Ма	Му
Мо	Мі
Ме	Ми

Мі-ла
Ло-ла
Ал-ла

Прочитайте удвох.

— Ло-ла ма-ла.
— А Мі-ла?
— І Мі-ла ма-ла.
— Мі-ла і Ло-ла ма-лі.

Прочитай речення.

У Мі-ли .

У Ло-ли .

Прочитай текст.

У мами Міла, Лола і Алла. Міла мила лимон. Лола і Алла мили ма-ли-ну.

А у мами — мило. Мама ми-ли-ла ми-лом .

Спускайся з гірки, читаючи речення.

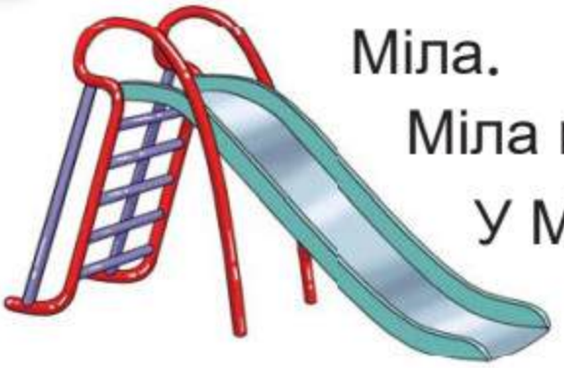

Міла.

Міла мала.

У Міли мило.

Міла мила .

Послухай або прочитай текст.

У Марійки є ме́нший братик Максимко.

Мама купила морозиво. Марійці — «Ескімо́», а Максимкові — «Пломбі́р».

Морозиво смачне́! Але їсти його треба обережно. Можна застудити горло.

Назви́ букви, які ти знаєш.

Розгадай ребус.

Визнач місце букви **«ес»** у словах. Розкажи, що робить буква **«ес»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

ас	ус	ос	ис	іс	ес
ла	лу	ло	ли	лі	ле
ма	му	мо	ми	мі	ме
са	су	со	си	сі	се

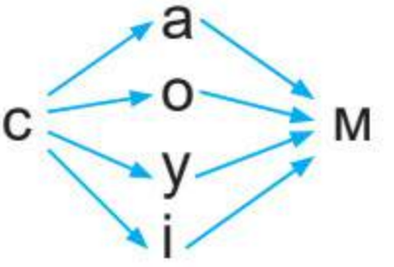

са-ма се-ло сі-ли лі-си́
са-мі си́-ла сі-ла се́-ла

Прочитай на́зви малюнків.

сли ́ ви

сос на

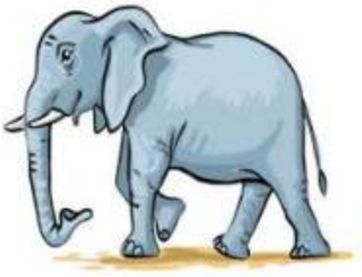

сло ни

сум ка

Склади слова з кубиків одного кольору.

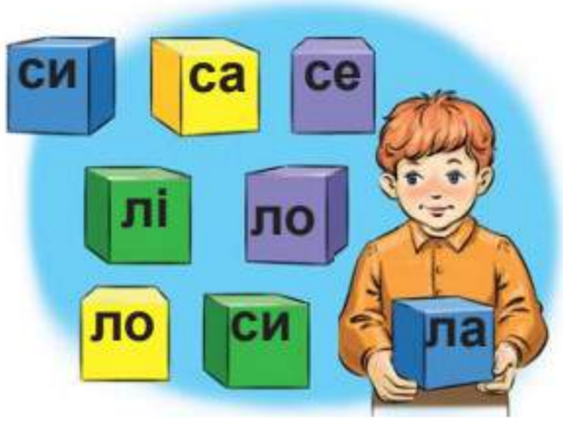

Назви́ букви, які ти знаєш.

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Ліс.

Лис і лосі.

У лісі лис.

У лісі лосі.

У лісі лиси і лосі.

Сс

Прочитай завдання Читалочки.

Са	Су
Со	Се
Си	Сі

Сем
Сі-ма
А-лі-са

Прочитайте удвох.

— Сі-ма са-ма?

— У Сіми А-лі-са.

— А Сем?

— І Сем у Сіми.

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Ас-ас-ас — у Алі-си .

Іс-іс-іс — у лиса .

Са-са-са — у Лесі .

Сі-сі-сі — мама сіла у .

Прочитай на́зви малюнків.

сом сім оса

Спускайся з гірки, читаючи речення.

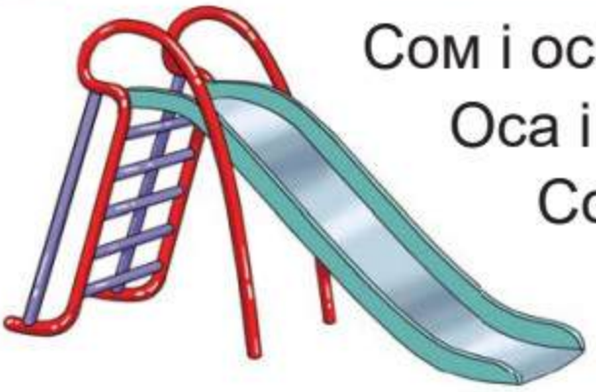

Сом і оса.
Оса і сом.
Сом сам.
А оса?
І оса сама.

Послухай або прочитай текст.

Сашко і Соня люблять соки. Соні подобається сливо́вий сік. А Сашко́ві — апельси́новий.

Соки зі свіжих фруктів смачні. Дуже кори́сно споживати їх щодня.

Здогадайся, яке слово заховалось у схемі. Чим воно цікаве?

Нн

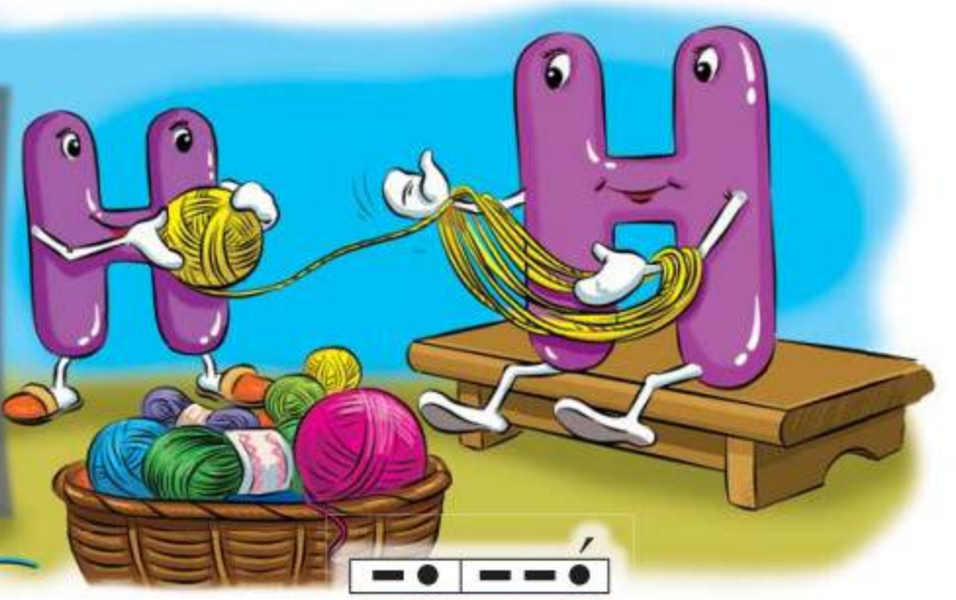

Н И _ _ И

Визнач місце букви **«ен»** у словах. Розкажи, що робить буква **«ен»** на малюнках.

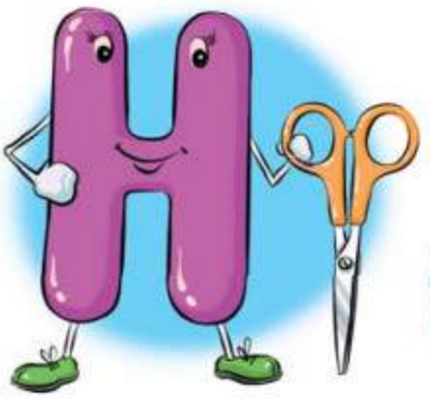

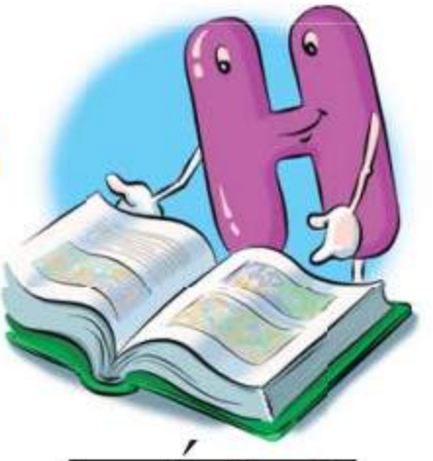

Прочитай завдання Читалочки.

ен	на
ин	но
ін	ну
ан	ни
ун	ні
он	не

не → су, се, се-мо́

со-ло → на, не, ні

Пострибай по сходинках, читаючи слова.

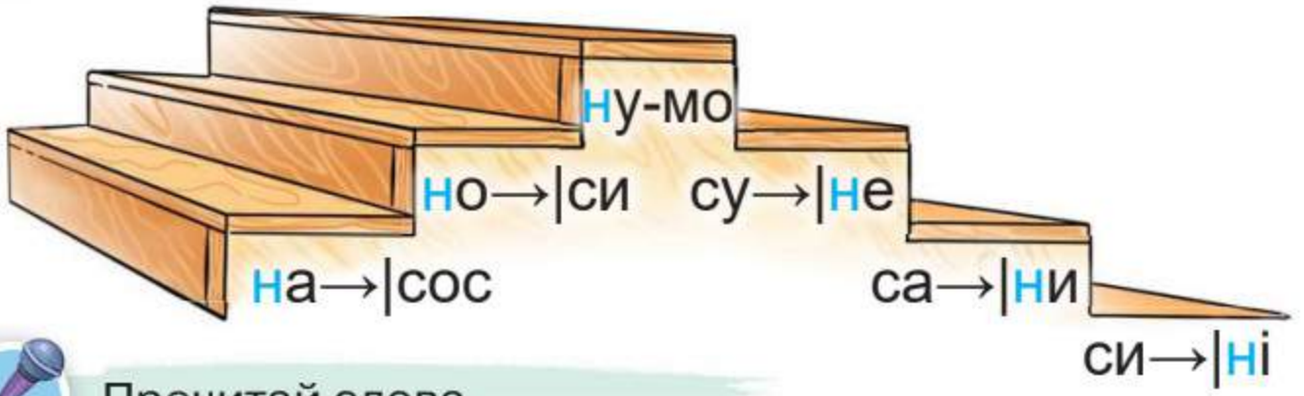

Прочитай слова.

сон	син	слон	нам
сни	си-ни	сло-ни	ме-ні

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Ана-нас.
У нас ана-нас.
Ана-нас у нас.
Ана-на-си со-ло-ні?
— Ні! Ана-на-си ... .

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

На-на-на — у лісі со-сна.
Ні-ні-ні — на со-сні.
Ни-ни-ни — у Ніни .
Не-не-не — сум-не.

Нн

Прочитай завдання Читалочки.

Прочитайте удвох.

На	Но	Ну
Не	Ни	Ні

Ні-на Ан-на
Ні-ла Лі-на
Ін-на А-лі-на

— Ніна у Анни?

— Ні! Анна у Ніни.

— А Ніла?

— Ніла у Інни.

Спускайся з гірки, читаючи речення.

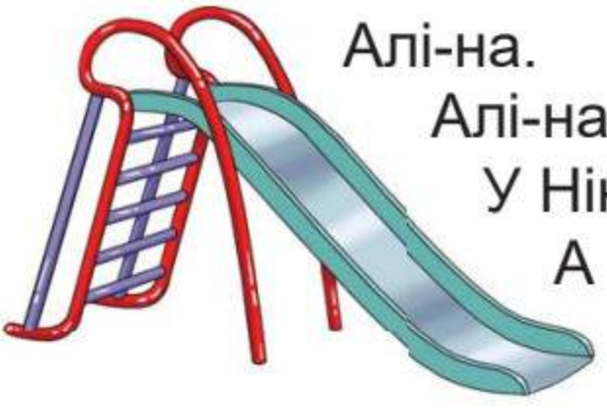

Ніна.
Алі-на.
Алі-на і Ніна.
У Ніни — ма-ли-на.
А ли-мон у Алі-ни.
— На, Алі-но, ма-ли-ну.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Он Аліна і Ніна. У Аліни сани. А у Ніни слон. Ніна сіла на сани. Аліна в е з е Ніну і слона.

Послухай або прочитай текст.

У нас сьогодні конце́рт.

На сцені Інна і Ніла. Вони одягли українське вбрання́. На них вишива́нки, сині спідни́чки і червоні чобітки́. На Інні віночок. А в Ніли — нами́сто. Дівчатка співають гарну пісню.

Прочитай речення. Зверни увагу на слово **ніс**. Чим воно цікаве?

ніс ме д .

ніс

У

ніс.

ніс

Кк

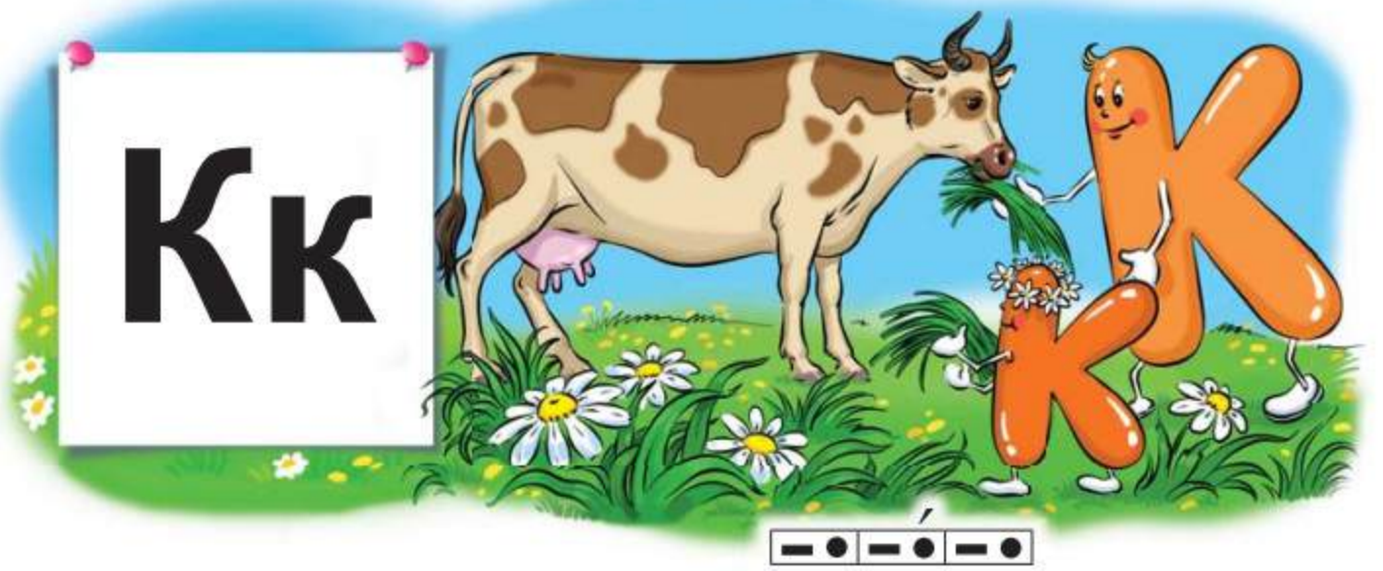

ко о а

Визнач місце букви **«ка»** в словах. Розкажи, що робить буква **«ка»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

ак	ок	ук	ек	ик	ік
ка	ко	ку	ке	ки	кі

ко → ні, са, ло

к → лас, лен, лоун

мас, мис, сум → ка

Утвори слова зі складів на кульках.

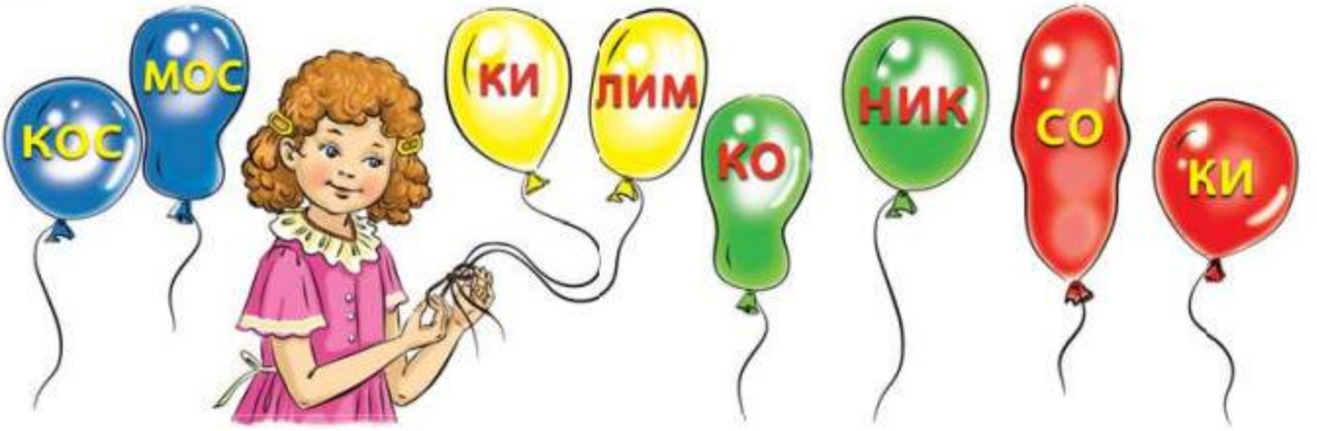

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Ак-ак-ак — на ки́-ли-мі мак.
Ік-ік-ік — у Ми-кол-ки сік.
Ко-ко-ко — мама не-сла мо-ло-ко.
Ка-ка-ка — у Оксан-ки сум-ка.

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Клоун.
Коник.
Олен-ка і Ма-ксим-ко.
У Олен-ки клоун.
А Ма-ксим на ко-ни-ку.
— Но, ко-ни-ку! Но!

Кк

Прочитай завдання Читалочки.

Ка	Ке
Ко	Кі
Ку	Ки

Ко-с т ик
О-ксан-ка
Ле-сик

Ми-кол-ка
О-лен-ка
Ма-ксим-ко

Пострибай у класики по складах.

Прочитайте удвох.

— Ска-ка-ли Ле-сик і Ма-ксим?
— Ні! Ска-ка-ли Олен-ка і Окса-на.

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Ска-кал-ка.
Олен-ка і Оксан-ка.
У Оксан-ки ска-кал-ка.
— Олен-ко! На ска-кал-ку!
Олен-ка і Оксан-ка ска-ка-ли.

Послухай або прочитай текст.

Максимко побував у ци́рку. Йому сподобалися дресиро́вані леви, коні, собачки, слони.

Тепер Максимко дресиру́є свого песика Бровка́.

— Бровко́, дай лапу!

— Бровко, служи!

— Бровко, принеси палицю!

Бровко виконує всі команди Максимка.

Здогадайся, яке слово заховалось у схемі. Чим воно цікаве?

Вв

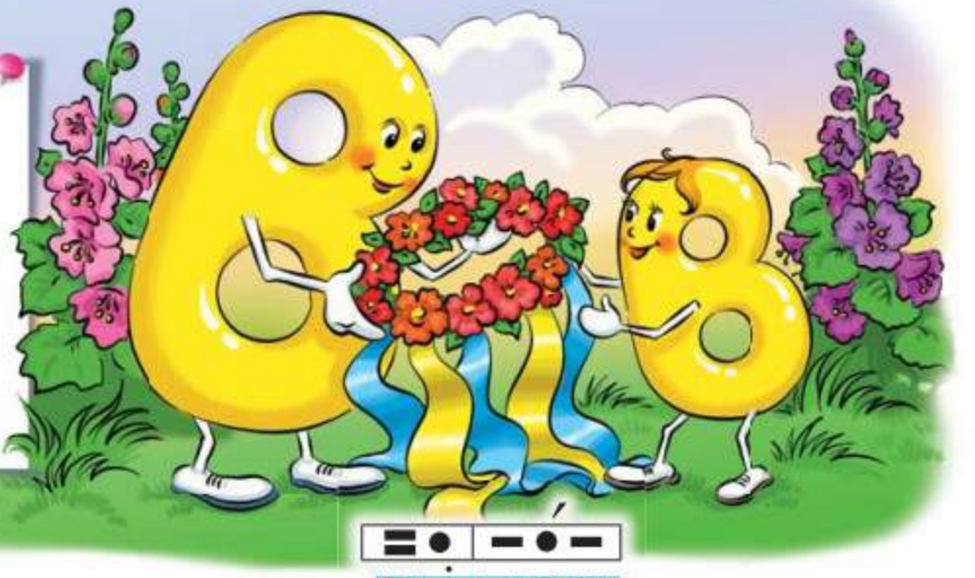

ВІНОК

Визнач місце букви **«ве»** у словах. Розкажи, що робить буква **«ве»** на малюнках.

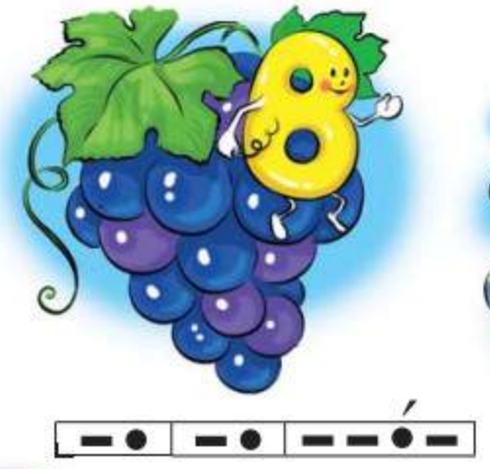

Прочитай завдання Читалочки.

ов	ув	ав	ів	ив	ев
во	ву	ва	ві	ви	ве

сова весна вікно вовк
кава весло віник вулик
слива великі восени вулкан

Разом із друзями пограй у відлуння — хтось читає склад, а хтось показує його й повторює.

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Ва-ва-ва — на сосні сова.
Ве-ве-ве — в нас вікно нове.
Вун-вун-вун — ми несли кавун.
Вки-вки-вки — і сині сливки.

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Склади з букв слово.

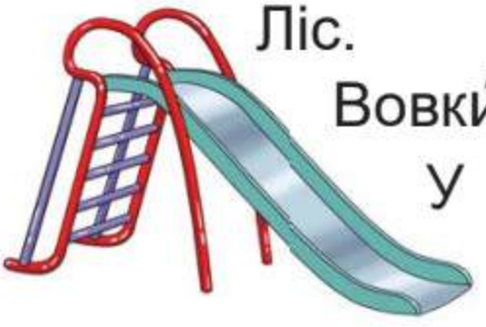

Ліс.
Вовки́.
У лісі вовки́.
Вовки́ великі.

Вв

Прочитай завдання Читалочки.

Во	Ву
Ва	Ве
Ві	Ви

Вова Віка
Іван Кла-ва
Слав-ко Іван-ка

Прочитай текст. Придумай заголовок.

У Вови . У Клави .

Вони ловили .

Спускайся з гірки, читаючи речення.

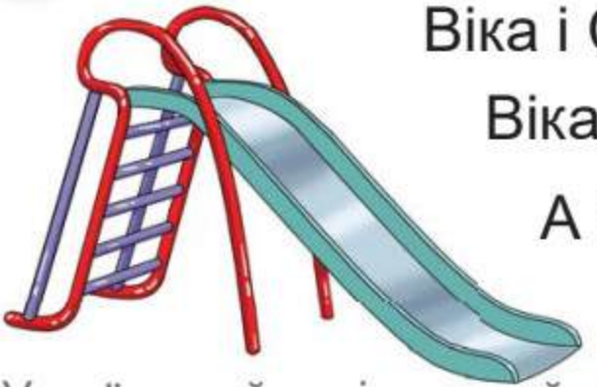

Віка і Слав-ко.

Віка на ма-ло-му .

А Слав-ко на ве-ли-ко-му.

Віка і Слав-ко ве-се-лі.

Добери до кожного малюнка слово.

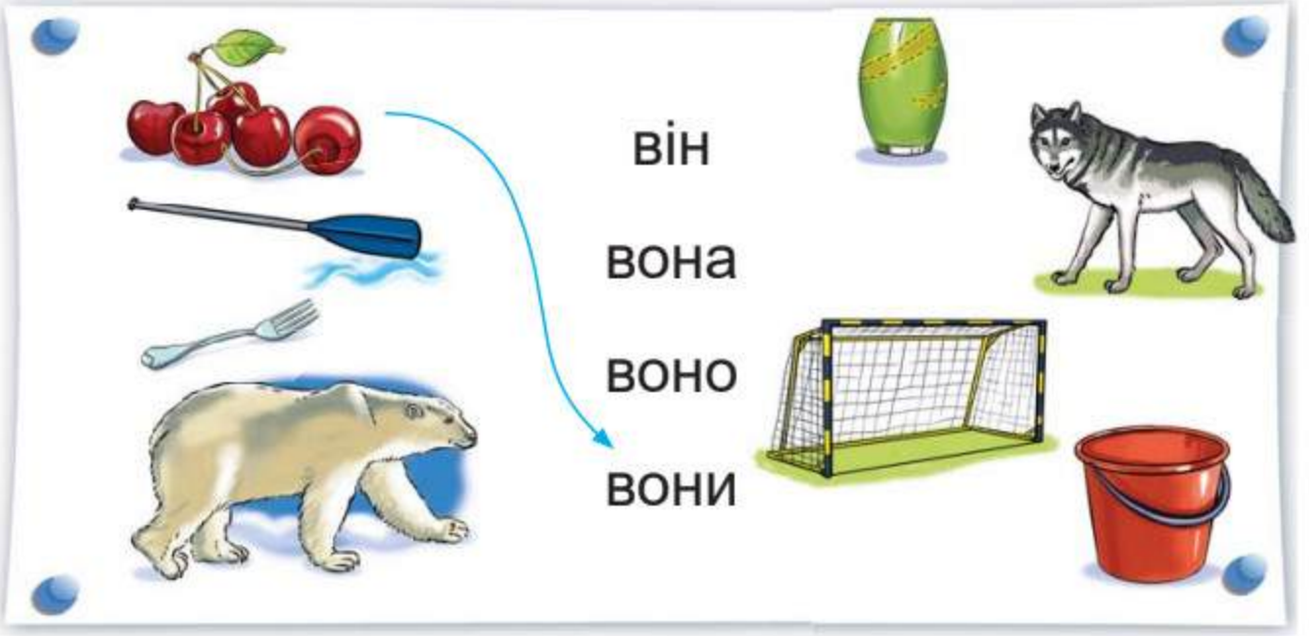

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Мама і Клава ку[п]или кавуни́, сливи. Сині сливи малі. А кавуни — великі.

Мама мила кавуна. А Клава мила сливи і клала в миску.

Усі ласували кавуном і сливами.

Прочитай слова у кросворді. Визнач, до якого слова немає малюнка.

	л	е	в		
в	і	н	о	к	
	к	а	в	у	н
	в	і	к	н	о

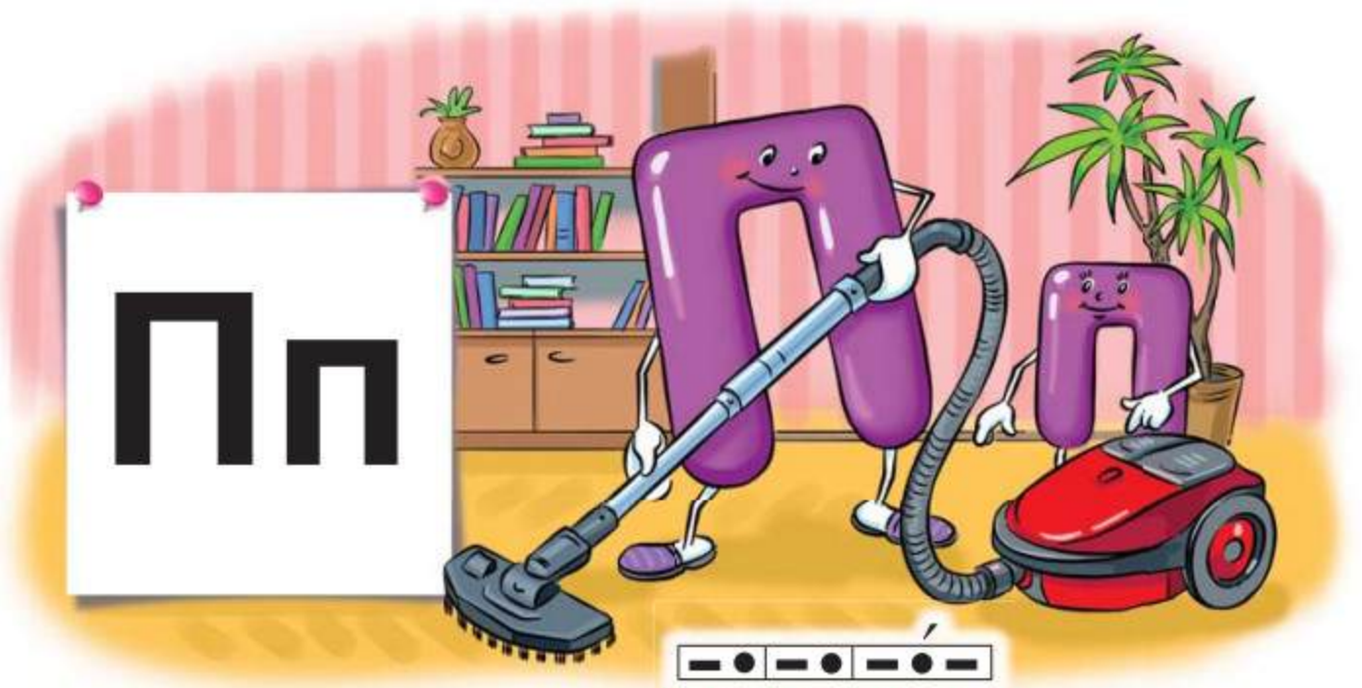

ПИЛОСОС

Визнач місце букви **«пе»** в словах. Розкажи, що робить буква **«пе»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

ап	оп	еп	уп	ип	іп
па	по	пе	пу	пи	пі

палка папка

пісок півник

поле попла-вок

пенал песик

Утвори слова зі складом **по**.

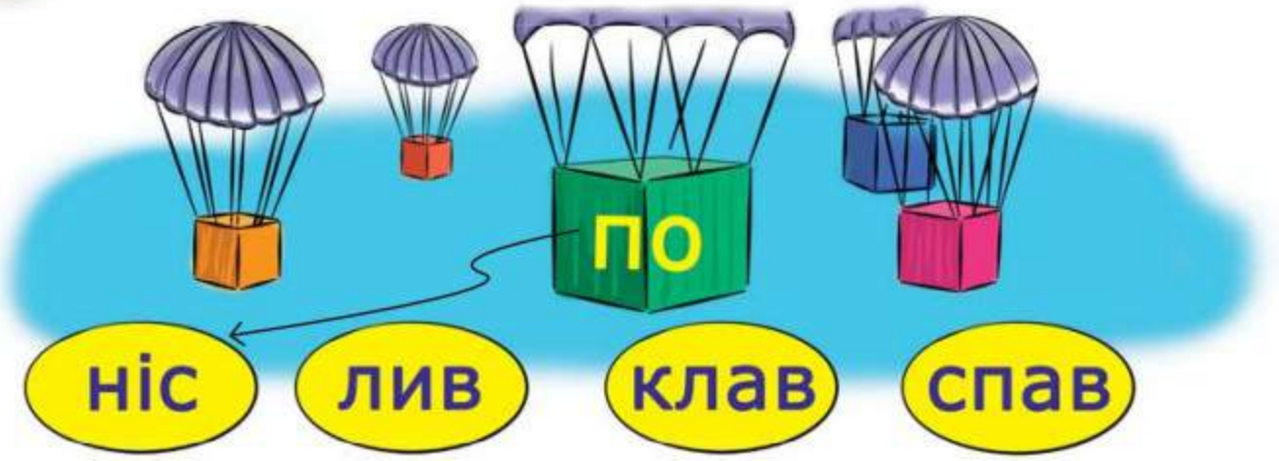

Прочитай слова за стрілочками.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Ми у селі.

Он поле і лу́ки. У полі Пилип і Поліна. Пилип на ком б а́ й ні. Поліна на ма ш ині. А у Панаса пасіка. Він коло ву́ликів.

Прочитай завдання Читалочки.

Па	Пу
По	Пи
Пе	Пі

Пав-ло Пав-лик
Пи-лип Пи-ли-пко
По-лі-на По-лін-ка

Прочитай речення. Поясни, що в них не так.

Поліна мила сік. Павлик пив миску.

Перевір, чи правильно побудовані речення.

Поліна мила миску.
Павлик пив сік.
Поліна пила сік.
Павлик мив миску.

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Пе-па-мі — Поліна в панамі.
Па-пі-пе — носик песика сопе.
Пі-пе-пи — песик помив лапи.
Пи-пі-пу — поливали липу.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Павликові купили пе́сика. А Поліні — піаніно.

Павлик помив песикові лапки. Песик сів на килимі. Павлик коло песика. А Полінка коло піаніно. Вона співала пісні. Павлик і песик слухали.

Поліні, Павликові і песикові весело!

Прочитай слова у кросворді. Визнач, до якого слова немає малюнка.

		п	е	н	а	л	
	п	і	а	н	і	н	о
п	а	н	а	м	а		
	п	а	п	к	а		

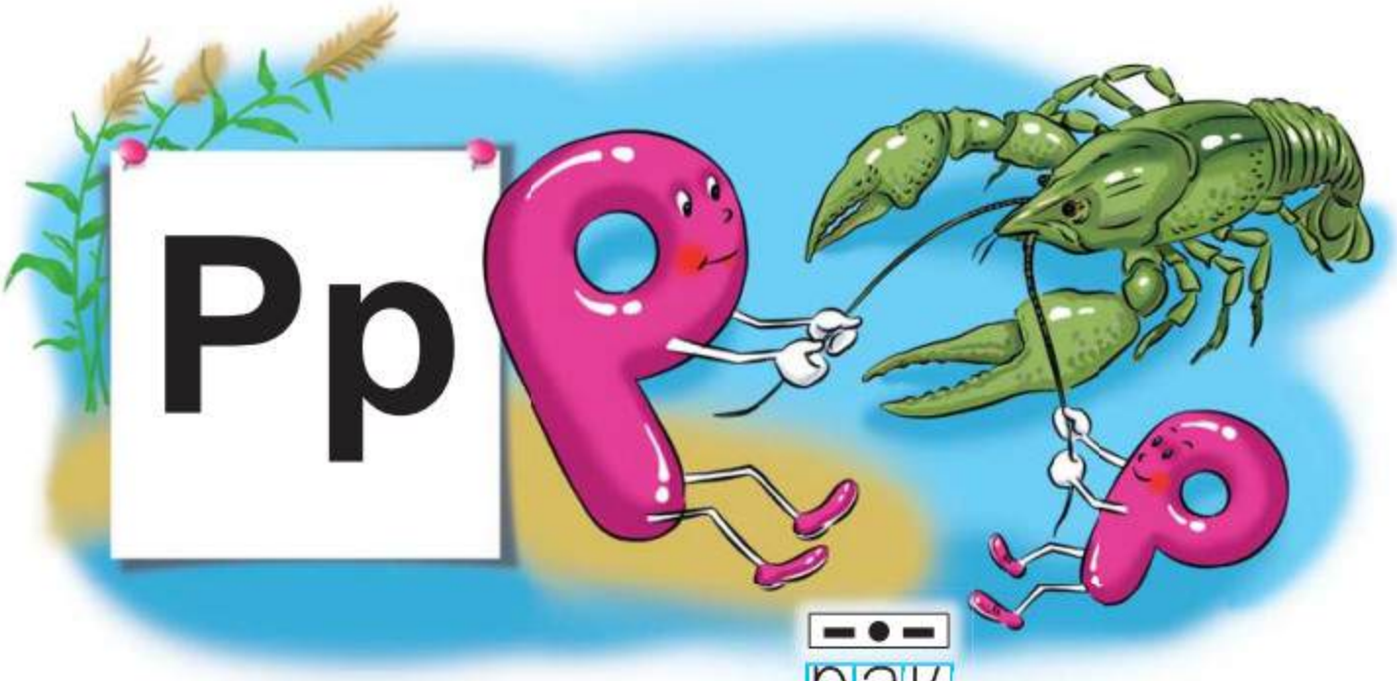

рак

Визнач місце букви **«ер»** у словах. Розкажи, що робить буква **«ер»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

ур	ор	ер	ир	ір	ар
ру	ро	ре	ри	рі	ра

рік
ріка
рано
ранок

рис
риска
роса
рослина

рука
рукав
реклама
перерва

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Ра-ра-ра — весела пора.
Рі-рі-рі — кролик у норі.
Ар-ар-ар — укусив комар.
Ір-ір-ір — купили папір.

Прочитай слова швидко і правильно.

ра
рі → ки
ру

краса
красиво
равлик

рвали
нарвали
комар

Прочитайте удвох.

— Ви ловили равликів?
— Ні! Ми ловили раків.
— Ловили руками?
— Руками.
— Раки великі?
— І великі, і малі.

Здогадайся, яке слово заховалось у схемі. Чим воно цікаве?

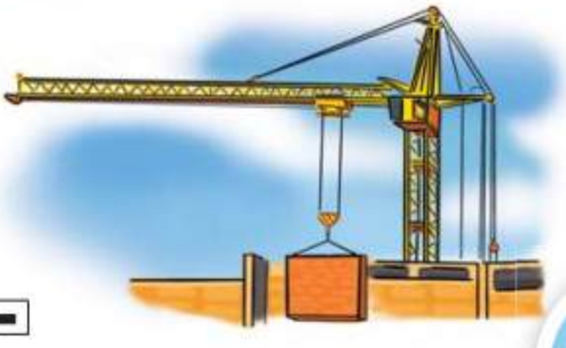

Рр

Прочитай завдання Читалочки.

Ра	Рі
Ру	Ре
Ро	Ри

Ро-ман Ма-ри-на

Ру-слан І-ри-на

Ми-ро-слав Рекс

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Іринка і Роман веселі.

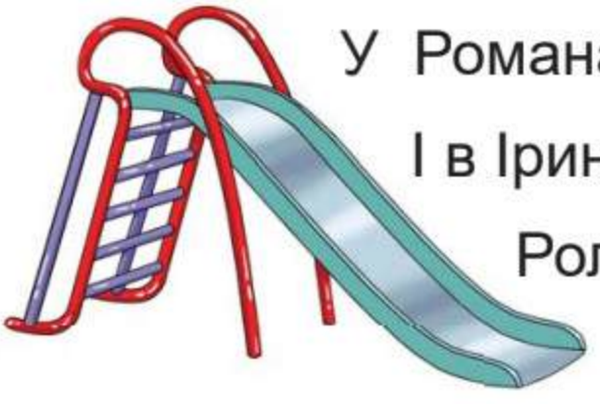

У Романа ролики.

І в Іринки ролики.

Ролики красиві.

Коло Іринки і Романа Рекс.

Прочитай за стрілочками.

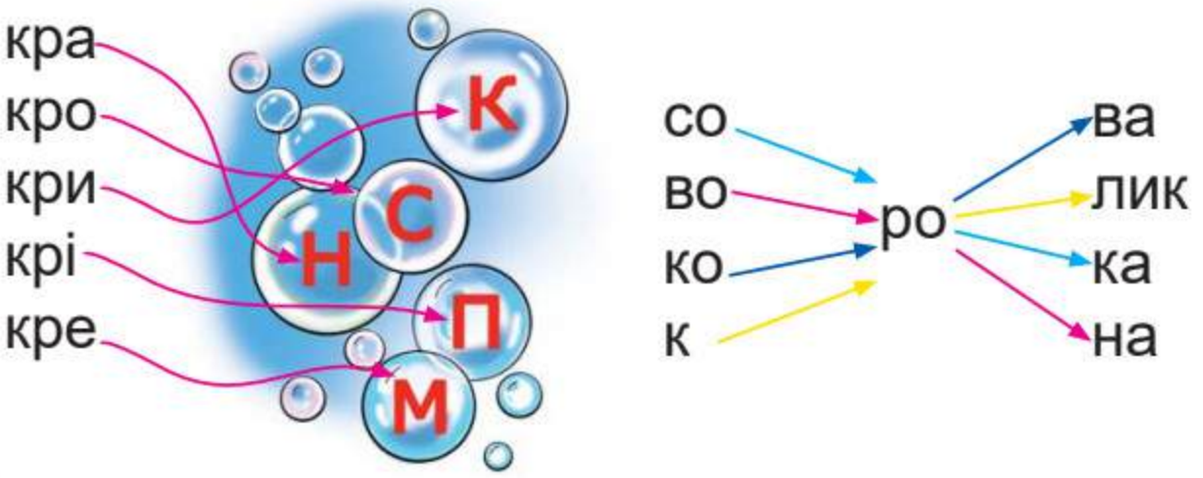

Читай слова швидко і правильно.

ра-нок	ро-ли-ки	ку-пи-ли
ри-нок	ра-ке-тки	по-ку-пки
кріп	кро-сів-ки	по-кла-ли
сум-ка	мор-ква	ви-ру-ш и-ли

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Ранок. Мама, Роман, Руслан і Віра виру ш или на ринок.

Мама купила на суп моркву і кріп. Вірі купили кросівки. Роману — красиві ролики. А Русланові — ракетки.

Усі покупки поклали в сумки.

Визнач місце букви **«те»** в словах. Розкажи, що робить буква **«те»** на малюнках.

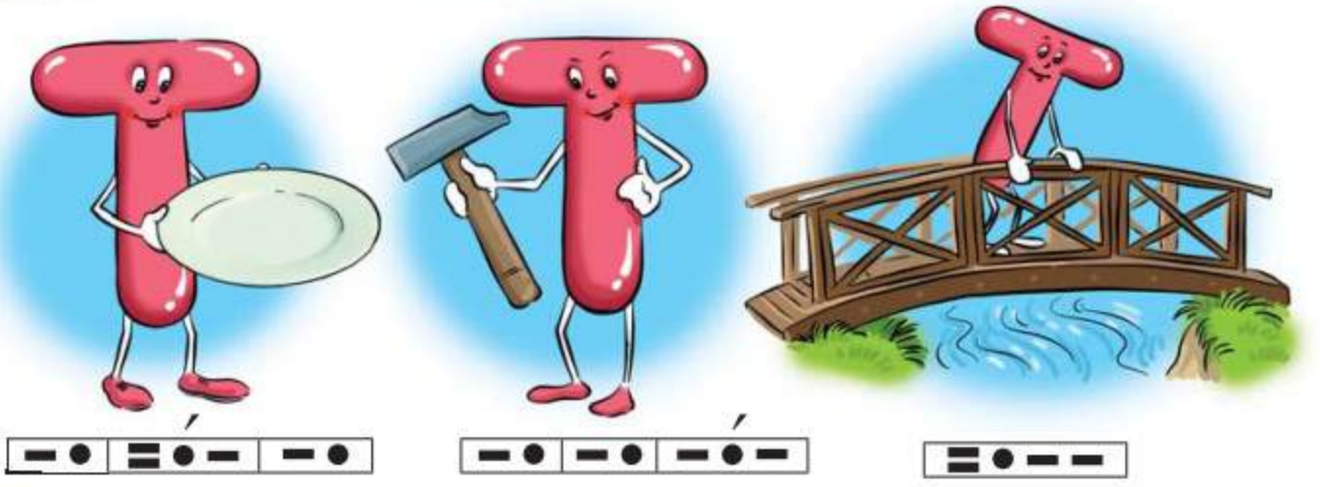

Прочитай завдання Читалочки.

ит	іт	ут	от	ет	ат
ти	ті	ту	то	те	та

так стук тиск
танок туман артист

темно тісто літо
тепло тісно листок

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Та-та-та — ми помітили кота.
То-то-то — проминуло тепле літо.
Тук-тук-тук — пролунав у лісі стук.
Так-так-так — пролетів літак.

Прочитай сполучення слів. Склади речення з одним із них.

плавати у ставку	вставати рано
поливати квіти	мити тарілки́
стукати у вікно	витирати стіл

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Тук-тук-тук!
Стукав молоток.
Молоток стукав не сам.
Молотком стукав Степан.
У Степана руки вмілі.
Він ремонтував квартиру.

Визнач, яку букву куди поставити.

и ? а

л□стівка

л□стівка

Тт

Прочитай завдання Читалочки.

То	Те
Та	Ти
Ту	Ті

Та-рас
То-лик
Ти-мур

Та-мі́-ла
Та-ма-ра
Ті́-на

та-ксі
та-ксист

тра-ктор
тра-кто-рист

те-ніс
те-ні-сúст

Прочитай речення.

Тимур, Толик і Тарас — турúсти.
А Тамара, Тіна і Таміла — тенісúстки.

Спускайся з гірки, читаючи речення.

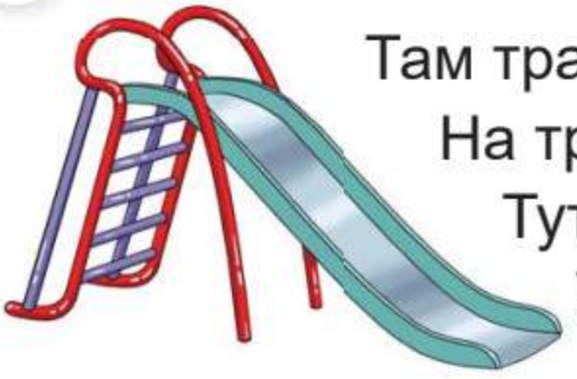

Там трактор.
На тракторі трактористка.
Тут таксі.
У таксі таксист.

Перевір, чи правильно побудовані речення.

Трамва**й**, літак, катер — тварини.

Топол**я**, кактус, капуста — транспорт.

Ти**г**р, кріт, кіт — рослини.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

У Тамари тато таксист. Він во**з**ив Тамару по місту.

У Толика тато тренер. Він тренував спортсменів і Толика.

А Тарасиків татко тракторист. Він прокатав Тарасика на тракторі.

Розгадай ребус.

ист

Прочитай пари слів.

стіл — столик

кіт — котик

кріт — кротик

рот — . . .

Дд

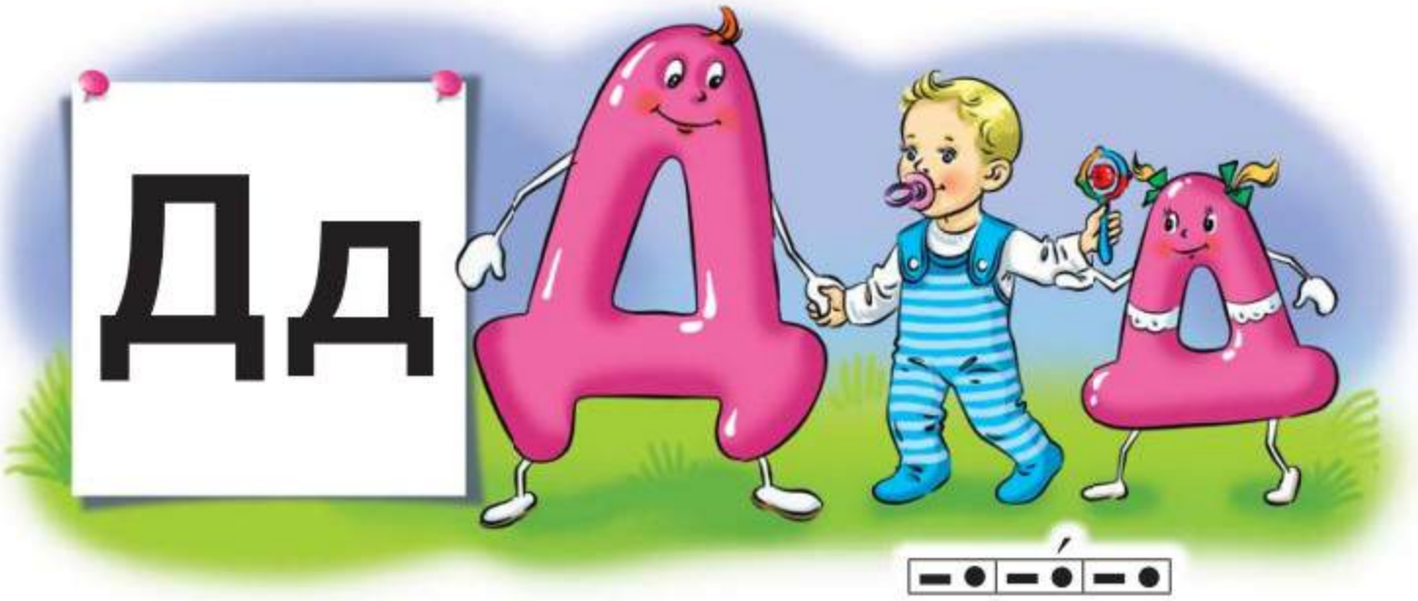

дитина

Познач місце букви **«де»** в словах. Розкажи, що робить буква **«де»** на малюнках.

Прочитай склади і слова.

да	до	ду
де	ди	ді

дині далеко думка
діти долина дерево

Разом із друзями пограй у відлуння — хтось читає склад, а хтось показує його й повторює.

Прочитай завдання Читалочки.

дід	сад	вудка
лід	клад	складка
слід	склад	слідкувати

Поясни, як утворилися назви професій.

двір
дворик
↓
двірни́к

сад
садок
↓
садівни́к

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Навесні дорослі і діти садили у дворі дерева. Тато Данилка — двірни́к. Він керував. Липи і клени радив садити коло вікон. А тополі подалі.

Дмитрик посадив дві липки. Данилко садив клени і тополі. А Дениско носив у відрі воду. Він поливав дерева.

Даринка і мама висадили квіти. Тепер у дворі буде красиво!

Дд

Прочитай завдання Читалочки.

Да	До	Ду
Ди	Де	Ді

Де-сна
Дні-про
Дми-тро

Да-ри-на
Да-ни-ло
Де-нис

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Десна і Дніпро.
Десна і Дніпро — ріки.
Вони великі і красиві.
Десна несе води в Дніпро.
Дніпро несе води в море.

Подолай сходинки разом із динозавриком, читаючи склади.

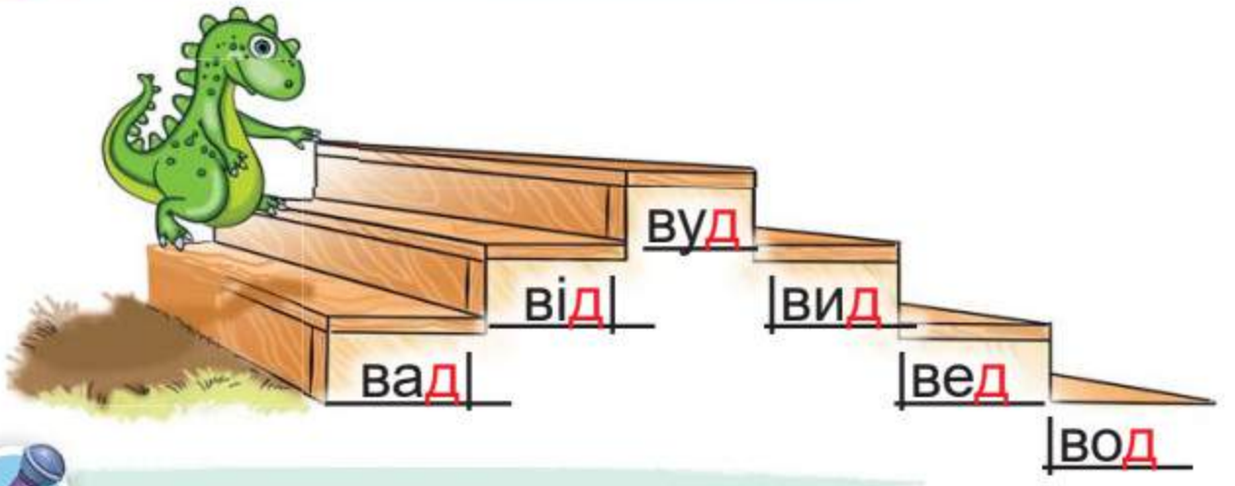

Читай слова правильно і швидко.

дід	вудка	парад
політ	квітка	солдат

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Улітку Дмитрик і Даринка відвідали діда Дениса. Дідусів дім недалеко від Дніпра.

Дніпро — велика і красива ріка.

Дід Денис катав Дмитрика і Даринку по Дніпру на катері. Діти раділи. На Дніпрі так красиво!

У діда Дениса онуки провели всі літні канікули.

Зз

зі́рки

Визнач місце букви **«зе»** в словах. Розкажи, що робить буква **«зе»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

за	зу	зо
зи	зе	зі

зима
зимувати

зерно
зернина

запа́си
запаса́ти

з → варили, ліпили

зі → рвали, псували

Разом із друзями пограй у відлуння — хтось читає склад, а хтось показує його й повторює.

Читай слова правильно і швидко.

раз	віз	ліз	низ
ураз	завіз	зліз	униз
зараз	підвіз	виліз	карниз

Прочитай текст. Придумай заголовок.

У міста і села завіта́ла зима. Заси́пала усі двори. Намела́ високі заме́ти. Візерунками прикра́сила вікна. Перетвори́ла озера, ріки і ставки́ на ко́взанки.

Діти зраділи зимі. Зіна і Назар стали на ковзани́. А малу Лізу тато посадив на санки і везе.

Узимку надво́рі моро́зно, але так весело!

Здогадайся, яке слово заховалось у звуковій схемі. Чим воно цікаве?

Зз

Прочитай завдання Читалочки.

Зі	Зо
За	Зи
Зу	Зе

Зі-на мо-роз
Лі-за каз-ка
На-зар ві-зок

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Мама розказала Зіні казку про козу-дерезу. А Зіна переказала казку котикові. Котик задоволено муркотів.

Прочитайте удвох.

— Мама розказала казку про котика?
— Ні! Про козу-дерезу.
— Кому Зіна переказала казку?
— Котикові.
— Котик слухав?
— Слухав! І задоволено муркотів.

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Зу-зу-зу — дід купив козу.
Зи-зи-зи — малі дітки у кози.
Зі-зі-зі — дід косив траву козі.
За-за-за — зраділа дідова коза.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Ми відгадували казки́.

Ліза і Назар розповідали уривок із ка́зки і запитували назву. А ми відповідали.

— Він від діда втік, і від вовка втік…

— Це казка «Колобок».

— Івасику! Телесику!

— Так кликала сина матінка із казки «Івасик-Телесик».

— Півник вимолотив з колоска зерно.

— Це казка «Колосок».

— За три копи куплена…

— А це про козу з ка́зки «Коза-дереза».

Гра цікава! Діти раді.

Прочитай і зрозумій

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Оз-оз-оз — ударив мороз.
Рі-рі-рі — ковзанка в дворі.
Ас-ас-ас — ковзани у нас.
Сі-сі-сі — на ковзанку всі!

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Ковзани.
Ковзанка.
У дворі ковзанка.
Коло ковзанки діти.
Діти стали на ковзани.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Віталик і Ліза сиділи коло телевізора. Раптом за вікном пролунало:

— Ура! Ковзанка замерзла! Усі на ковзанку!

Діти вимкнули телевізор і поспішили надвір. Там дув вітер з морозом. Але мороз і вітер не завада, коли у дворі така велика ковзанка.

Скоро коло ковзанки стало повно дітвори. Усі ставали на ковзани і весело каталися.

На лід заліз і котик. Але він не мав ковзанів. Поко́взав лапками і впав. Устати не зумів. Діти крикнули:

— Му́рчику, ставай на ковзани!

Ліза з Віталиком віднесли́ котика на лавку.

— Сиди тут! — наказали діти. Котик покірно муркнув.

Поясни, що на малюнку не так, як у тексті.

Йй

трамвай

Визнач місце букви **«йот»** у словах. Розкажи, що робить буква **«йот»** на малюнках.

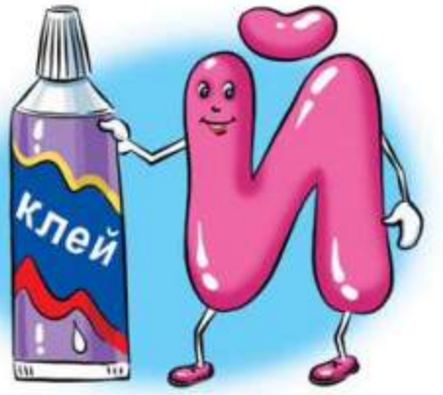

Прочитай завдання Читалочки.

й → ти, де, ду

мі, тві, сві → й

лійка
лінійка
копійка

рій
дуй
клей

знай, зай, вий → ду

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Липа. Ли́повий.
Сосна. Сосновий.
Клен. Клено́вий.
— Мед кленовий?
— Ні, липовий!
— Листок сосновий?
— Ні, кленовий!

Прочитай текст. Придумай заголовок.

У Марійки й Андрійка великий і красивий змій. Його змайстрував тато Анатолій. Він — майстер на всі руки.

Разом із татом діти майстрували змія. Потім запускали його в небо.

— О! Змій полетів! — зраділа Марійка.

— Нумо за ним! — крикнув Андрійко.

Змій летів усе далі й далі. А діти радісно бігли за ним.

Йй

Прочитай завдання Читалочки.

йо	район	підйомний кран
йод	майонез	серйозна розмова
Йосип	знайомий	вирій — теплий край

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Лелеки й ластівки на зиму полетіли у вирій. А синички, сороки й ворони не покинули рідний край.

Узимку діти приносили корм пернатим.

Прочитайте удвох.

— Зозулі полетіли у вирій?
— Так, полетіли.
— А синички?
— Ні! Вони не покинули рідний край.
— Принесемо пернатим корм?
— Принесемо!

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Ій-ій-ій — залетів у вулик рій.
Ей-ей-ей — ми принесли клей.
Ай-ай-ай — полетіли в теплий край.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Андрійко, Йосип і Надійка давно знайомі. Вони друзі.

Одного разу Андрійко і Надійка завітали до Йосипа. Вони стали майструвати клітку папузі. Йосип ненароком поранив руку.

— Ой! — скрикнув він.

Допомогу Йосипу надала Надійка. Вона змастила ранку йодом і заліпила пластиром. Скоро рука перестала боліти.

— Спасибі, Надійко! — сказав Йосип.

Прочитай слова за стрілочками.

Бб

б і лк а

Визнач місце букви **«бе»** в словах. Розкажи, що робить буква **«бе»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

б — а, і, и — к

банка
барабан

бі, бу — лка

букви
буквар

бо — бер, рсук, рода

батон
букет

Прочитай. Порівняй значення виділених слів.

Бобер на **бе́резі** ріки.

Білка на білокорій **бере́зі**.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

ДОБРА СПРАВА

Тато з Бориском робили покупки в супермáркеті. Там великий вибір продуктів.

Бориско купив бабусі солодку булку, а собі бублики. Тато вибрав велику рибину на суп. Набрали бананів і абрикосів. Там ба г ато вітамінів. І банку бобів у томатному соусі купили.

Мамі вибрали букет квітів. Вона буде рада.

Добру справу зробили тато й Бориско.

Позмагайся з однокласниками та однокласницями — хто більше складе слів із поданих букв.

б у л б и а к

Бб

Прочитай завдання Читалочки.

Ба	Бе	Бу
Бо	Би	Бі

Бо-рис
Бров-ко

Прочитайте удвох.

— Бориско барабанив?
— Ні! Він грав на трубі.
— А Богданка?
— Богданка грала на барабані.
— Музика була весела?
— Весела і голосна.

Прочитай текст.

Ми відвідали бібліотеку. Нас привітно зустріла бібліотекарка.

Вона порадила нам народні казки. Ми вибрали казку про котика і півника.

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Краб, дубки і рибка.
У лісі дубки.
В озері рибка.
— А де краб?
— А краб у морі.

Перевір, чи правильно побудовані речення.

Бокс і баскетбол — тварини.
Береза, дуб і верба — види спорту.
Бобер, білка, зебра і кабан — дерева.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Бориско і Богдан — брати. Вони мріяли стати боксерами.

Тато привів синів у спортивний зал. Там вони зустріли тренера. Він сказав:

— Ви зробили добрий вибір.

Потім запросив братів подивитися бій боксерів.

Бориско і Богдан були задоволені. Вони вирішили — будемо добре тренуватися і скоро станемо відомими боксерами.

Прочитай і зрозумій

Прочитай завдання Читалочки. Здогадайся, якій порі року відповідають слова кожної колонки.

лід	вода	спека	туман
сніг	трава	райдуга	листопа́д
білий	зелений	барвистий	золотий

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Ліс був самотній і сумний. Та одного разу до лісу завітала зима. Деревам подарувала білі накидки. Траву вкрила білим килимом. Ліс став казковим.

Потім до лісу прили́нула весна. Вона була весела, радісна. Розтопила білий килим. Усе в лісі зазеленіло.

Весну змінило літо. Воно принесло́ тепло́, квіти, спів пташок. У лісі стало гама́рно.

І так було до осені. А вона принесла́ спокій і золотисті подарунки. Позолотила все навколо. Під соснами й дубами насипала грибів.

Ліс радів зимі і весні, літу й осені. Тепер він мав друзів і перестав сумувати.

Знайди на малюнку кожну пору року. Поясни, чому так вважаєш.

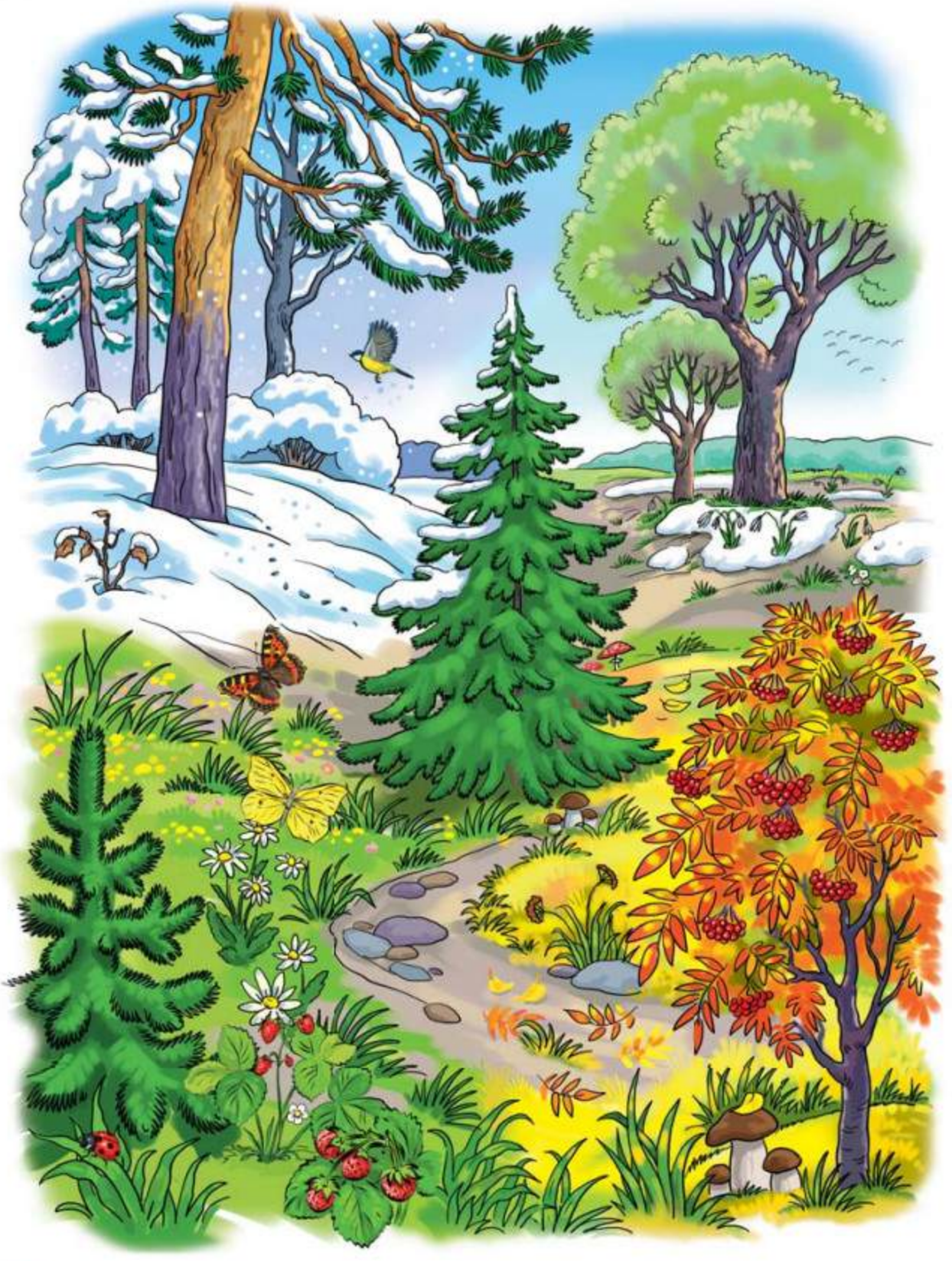

Яка пора року тобі подобається найбільше? Чому?

Прочитай і зрозумій

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Рі-рі-рі — весело в дворі.
Ас-ас-ас — канікули у нас.
Ік-ік-ік — скоро Нови́й рік.
Ра-ра-ра — зраділа дітвора.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Ніна Степанівна принесла́ добру звістку.

— Діти, — сказала вона, — завтра у вас канікули.

— Ура! — радісно крикнув Сергійко. А всі діти підтримали: — Ура! Ура!

Вони раділи, бо зимові канікули особливі. З ними прийде Нови́й рік. Будуть ялинка, карнавал, подарунки.

Діти підготували новорічні маски, вивчили ві́рші й пісні́.

Зима наси́пала снігу. Позамерзали ріки й озера. Тепер там ко́взанки. Дітвора дістане санки, ковзани і гайне́ на ковзанки й гірки. А там так весело!

Розкажи за малюнками, як діти проводять зимові канікули.

Як ти плануєш провести свої канікули? Розкажи.

Навчальне видання

ПОНОМАРЬОВА Катерина Іванівна

Українська мова. БУКВАР

Підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти

(у 2-х частинах)

Частина 1

(відповідно до Типової освітньої програми
колективу авторів під керівництвом О. Я. Савченко)

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Підручник відповідає Державним санітарним нормам і правилам
«Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»

Головна редакторка *І. В. Красуцька*
Редакторка *І. В. Красуцька*
Головна художниця *І. П. Медведовська*
Технічний редактор *Е. А. Авраменко*
Коректорка *О. В. Должикова*

Малюнки художниць: ***Н. В. Кущ-Батюк, Л. Л. Резнікової***

Український освітянський
видавничий центр «Оріон»

Нова українська школа

Оріон

Катерина Пономарьова

Українська мова.

БУКВАР

1 клас

Частина 2

Український освітянський видавничий центр «Оріон»

Катерина Пономарьова

Українська мова.

Підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

Частина 2

Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України

Київ
Оріон
Український освітянський видавничий центр «Оріон»
2025

УДК 811.161.2*кл1(075.2)
П56

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

(наказ Міністерства освіти і науки України від лютого 2025 №)

Умовні позначення:

— розкажи або прочитай

— поміркуй і поясни

— попрацюй у парі або групі

— розкажи про свій настрій на уроці

ISBN 978-617-7485-84-0
Український освітянський
видавничий центр «Оріон»

© К. І. Пономарьова, 2025
© УОВЦ «Оріон», 2025

Розкажи, чим зайняті діти на малюнку.

Прочитай і зрозумій

Прочитай завдання Читалочки.

Віталик	Рекс	песик
Дмитрик	Барбос	котик
Оксанка	Димóк	рибки
Маринка	Маркіз	канарейка

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Рекс.
Рибки і котик.
У Дмитрика Рекс.
У Оксанки рибки.
А в Маринки?
У Маринки буде котик.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

На перерві діти завели розмову про домашніх тварин. Дмитрик розповідав про свого песика Рекса. Оксанка — про рибок в акваріумі. А Марині не було про кого розказувати. Вона не мала тваринок у домі.

Маринка давно просила маму купити котика. Але мама казала:

— З ним буде ба[г]ато клопоту. Котика треба [г]одувати, прибирати за ним. Мені ні́коли [ц]е робити, а ти мала́. От коли підросте[ш], тоді й купимо.

Маринка [х]отіла скорі[ш]е підрости.

Поясни, чому одна дівчинка на малюнку сумна.

Назви імена дітей на малюнку.

Прочитай вірш. Придумай заголовок.

Котик Мурчик — наш голубчик:
лапки сірі, хвостик білий.
Ходить котик тихо,
буде мишкам лихо.

Гг

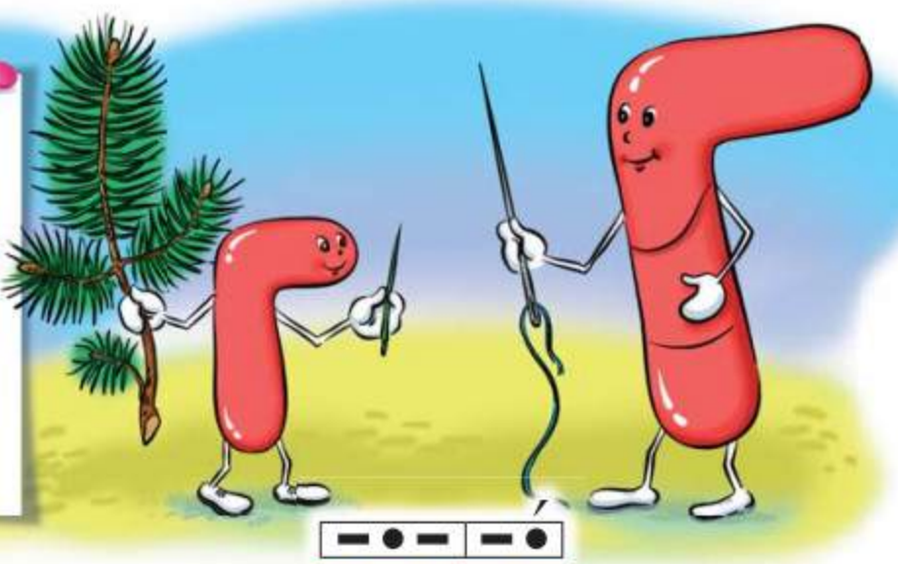

ГОЛКИ

Визнач місце букви **«ге»** в словах. Розкажи, що робить буква **«ге»** на малюнках.

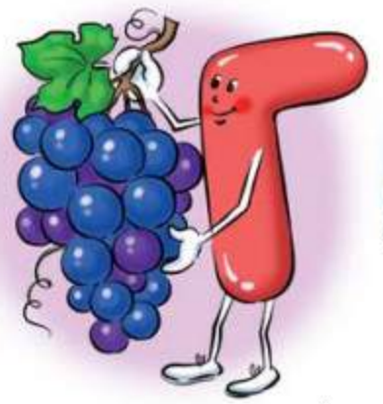

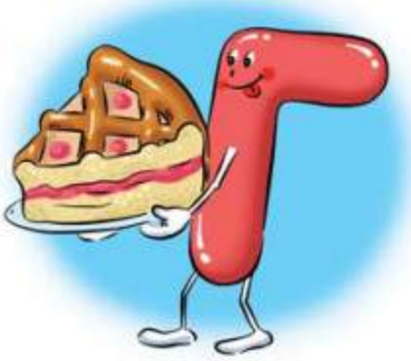

Прочитай завдання Читалочки.

аг	ог	ег	іг	иг	уг
га	го	ге	гі	ги	гу

газета	горло	губи	гілка
гарбу́з	голос	гуси	гірки́й
гарний	горо́д	густи́й	огірок

ге → рой, нерал

дру, доро → гий

Спускайся з гірки, читаючи речення.

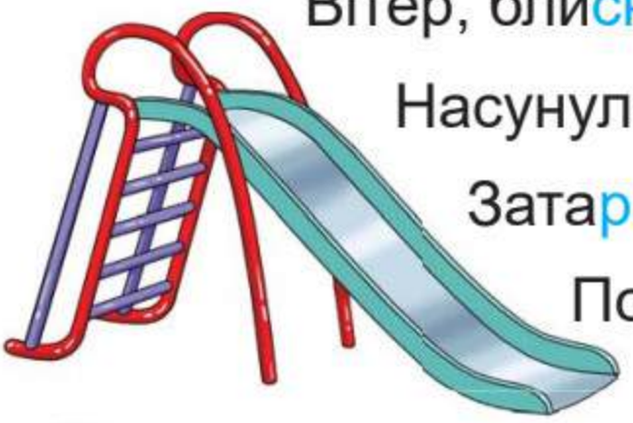

Вітер, блискавка і грім.

Насунуло, блиснуло, загуркотіло.

Затарабанив град.

Полила злива.

Гроза!

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Несподівано насунула велика хмара. Стало те́мно. Подув вітер. Небо прорізала блискавка.

— Гур! Гур! — загуркотів грім. З неба впали великі краплі дощу. А згодом полила́ злива. Вода заливала дороги. Вітер гнув до землі дерева, ламав гілки. По дорозі стрибав білий град. Гроза довго не вгавала.

Раптом небо просвітліло. Перестав іти дощ. Заграла різними барвами райдуга. Довкола стало так гарно!

Гг

Прочитай завдання Читалочки.

Га	Гі
Го	Ге
Гу	Ги

Га-лин-ка
Гри-го-рій
Ган-на

гні-здо
гві-здок
го-дин-ник

Прочитай текст.

У Гени нови́й годинник.
— Котра година? — запитала Галинка.
— У[ж]е пів на другу, — відповів Гена.
— Спасибі! — сказала Галинка.

Прочитайте удвох.

— У кого годинник?
— У Гени.
— Котра година?
— Пів на другу.
— Спасибі!
— Буд[ь] ласка!

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Еr-еr-еr — вибігли на берег.
Іг-іг-іг — випав білий сніг.
Уг-уг-уг — у мене гарний друг.
Ги-ги-ги — з грибами пироги.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

НА ГОРОДІ

У діда Богдана і бабусі Ганни великий горо́д. Вони добрі госпо́дарі.

На городі гарно вродила горо́дина. Он помідори і зелені огірки. А там — морква, круглі гарбузи́, голо́вки капусти.

До діда Богдана й бабусі Ганни завітали онуки Сергійко і Галинка. На городі Галинка ласувала огірками. А Сергійко сидів у горосі.

Городина кори́сна. Вона багата на вітаміни.

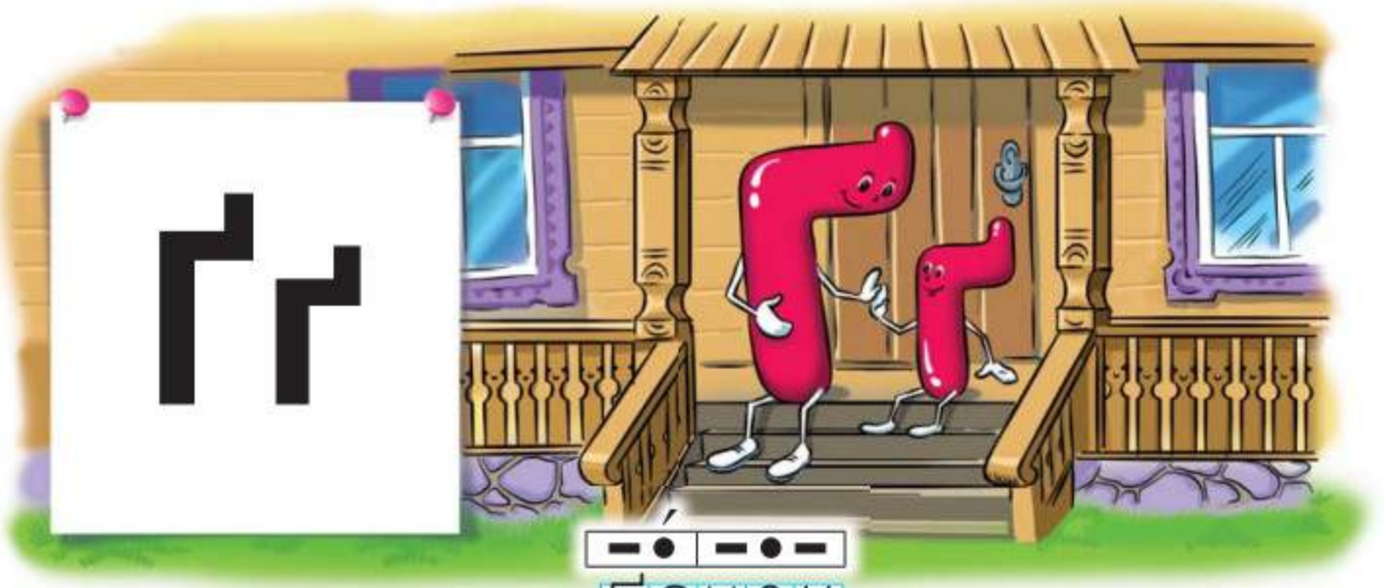

Ґа-нок

Визнач місце букви **«ґе»** в словах. Розкажи, що робить буква **«ґе»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

аґ	оґ	уґ	еґ	іґ	иґ
ґа	ґо	ґу	ґе	ґі	ґи

а-ґрус ґа-нок ґрунт

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Галинка купила бі́сер — дрібні барви́сті намисти́нки. Із бісеру вона зробила ґерда́н. Це гарна прикраса.

Ґерда́н Галинка подарувала мамі.

Порівняй значення кожної пари слів. Чим воно цікаве?

ворона
ґава

господар
ґа́зда

прикраса
ґердан

палка
ґирли́ґа

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

ЛОВИТИ ҐАВ

Діти старанно писали букву **ґ**. А Сергійко позира́в то у вікно, то на стрілки годинника. Він думав про перерву.

Галина Петрівна сказала:

— Сергійку, не **лови ґав**, пиши.

Незабаром усі діти написали букви. А Сергійко — ні, бо **ловив ґав**.

Поясни, на якому малюнку зображено Сергійка.

Прочитай і зрозумій

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Рі-рі-рі — гамірно в дворі.
Ра-ра-ра — галаслива дітвора.
Ву-ву-ву — зліпили бабу снігову.
На-на-на — ми залізли на слона.

Прочитай слова швидко і правильно.

ві-дли-га	ви-бі-гли	за-про-по-ну-вав
дра-бин-ка	злі-пи-ли	при-ста-ви-ли

Прочитай текст. Придумай заголовок.

За вікном відлига. Діти вибігли надвір. Стали ліпити снігову бабу. А потім зліпили великого слона з довгим хоботом.

Славко запропонував:

— Зробі́мо зі слона гірку!

— Зробімо! — голосно загукали діти.

Приставили до слона драбинку. По драбині Славко заліз слонові на спину. Потім сів на голову і по хоботу вниз — ніби з гірки.

Усі діти й собі полізли по драбині на слона. А потім один за одним по хоботу донизу.

Слонова гірка така весела!

Розкажи, що роблять діти.

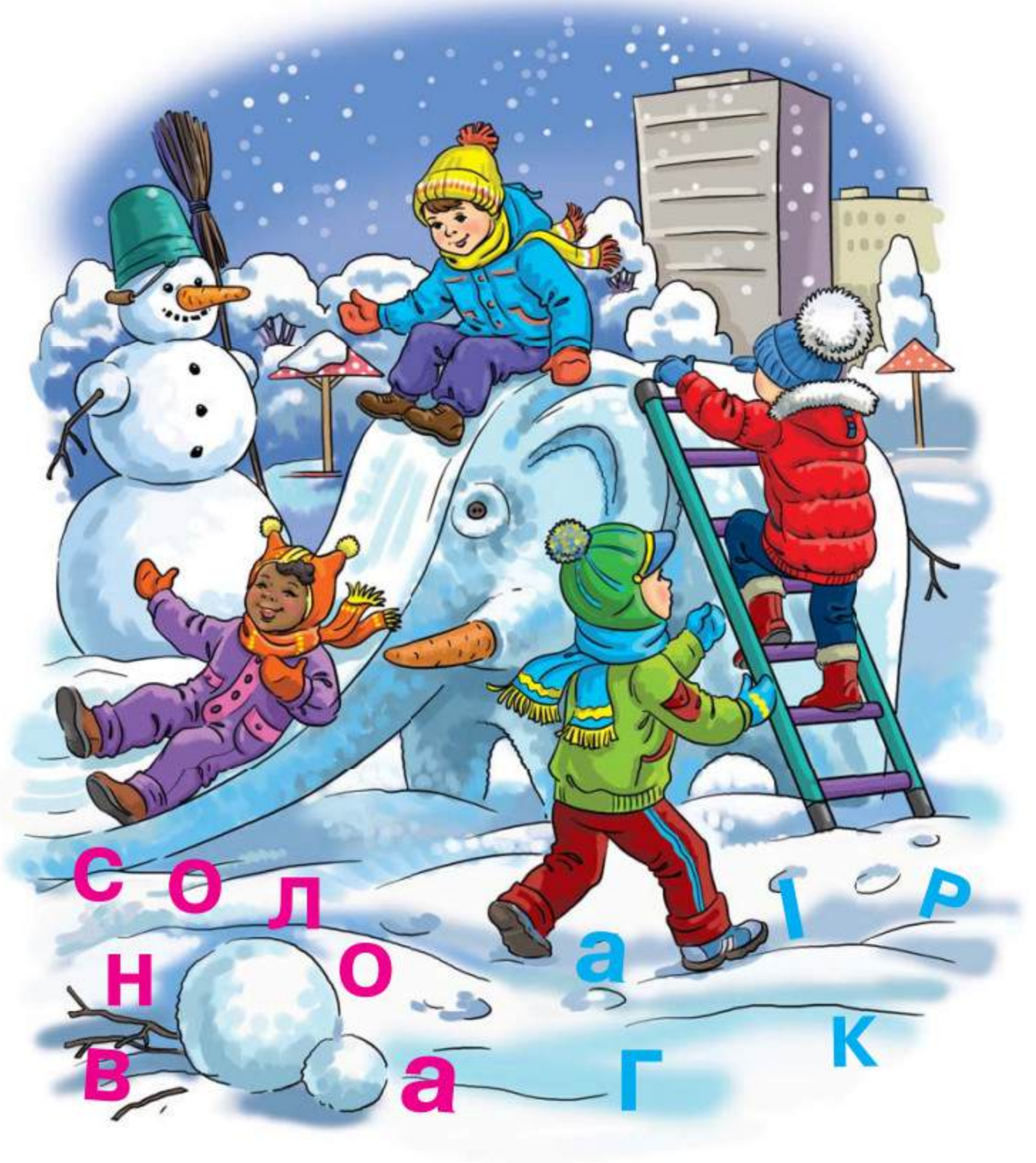

Склади з розкиданих букв назву малюнка.

Жж

журавлі

Покажи місце букви **«же»** в словах. Розкажи, що робить буква **«же»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

ож	уж	аж	еж	иж	іж
жо	жу	жа	же	жи	жі

жити
житло́
живий

журнал
жуйка
жувати

жовтий
жовток
жовтіти

дружба
дружити

жму́рки
жму́рити

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Жи-жи-жи — ти нам казку розкажи.
Же-же-же — пора спати вам уже.
Жа-жа-жа — жовті вушка у вужа.
Жу-жу-жу — по стежині побіжу.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

У саду росла ожи́на. В ожині жив вуж. Він вважав себе господарем саду.

Одного разу на ожи́новий листок сів жук. Вуж виповз із ожини й сердито до жука:

— С-с-с! Не сідай на мій ожиновий листок!

А жук йому відповів:

— Ж-ж-ж! Жадібний ти!

Тут пристрибала жабка і сказала:

— Ква! Ква! Ква! Нумо жити дружно!

Відто́ді вуж, жук і жабка стали дружити. Вони ра́зом грали у жмурки.

Дружба зробила добру справу. В саду запанували мир і зла́года.

Жж

Прочитай завдання Читалочки.

Жа	Же
Жу	Жі
Жо	Жи

Жан-на Сні-жа-на
Жур-бен-ко Бо-жен-ко
Жи-то-мир Жа-шків

Порівняй значення кожної пари слів. Чим воно цікаве?

сумний зажурений	теплий жарки́й	погожий гарний

Спускайся з гірки, читаючи речення.

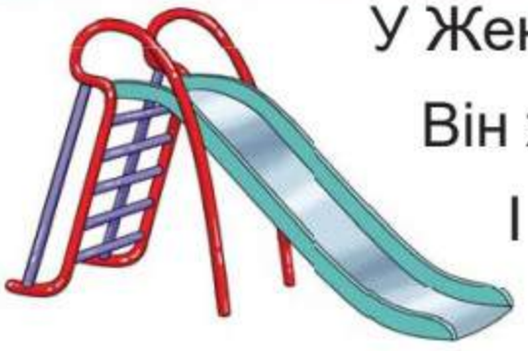

У Жені гарний настрій.
Він жартував.
І Жанна жартувала.
Обом було весело.

Разом із друзями пограй у відлуння — хтось читає склад, а хтось показує його й повторює.

Прочитай слова швидко і правильно.

ніж	морж	подорож
вуж	сторож	екіпаж
важко	ложка	смужка
книжка	ніжка	по́дружка

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Родина Журбе́нків багато подорожує. Журбенки мандрували го́рами, засмагали на побережжі морів. Побували навіть у жарки́й пустелі.

У подорожах Журбенків завжди супроводжував песик Дружок. Він бігав за жуками і метеликами. Тікав від вужа. Стрибав разом із жа́бками. Дружок усім піднімав настрій.

Подорожі були з пригодами і жартами. Про мандрівки Журбенки весело розповідали знайомим.

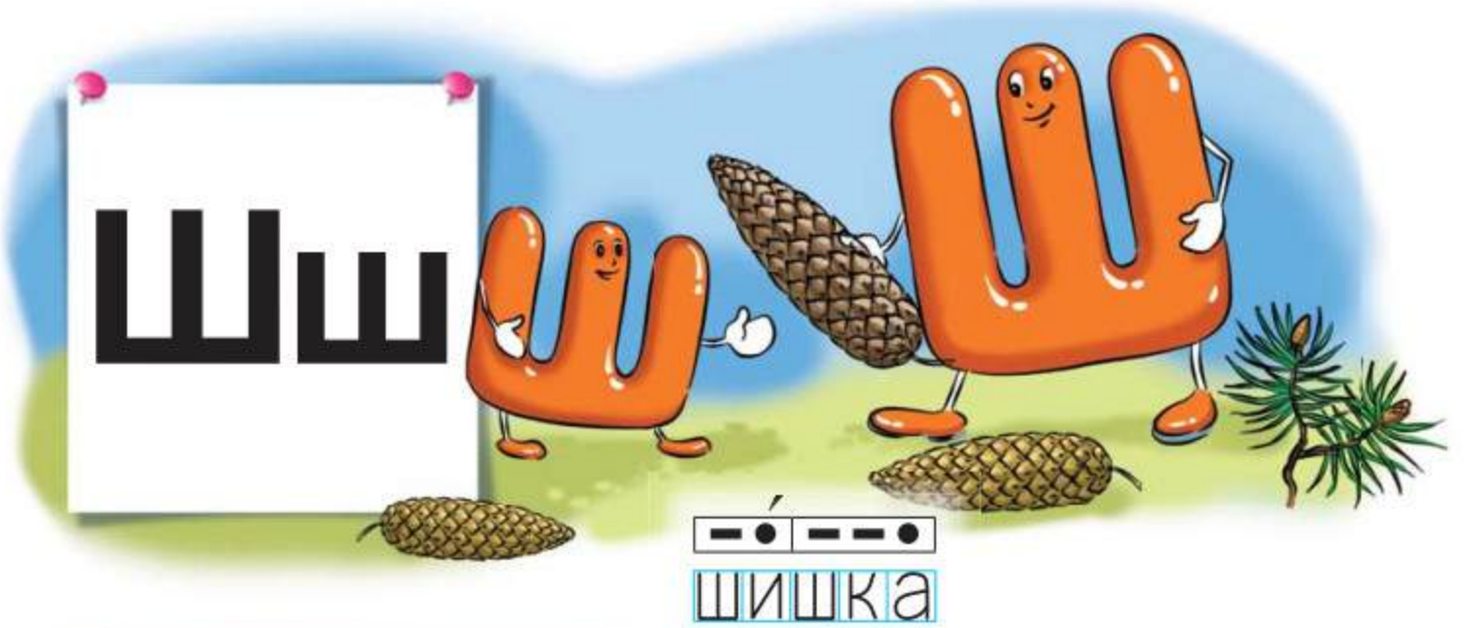

шишка

Визнач місце букви **«ша»** в словах. Розкажи, що робить буква **«ша»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

аш	іш	ош	еш	иш	уш
ша	ші	шо	ше	ши	шу

вишивати
ви́шивка
вишива́нка

шум
шумно
шуміти

шепіт
шепотіти
по́шепки

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Рушник.

Волошки і шипшина.

На рушнику вишиті волошки.

А на скатертині — шипшина.

Вишивали мама і Марина.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Мама і Шура гарно шили і вишивали. Вони вирішили приготувати рідним подарунки.

Бабусі вишили рушника. Малому Мишкові мама пошила штани. А Шура вишила на кишені машинку. Татові приготували теплу шапку. Шура вишила на ній сніжинку. Мамі Шура вишила серветку. А мама Шурі — вишиванку.

Усі подарунки зроблені від душі.

Визнач, де **ви́шивка**, а де — **вишива́нка**.

Ви́шивка — вишитий візерунок.

Вишива́нка — вишита сороЧка.

Шш

Прочитай завдання Читалочки.

Ша	Ші
Шу	Ше
Ши	Шо

Шу-ра
Ше-стак
Ше-ре-мет

Ше-пе-тів-ка
Шо-стка
Шар-го-род

шви́д-ко
шум-но
стра-шно

ше-сте-ро
шо-стий
стар-ший

шкар-пе́-тки
ша-пка
шу-ба

Прочитай текст. Придумай заголовок.

У Шури теплі шкарпетки, шуба і шапка. Томý морози Шурі не страшні́.

Вона бере санки і йде на гірку. Там багато дітей.

Усім весело.

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Ша-ша-ша — солодка жовта груша.
Шу-шу-шу — варила мама кашу.
Ши-ши-ши — букви старáнно пиши.
Ші-ші-ші — заробити гроші.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Малий Мишко вперше прийшов до школи. Його привів старший брат Сашко. Сашко вже в шостому класі. А Мишко лише наступного року піде в перший клас.

У школі красиво й зáтишно. Широкі коридори, просторі світлі класи. У класі Мишко підійшов до дошки і спробував писати.

Потім Сашко показав Мишкові спортивний зал, бібліотеку.

Мишко був задоволений.

— Скоріше б уже в перший клас, — прошепотів він.

А тобі у школі добре?

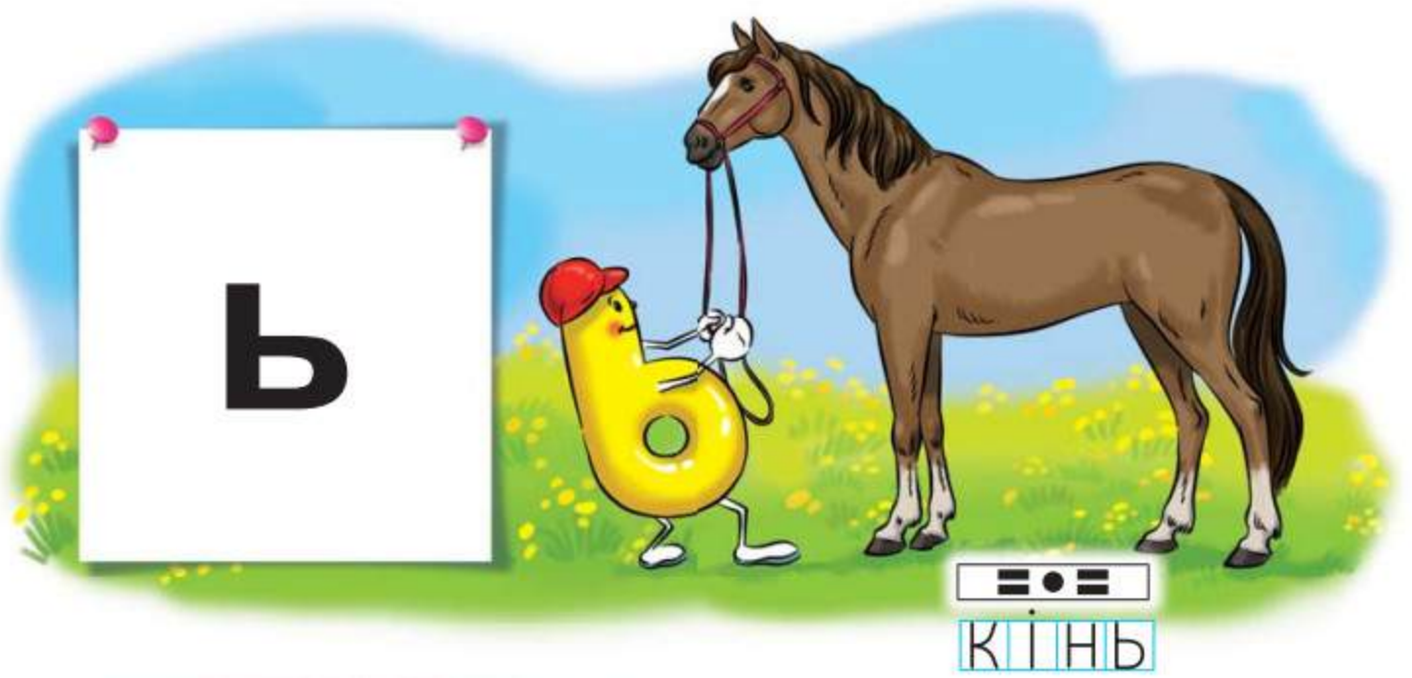

Визнач місце букви **«м’який знак»** у словах. Розкажи, що робить буква **«м’який знак»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

сі, бі, по́сті + ль

де, ті, осі + нь

паль + ма, то

сі-рень-кий
бі-лень-кий
си-вень-кий

ле-гень-кий
ма-лень-кий
то-нень-кий

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Ось-ось-ось — з лісу вийшов лось.
Ень-ень-ень — виліз жук на пень.
Інь-інь-інь — під деревом тінь.
Ась-ась-ась — у ставку карась.
Іль-іль-іль — подай, будь ласка, сіль.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

БУЛЬКА І БУРУЛЬКА

Сіренький котик Булька вийшов з будинку. На мить він зупинився на ґанку. Легенький вітер залоскотав йому тоненькі вуса.

Раптом на носик котикові впала крапелька води. Булька задер голову догорé. Над ним висіла прозора бурулька.

— Скоро весна, — подумав котик. — Розтане сніг і побіжать струмки. Дерева стануть зеленими. Пташки співатимуть веселі пісенькú. Тоді увесь день буду гратись у дворі.

ь о

пеньок

Прочитай завдання Читалочки.

со	сьо
но	ньо
ло	льо
то	тьо

сьо → мий, годні

польовий
кольоровий

слон сон дорога

сльози сьомга бадьорий

Спускайся з гірки, читаючи речення.

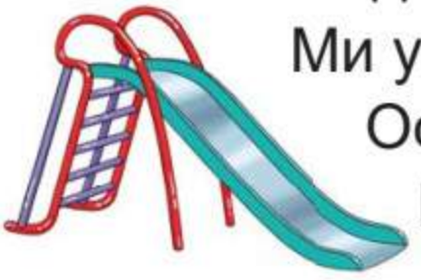

Сьогодні гарний деньок.
Ми у літньому лісі.
Ось старий пеньок.
На нього сів кольоровий метелик.
Але ж пеньок не квітка?

Прочитай текст. Придумай заголовок.

У Петрика тато льот[ч]ик. Сьогодні у нього тренувальні польоти. Петрусь також ма́рить літаками. Він виросте і стане льот[ч]иком.

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Ень-ень-ень — сьогодні гарний день.
Ри-ри-ри — барвисті кольори.
Ва-ва-ва — доро́га польова.
Ок-ок-ок — сіли на пеньок.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

У ЛЬОНІ ІМЕНИ́НИ

У маленького Льоні сьогодні іменини. До нього прийшли друзі. Вони принесли́ різні подарунки.

Івась подарував Льоні мильні бу́льбашки. Вони були легенькі і вільно плавали в повітрі. Олесь приніс альбом і кольорові олівці. Аліна подарувала іграшкову карусель. Мишко — повітряні кульки. А Петрусь приніс справжнісінький бінокль.

Мама Льоні запросила гостей до столу і пригостила пирогом. Діти задоволено смакували.

Хх

ХОЛОДИЛЬНИК

Визнач місце букви **«ха»** в словах. Розкажи, що робить буква **«ха»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

ах	ох	ух	ех	их	іх
ха	хо	ху	хе	хи	хі

х — віст, мара

ру, да, мо → х

горо, горі → х

халат
халва

холод
хокей

хустка
художник

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Зима. Христинка була вдома сама. Раптом хтось постукав у вікно. Христинка насторожено запитала:

— Хто там?

Ніхто не відповів. Знову за вікном загуркотіло. Христинка заховалась за штору. Раптом хтось відхилив двері.

— Хто там? — тривожилась Христинка.

— Де ти, Христинко? — сказав знайомий голос.

— Мамо! — зраділа до́нька. — Хтось стукав до мене у вікно.

— То ху́га.

— Хто-хто? — перепитала Христинка.

— Хурто́ви́на, ві́хола, замети́ль.

— Так багато стукало?

— Та ні, одна! — усміхнулась мама.

За Аллою Свашенко

Розгадай ребус.

~~а~~ омор

Хх

Прочитай завдання Читалочки.

Ха	Хо	Ху	Хе	Хи	Хі

Хо-ма́ Хо-мен-ко Хар-ків
Ха-ри-то́н Ха-не́н-ко Хер-сон

Прочитайте удвох.

— Хто сьогодні на льоду?
— Хома і Харитон.
— У кого шайба?
— Шайба у Хоми.
— Хто забив гол?
— Харитон.
— Хокей — гра для сміливих і спритних.

Поясни, що в реченнях не так. Прочитай їх, виправивши помилки.

У слона замість носа хатка.
На спині у равлика хобот.
На морі пінились великі хо́ванки.
Діти грали у хвилі.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

ХИТРИЙ ХОМА́

Хома не хотів ходити до школи. Він удавав, ніби захворів. Лежав тихо в ліжку. Ховав голову під пухову ковдру.

Мама схвильовано метушилась коло Хоми. Поставила термо́метр. Заварила чай з лі́карських трав. Дістала малину, калину, смородину.

Хома все споживав, але не видужував. Поки не прийшли його друзі. Вони хотіли запросити Хому пограти в хокей. Але ж він хворий!

Слово «хокей» мало дивовижну силу. У Хоми одразу зникла хвороба. Він повеселів і став просити маму відпустити його на хокей.

— Ох і хитра в тебе хвороба! — усміхнулась мама.

Чч

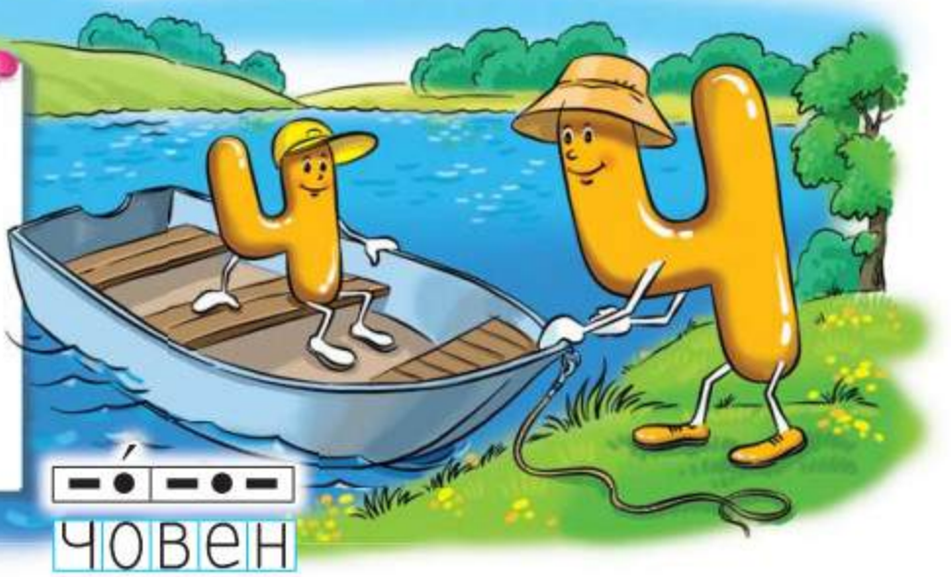

човен

Визнач місце букви **«че»** в словах. Розкажи, що робить буква **«че»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

ач	уч	еч	ич	іч	оч
ча	чу	че	чи	чі	чо

час → то, ник, тина

чис → ло, то, тий

чай → ка, ник

очі

овочі

чуб

чубчик

читати

читачі

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Жив собі зайчик. Дуже скромний і ввічливий. Одного разу він вирішив переночувати в печері.

Спочатку — зазирну́в усере́дину. Там нікого не побачив. Але вирішив привітатись із печерою.

— Здрастуйте, добра печеро! Будь ласка, дозвольте мені увійти.

А в темному куточку печери вже відпочивала лисичка. Почувши зайчиків голосок, зраділа.

— Заходь, заходь, зайчику, — гостинно запросила вона. Зайчик упізнав лисиччин голос. Відчув небезпеку.

— Вибачте, — поспішно сказав він, — не буду вас турбувати.

І швидко помчав від печери пода́лі.

Так увічливість уберегла зайчика від біди.

Розгадай ребус.

ч м

Чч

Прочитай завдання Читалочки.

Чу	Чі
Чо	Чи
Че	Ча

Чер-ка-си
Чер-ні-гів
Чай-ки

Ча́й-чен-ко
Чу-ма-че́н-ко
Чер-не́н-ко

рі
ру
ка
сві
→ чка

суни
сини
води
крини
→ чка

Прочитай скоромовку.

Засвітило сонечко
у наше віконечко.
Біжимо до річечки
зустрічати літечко.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Від спеки річка ніби схудла. У ній поменшало води. Там, де була вода, тепер лежать іржаві консервні банки, покручений дріт, різні поламані речі.

Сергійко ніколи не бачив річку в такому поганому стані. Соромно стало йому за хлопців, за себе, за всіх... Навіть здалось, ніби річка хвора і просить:

— Вилікуйте мене, приберіть сміття.

Сергійко негайно приступив до роботи. Почав чистити річку.

— Друзі прийдуть, — думав він, — і захочуть допомогти. Річчина хвороба вилікóвна.

За Василем Струтинським

Яя

яблука

Визнач місце букви **я** в словах. Розкажи, що робить буква **я** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

язик стояти мрія
яхта сіяти надія

Яблунько, яблунько зеленeнька,
кинь мені яблучко солоденьке.
Хóчу того яблучка скуштувати,
та не можу гілочки я дістати.

Катерина Перелісна

дятел

Прочитай склади і слова.

а	да	ла	на	са
я	дя	ля	ня	ся

лялька няня
земля кишеня

Прочитай текст. Придумай заголовок.

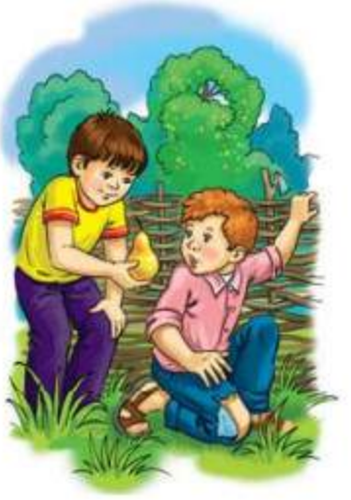

У Рома́севому садку ростуть яблуні. І вродили там тільки яблука. А Ромасеві закорті́ло гру́шки. Підійшов Ромась до тину. Почав перелазити у сусідній садок до Петрика. Там жовтіли груші.

Раптом зачепився за гвіздок. А штан|ц|і дир-р! — і розірвалися.

Де не взявся Петрик. А в руках у нього соковита грушка.

— Ромас|ю|, — каже Петрик, — хочеш, я тебе грушко|ю| приго|щ|у, а ти мене — яблуком?..

Сидить Ромась на лавоч|ц|і, трима|є| грушу та й дума|є|: «І чому я так, як Петрик, не здогадався зробити?»

За Наталею Лапікурою

Яя

Прочитай завдання Читалочки.

Я-на	Я-ки́-мен-ко	Я-ре́м-че
Я-ро-слав	Ян-чу́к	Я-го-ти́н
ма**ля**та	лис**тя**	зна**ння**
зві**ря**та	пі**сня**	воло**сся**
пог**ляд**	кух**ня**	взу**ття**

Прочитайте удвох.

— Яблуко яке?
— Стигле, жовте, солодке.
— Ягоди які?
— Лісові, смачні, поживні.
— А буряк який?
— Столовий, червоний, соковитий.
— А яка картопля?
— Велика, кругла, корисна.

Спускайся з гірки, читаючи речення.

Посадила Оля жменьку квасолі.
А врожай зібрала —
аж дві жмені стало.
Здивувалася вона:
де ж взялася ще одна?

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

У ДЯДЬКА ВАСИЛЯ

Яна і Ярослав побували в дядька Василя. Він живе у селі Я́гідному. Дітям там сподобалося.

У дядька Василя велике господарство. Тут і корова, і коза, і свині. А в них малі дітки. У корови теля, у кози козеня, у свині поросята.

Господарство стереже пес Рябко. А на ґанку нявчить кішка Ася. У Асі пухнасте кошеня. Його назвали Яськóм.

Дядько Василь — гарний господар. У нього всі тварини доглянуті.

Цц

цукерки

Визнач місце букви **«це»** в словах. Розкажи, що робить буква **«це»** на малюнках.

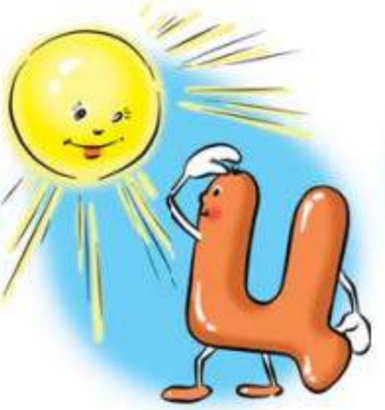

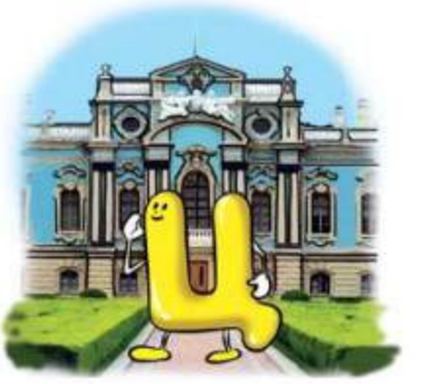

Прочитай завдання Читалочки.

ац	оц	уц	ец	иц	іц
ца	цо	цу	це	ци	ці

цукор
цукро́вий

цирк
циркови́й

цегла
цегляни́й

тане, ране, пере → ць

серце
сонце
віконце

рукави, сини, паляни → ця

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

НА УРОЦІ

Сьогодні на уроці ми вивчали букву «це». Учителька пропонувала цікаві завда́ння. Спочатку ми шукали букву «це» в скоромовці:

Рано-вранці у хустинці
принесли́ зайці́ гостинці.

Потім читали віршик про синиці і суниці. А в кінці уроку вчителька повісила на дошці малюнки. Оленці доручила вибрати ті, у назві яких буква «це» на початку. Оксанці — у серéдині слова. А Гриць вибирав слова з буквою «це» в кінці.

Оленка взяла цукерку, цирк і цибулину. Оксанка — паляницю і сонце. Гриць тримав у руці тільки палац.

А олівець і перець залишились на дошці.

Хто повинен узяти ці малюнки?

Цц

Прочитай завдання Читалочки.

Ца	Це	Цо
Ці	Цу	Ци

Ца-рі́в-ка
Цвір-ку-ни́

Ца-ру́к
Ца-ре́н-ко

цвях
цуценя́

конце́рт
залізниця

ці́кавий
ці́нувати

Прочитай речення.

Горобці і синиці — птахи.

Зайці і лисиці — звірі.

Це́гла і цеме́нт — будівельні матеріали.

Поясни, що в реченнях не так. Прочитай їх, виправивши помилки.

На грядці дозріла синиця.

У саду поселилась суниця.

Утвори слова за зразком.

Багато	Один
пальці	палець
молодці	...
місяці́	...
прапорці	...

Прочитай текст. Придумай заголовок.

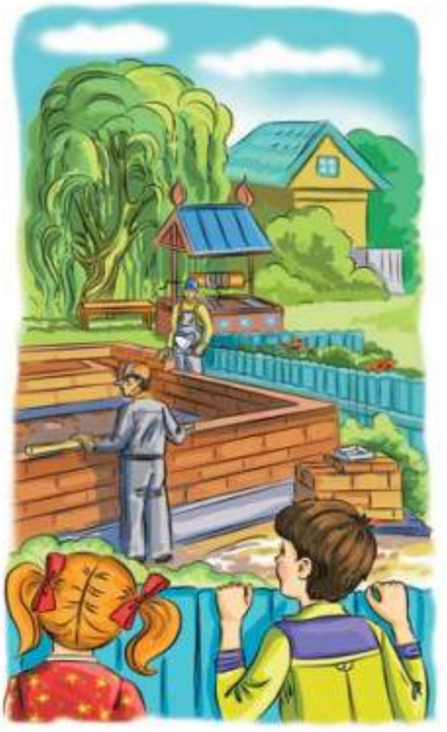

Цього року наші сусіди будували будинок. Машина підвозила цеме́нт, цеглу, цвя́хи.

Взялися вибирати місце для криниці. На ділянці росла верба. Там і криницю викопали. Бо в народі кажуть:

— Де вербиця, там смачна́ водиця.

Будівництво тривало ціле літо. Спочатку заклали з цементу міцний підму́рок. За два місяці ви́мурували з цегли стіни. Потім звели́ дах, поставили вікна і двері.

Спостерігати за будівництвом дуже цікаво.

Юю

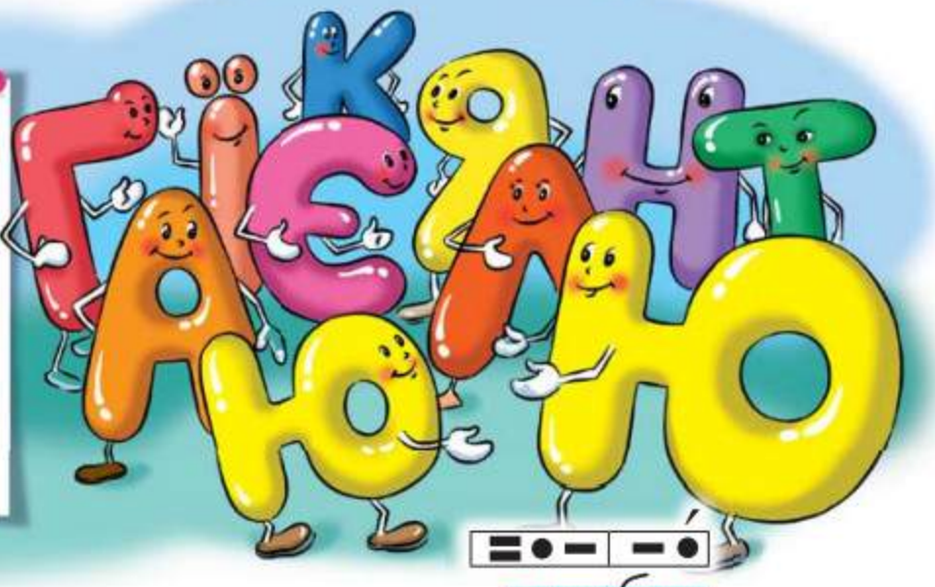

юрба

Прочитай завдання Читалочки.

ю → ний, нак, шка

зна, умі, літа → ю

чита, буду, співа → ю

Спускайся з гірки, читаючи вірш.

Юра рибку упіймав,
Гриць картоплі накопав,
Петрик із кринички
витягнув водички.
А маленька Юля
принеслá цибулі,
крóпу і петрушки —
зварить мама юшки.

Ігор Січовик

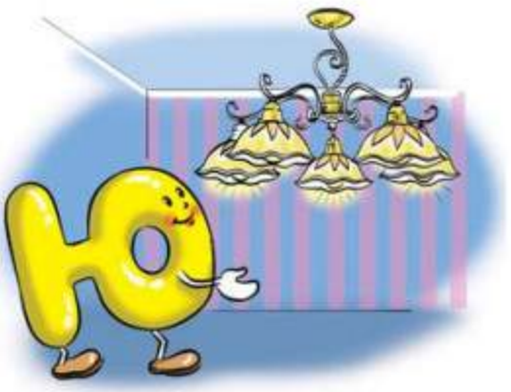

люстра

Прочитай склади і слова.

у	ду	лу	ну	су
ю	дю	лю	ню	сю

люди рюкзак
любов тюльпан

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Дідусь Юхим подарував Юркові книжку про вербл**ю**дів. Вона була з яскравими мал**ю**нками і дуже цікава. Юрась захопився книжкою. Навіть про іграшки забув.

Із книжки він дізнався, де живуть вербл**ю**ди. Чому на спи́ні в них горби. Як довго вони можуть обходитись без води і їжі.

Юркові захотілося побувати в пустелі і побачити живого вербл**ю**да.

— У пустелю потрапити складно, — сказав дідусь. — А в зоопарк підемо. Там побачиш справжнього вербл**ю**да.

Юю

Прочитай завдання Читалочки.

Ю-рій	Ю-лі-я	Ю́-щен-ко
Юр-ко́	Ю-ля	Юр-чу́к
Ю-рась	Ю-лень-ка	Ю-хи́-мен-ко

гріють	годують	зеленіють
плавають	готують	прибирають
пірнають	ряту́ють	поливають
вирина́ють	шука́ють	зріза́ють

Прочитайте удвох.

— Куди збираються Юрко і Юля?
— Юрко йде до музичної школи.
— А Юля ходить у художню студію?
— Так, вона вчиться там малювати.
— Що діти беруть із собою?
— Юрко бере скрипку, а Юля — фарби і пензлики.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

ДРУЗІ

Юля і Юрко — справжні друзі. Вони всюди ра́зом. Уранці поспішають до школи. У класі сидять за першою партою. Дружно працюють на уроках: читають, пишуть, малюють. А на перерві полюбляють розважатися.

Юрко і Юля схожі між собою. Мають біляве волосся. З-під брів виблискують сірі очі. На носиках ряснію́ть весня́нки. І сміються друзі одна́ково ве́село.

Юля і Юрко завжди допомагають одне о́дному.

А в тебе є друзі? Розкажи про них.

Єє

Є Н О Т

Прочитай завдання Читалочки.

є → ноти, диний, днає

заєць
яєчко
краєчок

віта, вмива, одяга → ється

охороня, грі, прибира → є

Прочитай разом зі Щебетунчиком. Добери пропущені слова.

Ає-ає-ає — він багато ... .

Іє-іє-іє — гарно сонце ... .

Оє-оє-оє — тут зустрілись ... .

Ує-ує-ує — пензликом ... .

Прочитай слова.

давнє	колишнє
вечірнє	справжнє
літнє	третє

небо СИНЄ

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Лісники і є́гері пильнують ліс. Лісники охороняють рослини. А єгері піклуються про тварин.

Єгор Петрович працює єгерем. Одного разу він знайшов біля озера хворого єнота. Приніс додому і помістив його у вольє́р.

У Єгора Петровича є до́нька Єва. Вона доглядає єнота. Подає йому яєчко, окра́єць хліба, ллє водичку. Єнот ласує, але мріє повернутись у ліс.

Розгадай ребус.

Є К

Єє

Прочитай завдання Читалочки.

Єв-ген Є-ва Єв-ро-па
Єв-ге-нія Є-гор Єв-па-то́-рі-я

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Євген і Єва побачили в кущах гніздо. Вирішили загляну́ти до нього.

— Тут яєчка, — таємниче сказала Єва.

— Аж три, — прошепотів Євген.

— Не будемо їх чіпати. Пташка може покинути гніздо, до якого торкалися люди. Тоді з яєчок не вилупляться пташенята.

Діти відійшли від гнізда. Прилетіла пташка. Вона вмостилася на яєчках.

Єва і Євген полегшено зітхнули. Пташка не покинула гнізда. Пташенята вилупляться.

Спускайся з гірки, читаючи вірш.

Єва малює, Єва співає,
Єва танцює і вишиває;
страви готує, брата годує,
підлогу миє — все Єва вміє.

Ігор Січовик

Прочитай вірш. Придумай заголовок.

Євген горіхи роздає:
— Оце — моє, оце — твоє.
— А це чиє?
— Це теж моє,
бо вже горіхів не стає.
А в вас такий Євгенко є,
що так горіхи роздає?

Любов Пшенична

Прочитай мудрі вислови.

ЗАПАМ'ЯТАЙ!

У жадібних людей не буває друзів.
Жадібних ніхто не поважає.

КОРИСНА ПОРАДА

Не будьте жадібними,
а будьте щедрими!

Її

Їжак

Прочитай завдання Читалочки.

ї → жа, жак, дальня

по, за, при → їхали

лі-лі-ї

зви́-ча-ї

трам-ва-ї

ї-зди-ти

по-їзд

по-їзд-ка

Прочитай вірш. Придумай заголовок.

Їжачок-хитрячок
із голок і шпичок
пошив собі піджачок.
І у тому піджачку
він гуляє по садку...

Платон Воронько

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Їхали ми, їхали, до річки доїхали,
місток переїхали, на лужок заїхали.
Стали, відпочили і далі поїхали.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

ЇЖАЧОК НА ДАЧІ

Улітку Тетянка з бабусею відпочивали на дачі. Якось у їхній двір зайшов їжачок. Бабуся напоїла його молочком. З того часу їжачок приходив кожного дня. Тетянка частува́ла його ковбаскою, сиром, печивом.

— А що їстиме їжачок узи́мку? — стурбовано запитала Тетянка.

— Узимку йому не потрібна їжа, — відповіла бабуся. — Він залягає в сплячку. Ви́мостить собі восени́ кубе́льце із сухої трави. І спить там аж до самої весни.

Прочитай завдання Читалочки.

Їх	краї	украї́нка
Їм	країна	украї́нець
Її	Украї́на	украї́нський

Київ
київський

Миколаїв
миколаївський

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Ми живемо́ в Україні. Наша країна велика і красива. Куди не поїдеш, побачиш зелені гаї, безкраї поля, великі ріки і малі ручаї́.

В Україні багато міст і сіл. Столиця України — місто Київ.

Ми пишаємося Україною і любимо її.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

ЕКСКУРСІЯ ДО КИЄВА

До класу зайшла Ольга Миколаївна.

— У суботу їдемо на екскурсію в Київ, — повідомила вона. Усі зраділи і почали готуватися до по́їздки.

Їхали поїздом. На київському вокзалі пересіли в екскурсійний автобус і поїхали містом.

Побували на майдані Незалежності, у Музеї води. Побачили виставу в лялько́вому театрі. Милува́лися Дніпром. Відвідали Пейза́жну алею.

Після екскурсії із захопленням ділилися своїми враженнями.

Київ — чудове місто!

А що ти знаєш про Київ?

Фф

фонтан

Визнач місце букви **«еф»** у словах. Розкажи, що робить буква **«еф»** на малюнках.

Прочитай завдання Читалочки.

аф	іф	уф	иф	еф	оф
фа	фі	фу	фи	фе	фо

фарба
фабрика
фазан

форма
фокус
фотограф

футбол
футболіст
футбольний

Прочитай разом зі Щебетунчиком. Добери пропущені слова.

Фон-фон-фон — мобільний ... .
Арф-арф-арф — одягаю теплий ... .
Фін-фін-фін — в морі плаває ... .
Фель-фель-фель — у руці новий ... .

Прочитай текст. Придумай заголовок.

У Федька́ є альбом з фотографіями. На них усе Федько́ве життя.

Найпершу фотографію зробив його тато, коли Федько тільки народився. А ось у Федька виріс перший зубчик. На іншому фото він у фіолетових туфликах робить свої перші кроки.

Та найбільше Федькові подобається фотографія, де він із друзями грає у футбол. Це його улюблена гра.

Федько хоче навчитися фотографувати. Він мріє про новенький фотоапарат.

А в тебе є улюблені фотографії?

Фф

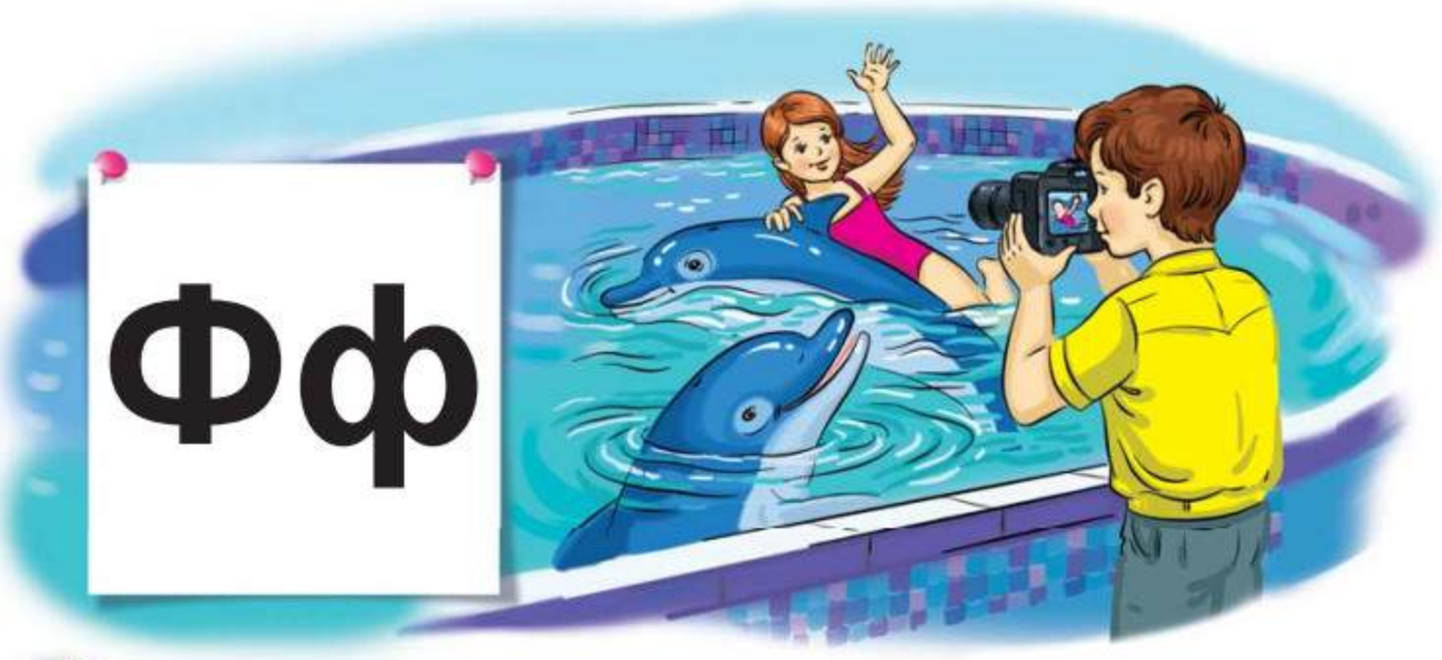

Прочитай завдання Читалочки.

Фа-ї-на
Федь-ко

Фе-ді-єн-ко
Фе-сен-ко

Прочитайте удвох.

— Куди прийшли Фаїна і Федько?
— У дельфінарій.
— Що робить Фаїна?
— Фаїна плаває з дельфінами.
— А Федько?
— Федько її фотографує.

Прочитай вірш Тамари Коломієць. Придумай заголовок.

На майдані, де фонтан,
у футбола грав фазан.
Був би класний футболіст —
заважає пишний хвіст.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Софійка потрапила на фіолетовий острів. Там росли фіолетові пальми. Між ними ходили фаза́ни і фламі́нго.

Ось приїхала фіолетова карета. Вона зупинилась біля фонтана. З карети вийшла фея у фіолетовому вбранні. Вона підійшла до Софійки і стала показувати фокуси.

Раптом почувся мамин голос:

— Донечко, прокида́йся!

Софійка відкрила очі, і фіолетовий острів зник. Дівчинка хотіла додивитися сон. Вона знову стулила повіки́. Але фантастичний сон не повернувся.

А тобі сняться кольорові сни?

Щщ
[шч]

щу́ка

Визнач місце букви **«ща»** в словах. Розкажи, що робить буква **«ща»** на малюнках.

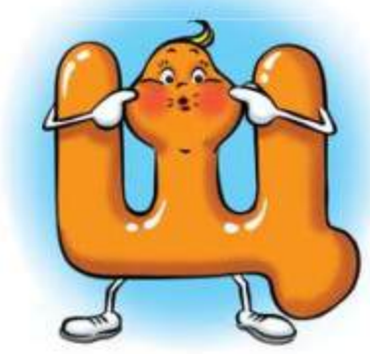

Прочитай завдання Читалочки.

ащ	ущ	ощ	ищ	іщ	ещ
ща	щу	що	щи	щі	ще

ку
пла → щ
бор

ща → ве́ль / стя / сли́вий

щодня
щоденно

щели́на
щедрі́вка

Спускайся з гірки, читаючи закличку.

Іди, іди, дощику,
зварю тобі борщику
і поставлю на дубочку
у зеленому гайочку.
Мені каша, тобі борщ,
щоб ішов ряснíший дощ.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Зібралися три щітки і засперечались — яка з них найбільш потрібна. Перша мовила:

— Я дуже потрібна, бо чищу одяг. Без мене люди будуть виглядати неохайно.

— А я чищу взуття, — обізвалася друга щітка. — Людину в брудно́му взутті ніхто охайною не назве.

— Найпотрібніша я, — сказала третя. — Щоранку і щовечора я чищу людям зуби. А чисті зуби — це здорові зуби.

Яка ж щітка найпотрібніша?
Ти як думаєш?

Щщ
[шч]

Прочитай завдання Читалочки.

Ща	Що	Щі	Щу	Ще	Щи

Ща-сли́-ве Ще-дре́н-ко Щав-ле́н-ко
Щу́-ків-ка Щи-па-чу́к Щу-кін

Прочитай разом зі Щебетунчиком. Добери пропущені слова.

Ощ-ощ-ощ — пішов холодний ... .
Ащ-ащ-ащ — одягай скоріше ... .
Щу-щу-щу — всі сховались від ... .

Прочитай, щоб зрозуміти.

Ще́дрий — охоче ділиться тим, що має.
Щасли́вий — сповнений радості і щастя.

Прочитай текст. Придумай заголовок.

— Що таке Батьківщи́на? — запитала у мами дитина. Мама щиро усміхнулась і сказала:

— Давай поміркуємо разом. Від якого слова утворилося слово Батьківщина?

— Від слова батько.

— А ще?

— Батьки́, ба́тьківський.

— Тож Батьківщина — це все, що поєднано з батьками: батьківський дім, рідне місто чи село. А ще країна, у якій народилася людина.

Батьківщина є в усіх. Наша Батьківщина — Україна.

Що ти можеш розказати про свою Батьківщину?

Прочитай і зрозумій

Спускайся з гірки, читаючи загадку.

Він продукти зберігає,
їжу в холоді тримає.
Є у ньому морозильник.
Зветься диво — ... .

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Якось Юрко вирішив налякати Іринку і сказав їй:

— У холодильнику хтось живе!

Та Іринка не злякалася, а відповіла:

— Я знаю.

Відчинили вони холодильник, а там Снігова баба. Компот з каструлі попива́є.

— Зачиніть двері, — каже, — спекотно!

Тут до кухні зайшла мама.

— Заберіть її, — сказала. — Куди я салат поставлю?

Снігова баба мовила:

— Дозвольте мені лишитися!

І Юрко з Іринкою стали просити батьків лишити Снігову бабу.

— Зробимо так, — сказав тато, — поки зима, нехай живе надво́рі. А потім відвеземо́ її на фабрику морозива. Там зимно і смачно.

— Ура! — зраділи Юрко, Іринка і Снігова баба.

За Тетяною Савченко

Поясни, що на малюнку не так, як у тексті.

Розгадай ребус.

холо ~~**бу**~~

[дз]

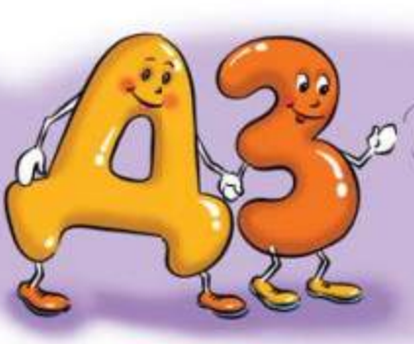

дзиґа

[дз']

дзьоб

а	о	у	и	е	і	я	ю
дза	дзо	дзу	дзи	дзе	дзі	дзя	дзю

Прочитай на́зви малюнків.

дзво-ник

ку-ку-ру-дза

ґу-дзи-ки

Прочитай текст. Придумай заголовок.

У лісі дзюркотів струмок. Над ним схилились лісові дзвіночки. Вони дивились у воду, як у дзеркало.

Прилетів ґедзь. Він став хитати дзвіночки. Хотів, щоб вони задзвони́ли. Ґедзь не знав, що лісові дзвіночки не дзвонять.

Прочитай сполучення слів. Склади з ними речення.

вода дзюрчить
горобець дзьобає
кукуру́дзяні па́лички
солодкі родзи́нки

Прочитай текст. Придумай заголовок.

Олесь і Марійка люблять дивитися по телевізору передачі про тварин. Сьогодні діти дізнались багато цікавого про дзьоби́ птахів.

Виявляється, дзьоб у птаха — не прикраса. Ним він добуває їжу. Дзьоби у птахів дуже різні.

У качки дзьоб пло́ский. Ним вона збирає їжу на поверхні води. Дзьоб папуги й горобця нагадує кусачки. Птахи подрібнюють ним насіння. Дуже міцний дзьоб у дятла. Він роздовбує дзьобом кору на деревах. Дістає шкідливих личинок і комах.

[дж]

ДЖМІЛЬ

а	о	у	и	е	і
джа	джо	джу	джи	дже	джі

Прочитай на́зви малюнків.

джип

бджо-ла

джин-си

Прочитай завдання Читалочки.

сидіти — сиджу́ радити — ра́джу
ходити — ходжу́ будити — буджу́
їздити — їжджу садити — саджа́ю

Прочитай сполучення слів. Склади з ними речення.

лісове джерело́ солодкий джем
маленьке джере́льце теплий дже́мпер
джерельна вода непрохідні́ джу́нглі

Прочитай скоромовку разом зі Щебетунчиком.

Дзвінко джерело дзюрчить.
Над джере́льцем джміль дзижчить.

Тетяна Лисенко

Прочитай вірш. Придумай свій заголовок.

БДЖІЛКА

Я гукнув учора бджілці,
щоб зіграла на сопілці.
Але бджілка не змогла —
дуже за́йнята була.

Я сказав сьогодні бджілці,
щоб зіграла на сопілці.
Але бджілка не схотіла —
до квіток на луг спішила.

Завтра бджілці я скажу:
— Я тобі допоможу.
А як меду назбираєм —
на сопілці вдвох заграєм.

Сергій Цушко

Розгадай ребус.

пер

’ (апостроф)

М’Я Ч

Прочитай на́зви малюнків.

хом’як

5

п’ять

реп’яхи

Прочитай завдання Читалочки.

б’є	п’є	в’є
б’ють	п’ють	в’ють
сім’я	п’ята́	комп’ютер
м’ята	солов’ї	подвір’я

Прочитай вірш Олени Полянської. Придумай заголовок.

Кіт-воркіт муркоче —
мишку з’їсти хоче.
Каже: — У комп’ютера
мишка є комп’ютерна.
Заведіть під ліжком
і для мене мишку!

Прочитай текст. Придумай заголовок.

У Мар'янки і Дем'янка дружна сім'я.

Найстарша в сім'ї — бабуся Уляна. Вона в'яже онукам м'якéнькі шкарпетки і любить сидіти за комп'ютером.

Поруч Мар'янка бавиться з хом'ячком. Дем'янко поливає кімнатні квіти, щоб не зів'яли. Мама разом із татом спекла пиріг і тепер заварює чай із м'ятою.

Уся сім'я сідає за круглий дерев'яний стіл. Мама люб'язно пригощає пирогом. Тато розливає чай і повідомляє новини з комп'ютера. Бабуся запитує, чи сподобалися Мар'янці в'язані рукавички. Дем'янко розповідає, як забив на футболі аж два м'ячі.

Прочитай і зрозумій

Прочитай текст.

АЛФА́ВІ́Т

Алфавіт. Ти, напевно, вперше чуєш це слово. Хочеш знати, що воно означає?

Алфавітом називають розташовані в певному порядку букви. Алфавіт ще називають абе́ткою або а́збукою.

На цій сторінці ти бачиш украї́нський алфавіт. В алфавіті подано великі і малі букви. Під кожною буквою — її назва.

Прочитай на́зви букв алфавіту.

А а	Б б	В в	Г г	Ґ ґ	Д д	Е е
а	бе	ве	ге	ґе	де	е
Є є	**Ж ж**	**З з**	**И и**	**І і**	**Ї ї**	**Й й**
є	же	зе	и	і	ї	йот
К к	**Л л**	**М м**	**Н н**	**О о**	**П п**	**Р р**
ка	ел	ем	ен	о	пе	ер
С с	**Т т**	**У у**	**Ф ф**	**Х х**	**Ц ц**	**Ч ч**
ес	те	у	еф	ха	це	че
Ш ш	**Щ щ**	**ь**		**Ю ю**	**Я я**	
ша	ща	м’який знак		ю	я	

Прочитай вірш Ліни Біленької. Придумай заголовок.

Буква **А** зате́мна встала,
розбудила букву **Бе**:
— Чуєш? — злякано сказала, —
мишка в за́кутку шкребе.
Бе зіскó́чила з полиці
і термóсить букву **Ве**:
— Розшукать негайно кицю —
всім завдання бойове!
Ве мерщій до **Ге**, **Ґе**, **Де**:
— Хто з вас знає, киця де?
Ге, **Ґе**, **Де** того не знали,
та швиденько повставали,
підняли **Е**, **Є**, **Же**, **Зе**:
— Хто до киці повезе?
Тут вся азбука проснулась,
одягнулась та узулась:
— У похід усі на мишку!
Турбува́ти на́що кішку?!
— Нас багато! — каже **Зе**, —
мишка нас не погризе!
Налякали букви мишу.
Утекла. Настала тиша…

Запитання для уважного уважних читачів і читачок.

1. Яка буква найперша почула шкря́бання мишки?

2. Чому букви не турбували кішку?

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай і відгадай загадку Читалочки.

Теремок повзе.
На собі його везе
власник багатий,
слизьки́й і рогатий.

Прочитай вірш.

ХТО В ХАТЦІ ЖИВЕ?

Побачила вчора й злякалася трішки:
на спині — хатина, під стрі́хою — ріжки.
Ті ріжки ворушаться, наче антени,
і вказують шлях із хатини до мене!
— Хто ж мешкає в ній — риба, птиця чи звір?!
Ой, краще швиденько заскочу у двір,
сховаюсь отут, за кущами малини,
дивитися буду на дивну хатину:
чи їздить, чи ходить, колеса чи ніжки?
Та в хатці злякались — сховалися ріжки…
Я довго сиділа в малині зеленій,
дивилась на хатку, а хатка — на мене.

Любов Голота

Запитання для уважних читачів і читачок.

1. За ким спостерігала дівчинка?

2. Які ще тварини мають роги?

3. Чим роги равлика відрізняються від рогів корови, о́леня чи кози?

4. У яких тварин роги небезпечні? Чому?

Прочитай закличку разом зі Щебетунчиком.

Равлику-павлику,
вистав свої ріжки!
Тобі два, мені два,
поді́лимось обидва.

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай і відгадай загадку Читалочки.

Як весе́лка, кольоровий,
має здібності до мови.
Слово птаху лиш скажіть,
він його повто́рить вмить.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

ПАПУ́ЖКА

Тато відкрив дверцята клітки, і папужка вилетів у кімнату.

Він весело закричав і сів на шафу. Потім перелетів на вікно і довго спостерігав, як стрибають горобці по гілках дерева.

— Тату, а як ти його зловиш, щоб знову посадити в клітку? — запитав Тарасик.

— Е, синку, щоб тварини тебе слухались, треба хитрощі знати. Я папужку випустив голодним. А тепер приберу клітку, насиплю корму в годівничку, наллю чистої водички, і він сам полетить у клітку, — розповідав тато.

Так і сталося. Папужка, хоч і спостерігав за горобцями, а й свою клітку не залишав без уваги. Тільки-но тато наси́пав вівса́ в годівничку, папужка злетів з вікна — і в клітку. А тато закрив дверцята.

За Людмилою Борщевською

Запитання для уважних читачів і читачок.

1. Що турбувало Тарасика?

2. Який секрет знав тато, щоб повернути папугу в клітку?

3. Чи відомі тобі якісь секрети про птахів? Розкажи.

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш Івана Олексишина.

Бачить мати, як щось пише
її мала доня, та й питає:
— Що ти робиш?
— Пишу листа Тоні.
— Але ж ти, — сміється мати, —
не вмієш писати.
— То нічого, адже Тоня
не вміє читати.

Прочитай вірш Грицька Бойка.

ДЕ БУКВАРИК?

— Де твій букварик?
— В портфелі новому.
— Ну, а портфель де?
— У столику вдома.
— Взяв би зі столу.
— Так стіл же замкнувся...
— То відімкнув би.
— Ключа я позбувся...
— Де ж це той ключ?
— У портфелі новому.
— Ну, а портфель де?
— У столику вдома.

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Що розсмішило тебе в цьому ві́рші?

2. Поясни, як така пригода могла статися з хлопчиком.

Прочитай вірш Петра Кралюка.

ЩО РАЗОМ?

Малесенька Оля
в саду окрай хати
з букварика літери
вчиться читати.
— Ось, бачиш, комашка, —
вчить старша сестра, —
під нею три букви,
їх знати пора.
— Це О-о-о, — тягне Оля, —
це Си, а це А-а-а.
— А що буде разом?
— А разом… бджола.

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Що тебе розвеселило в цьому ві́рші?

2. Чи всі букви Оля називала правильно?

3. Як думаєш, чому Оля неправильно прочитала слово?

4. Поясни, що на малюнку не так, як у тексті.

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом зі Щебетунчиком.

Він на вулиці хлопчик приємний:
і малих захищає, і чемний.
А як при́йде додому — сестричку
він щоразу тяга́ за косичку.

Йосип Курлат

Прочитай текст.

У ГОСТЯХ І ВДОМА

Прийшов Янек до Стася в гості. Пальто повісив на вішалку. Витер черевики об підстилку. Зачесав волосся перед дзеркалом. Сказав бабусі: «Добрий день!» — і пішов у кімнату до товариша.

— Бачиш, Стасю, який твій товариш акуратний і ввічливий, — сказала бабуся.

Поси́діли хлопці, подивилися книжки́. Потім Янек запросив:

— Ходімо тепер до мене.

Прийшли вони до Янека. Удома кинув Янек пальто в один куток, шапку — в інший і гукає до бабусі:

— Бабуню, то я зі Стасем. Повісь моє пальто і шапку!

Розглянь малюнок. Визнач, хто із хлопчиків Янек, а хто — Стась.

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Прочитай ту частину тексту, яка відповідає малюнку.

2. Прочитай, як вів себе Янек у гостях.

3. Як думаєш, чому Янек по-різному поводився у гостях і вдома?

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай лічилку разом зі Щебетунчиком.

Мама, тато, дід, бабуся —
всіх назву, не помилюся.
Старший братик і сестричка —
в нас сімейка невеличка.
Не спиняйте, бо зіб'юся:
мама, тато, дід, бабуся…
Старший брат, сестра і я —
отака у нас сім'я.

Варвара Гринько

Прочитай вірш Лесі Вознюк.

ТАТКО І МАТУСЯ

А у мого татка
широченні плечі:
зручно тут сидіти,
видно вдаль малечі.

Дужі та міцнющі
татко руки має.
Він мене високо
вгору підкидає.

А в матусі ручки
лагідні й тепленькі,
пригортають ніжно
до свого серденька.
Усмішка ласкава,
очі волошкові,
сповнені терпіння,
доброти, любові.
Як візьму за руки
татка і матусю,
то нічого в світі
з ними не боюся.

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Прочитай, що сказано у вірші про татка, а що — про маму.

2. Що ти хочеш розказати про свою сім'ю?

Відгадай загадки Лесі Вознюк.

З ним ніколи не сварюся,
іграшками поділюся.
Буду з ним дружити, грати.
Познайомтесь, це мій ... .

Хитрі очі, дві косички.
У веснянках ніс та щічки.
Непосида невеличка
називається ... .

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай і відгадай загадку Читалочки.

Як подивишся на нього,
бачиш в нім себе самого —
отаким, яким буваєш.
Що це, друже? Відгадаєш?

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

ФО́КУС-МО́КУС

Дітки показували фокуси-мокуси. Підійшла черга до Федька. Хлопчик подумав, подумав та й каже:

— Я вас усіх сфотографую. І кожному покажу його фотокартку. Як хтось буде не схожий, то́му віддам свій… фотоапарат.

Діти здивовано перезирну́лись, адже у Федька не було фотоапарата. Та Федько не розгубився. Він згорнув трубочкою долоньки й приклав до ока.

— Увага! Знімаю! — і клацнув язико́м. Порився в кишенях, узяв щось у жменьку.

— Тепер кожному покажу його фотокартку.

Вибачайте, що дуже маленька, — такий фотоапарат.

І підносить кожному у жменьці. Хто гляне, той усміхнеться.

— Я справді схожий, — каже всяк. Бо у Федьковій жменьці — маленьке люстéрко.

За Дмитром Чередниченком

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Який фокус-мокус придумав Федько?

2. Чому фотокартки хлопчик показував у жменьці?

3. Чи доводилося тобі показувати фокуси-мокуси? Які саме?

4. Розкажи, у що граєш ти зі своїми друзями.

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Ти усміхнися небу,
усім, хто біля тебе:
і братику й сестричці,
і сонечку й травичці.
Люби усіх довкола,
удома та у школі,
і ця любов із Неба
повернеться до тебе.

Леся Вознюк

Прочитай вірш Валентина Бичка.

ВЕЛИКИЙ І МАЛИЙ

Жили собі сусіди
на вулиці одній;
два хлопці-непосиди —
великий і малий.

В усім були несхожі
сусіди-хлопчаки.
Один поводивсь гоже,
а другий — навпаки.

Малий, узявши книжку,
дідусеві чита.
Великий тягне кішку
із тину за хвоста.

Малий дає дорогу
малятам з дитсадка.
Великий із-за рогу
їм тиче кулака…

Тож, певно, по заслузі
дісталось хлопчакам:
в малого — всюди друзі,
великий ходить сам.

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Як думаєш, якому хлопчикові веселіше й цікавіше жити? Чому?

2. Прочитай вірш ще раз. Коли читаєш про кожного хлопчика, передавай голосом своє ставлення до нього.

Вибери слова, які називають добрі справи.

допомагаю **усміхаюсь**
ламаю **дарую** **відбираю**
турбуюсь **бережу** **штовхаю**
саджаю **доглядаю**

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Кожному в пісочниці
повозитись хочеться,
бо не просто в ній пісок:
тісто в ній — на пиріжок,
для фортеці цегла в ній,
для машин — гараж нови́й.
Ось чому в пісочниці
всім погратись хочеться.

Анатолій Костецький

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

ЧУЖА ІГРАШКА

Одного дня Сашко і Стасик будували у дворі за́мок із піску.

Сашко копав пісок совком і раптом бачить — щось блищить. Він розгріб пісок. А там красива маленька машинка.

— Стасику, дивись, яка гарна машинка! — сказав Сашко.

— Дуже гарна. Бери її собі, — запропонував Стасик.

— Ні, не візьму, це не моя машинка, — відповів Сашко.

— Але ж ти її знайшов. Значить, твоя.

— Ні, машинку треба віддати то́му, хто її загубив. У нашому будинку живе маленький хлопчик. Учора я бачив, як він грався такою машинкою. Я думаю, що це він загубив її в піску.

Сашко взяв машинку і відніс хлопчику.

— Це твоя машинка?

— Моя! Моя! — зрадів малюк.

За Людмилою Борщевською

Запитання для уважних читачів і читачок.

1. Хто із хлопчиків знайшов машинку?

2. Що порадив зробити зі знахідкою друг?

3. Як вчинили хлопчики?

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом зі Щебетунчиком.

Киця — друг,
комп'ютер — друг:
я люблю дружити.
Друзі — річка, ліс і луг,
і книжки, і квіти.
Ще я подружу́ з Мишком
і з веселуно́м Сашком,
та з Наталкою, яка
змайструвала літака.
Адже друзів, каже тато,
не буває забагато.

Наталка Поклад

Прочитай вірш.

СВАРКА

Рано-вранці за дрібнички
посварились дві сестрички.
— Не чіпай моєї книжки!
Не бери ведмедя Мишки!
— Віддавай мій олівець,
що поламаний кінець!

І шматок отої стрічки,
і лялькові черевички.
— В мій куточок не ходи!
Ми у сварці назавжди!
Посідали по кутках,
надулися — глянуть страх!
А надворі дощ і вітер,
дуже сумно так сидіти!
Де не глянеш — скрізь краплинки,
навіть про́світку нема.
…Почекали дві хвилинки,
обернулись крадькома.
Вдвох одразу обернулись,
не хотіли — а всміхнулись.
Що за гра на самоті?
Вже й ляльки́ якісь не ті...
І, забувши всі дрібнички,
помирились дві сестрички.

Марія Пригара

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Прочитай, як дівчатка посварилися.
2. Якою була погода в той день?
3. Прочитай, як дівчатка помирилися.
4. Чи доводилось тобі сваритись і миритись? Розкажи, як це відбувалось.

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Одягну сьогодні зранку
святкове вбрання,
бо у мене нині свято —
день народження!

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

НАЙКРАЩИЙ ДЕНЬ

Усе-таки найкращий день — це день народження. Так думають усі хлопчики й дівчатка. У цьому ще раз переконався Сергійко.

Сьогодні Сергійкові сім років. На святковий обід прийшли його друзі. Кожен привітав іменинника і вручив подарунок. Стасик подарував машинку, Василько — блакитний літачок, Костик — конструктор, Владик — альбом і кольорові олівці. Глянув Сергійко на Мар'янку, і радісно забилося серце. Дівчинка тримала коробочку з маленьким кошеням. Живий подарунок!

— Вітаю тебе, Сергійку, — сказала Мар'янка. — Сьогодні в тебе стане на одного друга більше.

— Дуже дякую, — сказав хлопчик і притис до грудей пухкенький живий клубочок.

Марія Бабенко

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Скільки друзів прийшли привітати Сергійка?

2. Прочитай, хто що подарував.

3. Хто став новим другом Сергійка?

Розглянь малюнок. Назви́ імена дітей. Кого художниця забула намалювати?

Розкажи, як ти святкуєш свій день народження.

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш Надії Кир'ян.

ХТО ЖАРТУЄ?

Ці слова, ці СЛОВА
принесла́ мені СОВА.
Їй приснився дивний СОН,
що прийшов до неї СЛОН.
Він зривав із гілки СИВУ,
синювату, спілу СЛИВУ.
Потім слон пішов у КАСУ,
потім завітав до КЛАСУ,
де навчалася СОВА,
що сказала ці СЛОВА.
Хто із вас нам розшифрує,
що за буква так жартує?

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

МУРЧИК І ЖМУРЧИК

Мурчик і Жмурчик сиділи на бе́резі. Вони дивилися на воду. Тоді Мурчик прогорнув пісок та й каже:

— Сідай ти по той бік, а я по цей, та й будемо в школу грати.

— Як?

— Я напишу слово й прочитаю з цього кінця, а ти прочитаєш з того кінця.

— Добре.

Мурчик пише лапкою на піску: РИС. Жмурчик читає: СИР. І облизується:

— Ага, в мене смачніше!

Мурчик пише: ТІК. Жмурчик читає: КІТ. Тоді Мурчик пише: КОТО́К. А Жмурчик дивиться — аж і в нього КОТОК.

— Он який ти хитрий… — Жмурчик стирає лапкою і пише своє.

— Ой, потоп! — закричав Мурчик і вискочив на кру́чу.

— І в мене: ПОТОП. А я й не боюся, — сміється Жмурчик і прогортає хвостиком пісок.

Дмитро Чередниченко

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Чим цікаві слова, написані котиками?

2. У яку гру зі словами ти вмієш грати?

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Хто здоровий, той сміється.
Все йому в житті вдається.
Він уміє працювати,
вчитись і відпочивати.
Хто здоровий, той не плаче.
Жде його в житті удача.

Прочитай вірш.

ЗДОРОВИМ БУДЬ!

З фізкультурою ми дружим,
різні вправи любим дуже.
«Раз, два, три, чотири!» —
чути з нашої квартири.

Глянь: без мила і водиці
умиваються дві киці.
Язичком вмиваються,
лапками втираються.

Я до крана сам дістану,
умиваюсь біля крана.
Ми́лю милом щоки, шию
і водою добре мию.

Кроленята — глянуть любо,
об морквинки чистять зуби.
І тому в них зубки цілі —
гострі-гострі, білі-білі.

В мене щіточка зубна,
подивіться: ось вона!
Зверху вниз і навпаки
чищу зуби залюбки.

Носить півник-співунéць
на голівці гребінець.
Гребінцем тим, знає кожний,
причесатися не можна.

А у мене, а у мене
є гребіночка зелена.
Я нікого не прошу —
сам голівку причешу.

Грицько Бойко

Запитання для уважних читачів і читачок.

1. Що радить робити автор вірша, аби бути здоровим?

2. Як думаєш, чому про здоров'я треба турбуватися?

3. На яких малюнках художниця зробила помилку?

Разом із друзями розкажіть одне одному, що корисного робить кожний для свого здоров'я.

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Задивилось сонечко
на маленьку Сонечку:
Сонечка умита,
Сонечка одіта,
чисті черевички,
у косичках стрічки.
Усміхнулось сонечко
до малої Сонечки.

Грицько Бойко

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

КОРИ́СНА РОЗМОВА

Вибиралася мати з малою донечкою до бабуні в гості. Одягла дівчинку в новеньку спідничку, вишиту блузочку. Посадила доню перед дзеркалом і стала чепури́ти. Розчісувала світле волосся, заплітала косички, вплітала в них красиві стрічки́. Доня тішилася стрічка́ми. А потім спитала:

— Мамо, якого вони кольору?

— Голубі, як твої очка, — сказала мама.

Сподобалось доні, що в неї оченята, як незабудки. Подумала трохи й знову запитала:

— А які мої коси, мамо?

— Золоті, доню, як пшеничне колосся.

— А губи, мамо?

— Червоні, — сказала мати.

— Червоні, як що, мамо?

— Червоні, як я́гідки малини. А тепер, доню, я в тебе щось спитаю. Якого кольору земля?

— О, це я знаю, мамо. Земля чорна.

— Чорна, як що, доню?

Глянула дівчинка на свої рученята, засоромилася й відразу побігла до умивальника…

За Теклею Білецькою

Запитання для уважних читачів і читачок.

1. Куди зібралися мама й доня?

2. Чому дівчинка засоромилась і побігла до умивальника?

Пограйте із сусідом чи сусідкою по парті в театр — хтось читає запитання дівчинки, а хтось — відповіді мами.

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом зі Щебетунчиком.

Днів у тижні рівно сім —
на́зви вивчимо усі.
Понеділок — перший день,
а за ним вівторок йде.
Далі середа, четвер —
твердо знаю я тепер.
Після п'ятниці — субота,
де кінчається робота.
Ну, а сьомий день який?
Та звичайно ж — вихідний.

Володимир Слєпцов

Прочитай і відгадай загадку.

ХТО ВОНИ?

Їх в родині рівно сім,
і вони відомі всім.
Йдуть вони завжди по черзі,
за останнім — знову перший.
Віком рівні всі брати.
Спробуй їх назвати ти.

Прочитай вірш. Добери пропущені слова.

ХТО МОЛОДЕЦЬ?

понеділок

Вранці ми із добрим ділом
привітали ... .
Ніченька минула скоро, —
трудовий іде ... .

вівторок

Спритна, вміла, молода
вже настала ... .
Йде четвертий день тепер,
називається ... .

четвер

середа

Діло добре ладиться,
як настала ... .
Дома скрізь кипить робота,
як почався день — ... .

субота

п'ятниця

А субота з хлібом-сіллю
привела сестру — ... .
Ось і тижневі кінець,
хто трудився — молодець.

Степан Жупанин

неділя

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Скільки днів у тижні? Назви́ їх по порядку.

2. Який день починає тиждень? А який закінчує?

3. Який день тобі найбільше подобається? Поясни чому.

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай і відгадай загадку Щебетунчика.

Із дванадцяти братів
троє землю прикрашали,
троє сонцем зігрівали,
троє сипали дощами,
троє віяли снігами.
Як же звати цих братів?

Прочитай вірш.

ВІД ЗИМИ ДО ЗИМИ

Січень січе,
лютий лютує,
березень плаче,
квітень квітує.
Травень під ноги
стелить травицю.
Червень складає
сіно в копиці.
Липень медовий
бджілок чарує.

Серпень чудовий
булки дарує.
Вересень трусить
груші в садочку.
Жовтень гаптує
клену сорочку.
Йде листопад,
застеля килими.
Грудень надходить —
початок зими.

Федір Петрів

Розглянь малюнки. Які по́ри року зображено на них? Назви́ місяці кожної пори́ року.

Прочитай уривок з вірша Катерини Перелісної.

Скільки місяці́в у році?
Ну, хто знає, говори!
І який з них веселіший
для малої дітвори?

Який місяць тобі найбільше подобається? Поясни чому.

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом зі Щебетунчиком.

Що зробити, щоб удвічі
видавався торт смачнішим?
Що зробити, щоб удвічі
кожен день для вас побільшав?
Щоб і радості, і щастя
вам було — аж ні́де діти!
А немає тут секрету.
Треба з другом поділитись!

Анатолій Костецький

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

ЧИЙ АПЕЛЬСИН БІЛЬШИЙ

Вийшов Мишко у двір з апельсином. І Валерчик теж виніс апельсин, та такий великий, як два кулаки. Валерчик любить, щоб у нього завжди все було найбільше і найкраще.

На лавочці сиділа бабця Катря. Валерчик підійшов до неї й питає:

— Правда, мій апельсин більший за Мишків?

— Не знаю, — загадково усміхнулася бабця. — Я поміркую, тоді скажу.

Поки вона міркувала, Валерчик свій апельсин з'їв. І Мишко теж з'їв. Тільки їли вони не однáково.

Валерчик обдер з плоду шкірку й кусав його, як яблуко. А Мишко поділив на дóльки й роздав по одній усім, хто грався у дворі. А собі лишив тільки дві.

Після цього Валерчик витер рукавом сорочки рота й питає в бабці Катрі:

— Ви вже поміркували? Уже можете сказати, чий апельсин більший?

— Авжеж, поміркувала, — каже бабця. — Михайликів був у п'ять разів більший за твій. Його апельсин он скільки діток їли! А твого вистачило тільки тобі.

Запитання для уважних читачів і читачок.

1. Що очікував почути від бабусі Валерчик?

2. Чому бабуся вирішила сказати, що апельсин Михайлика — більший?

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Засоба́кали га́вки,
закиця́кали ня́вки,
зажа́бали ква́ки,
зака́чкали кря́ки,
закозя́кали ме́ки,
забара́нили бе́ки,
за зірки́ сховалось небо,
перестав усе, як треба.

Тетяна Лисенко

Прочитай вірш.

НАВПАКІЙКО

Цей малий Сергійко —
хлопчик-навпакійко.
Зранку і до ночі
каже він: «Не хочу!»
Вже замучились батьки —
все він робить навпаки.

Осінь, дощ, калюжі, вітер,
повдягали куртки діти,
повзували чобітки,
а Сергійко — навпаки:
шорти з шафи витягає
та сандалики взуває.

Ніч настала, треба спати,
починає він стрибати.
Кожен вечір хлопчик каже,
що у ліжко він не ляже.
І навчились мама й тато
Навпакійком керувати:
зробить хлопчик залюбки́
те, що просять, навпаки.

«Хліб не їж, залиш для мишки!» —
проковтне увесь до кришки.
«Молока не пити зранку!» —
випиває махом склянку.
«Не складай свої машинки!» —
прибере їх за хвилинку.

Дуже просто з ним справлятись.
Став він стригтись і купатись,
їсти, спати, руки мити,
те, що треба, те й робити.
Бо придумали батьки
вчити сина навпаки!

За Тетяною Лисенко

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Чому Сергійка називали Навпакійком?

2. Коли Сергійко почав робити те, що треба?

3. Знайди і прочитай рядки, які відповідають малюнкам.

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Сказала Миша своїм Мишенятам,
щоб слухалися матері як слід.
Щоб із нори не сміли виглядати,
бо поруч ходить страхолюдний Кіт.
А Мишенята й чути не хотіли,
вони Кота за хвостика ловили.

Микола Сингаївський

Прочитай казку. Придумай свій заголовок.

МИШКА, КІТ І ГАРБУЗ

Якось надвечір упіймав Кіт Мишку.

— Що зі мною буде? — забідкалася Мишка.

— З'їм тебе! — сказав Кіт.

— А що ти сьогодні їв на сніданок?

— Мишу.

— А на обід?

— Теж мишу, — муркнув Кіт і примружив зелені очі. — А на вечерю будеш мені ти.

— Ой, як нерозва́жливо! — похитала головою Мишка. — Ти безпере́рвно їси одна́кову їжу. От і заподієш своєму здоров'ю шкоду. Тобі неодмінно треба покуштувати чогось іншого. Ну хоч би й гарбуза́.

Кіт злякався за своє здоров'я і сказав:

— Гарбу́з великий. Як його їсти?

— Віднеси мене до гарбуза, — мовила Мишка. — І я охоче тобі покажу.

Кіт узяв Мишку за шкіру й поніс.

— Тільки не думай, що я відпущу тебе, — мовив він суворо. — Після гарбуза все одно візьмуся за тебе.

— Будь ласка, — посміхнулась Мишка. І почала показувати, як їдять гарбуз.

Кіт незчувся, як Мишка прогризла дірку й ша́снула в гарбуз.

— Ов-ва! — здивувався він. — Гарбуз проковтнув Мишку! Добре, що я не став його їсти. А то він би ковтнув і мене.

Ено Рауд, естонський письменник

Запитання для уважних читачів і читачок.

1. Чи розумієш ти, що означають слова ***кмітливий*** і ***нерозважливо***?

2. Кого з персонажів казки можна назвати кмітливим?

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом зі Щебетунчиком.

Їду, їду на коні,
а мурашка — на мені.
Геть мені не важко
так везти мурашку,
бо я їду на коні,
а мурашка — на мені.

Станіслав Шаповалов

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

МАЛЕНЬКА МУРА́ХА

Якось Петрусь із Мишком натра́пили на мура́шник. Височе́нький такий, аж не віриться, що його збудували дрібне́нькі кома́шки.

— Ого, який великий, — сказав Петрусь.

— Та де там великий, — заперечив Мишко.

Він завжди заперечував щось Петрусе́ві, аби показати, що більше знає.

— А які ці комахи ду́жі!

— Та які вони дужі? Самих он ледве видно, — вів своєї Мишко.

— Ні, ти тільки глянь. Травинку тягне в п'ять разів більшу за себе.

— Скільки там тої травинки, — не здавався Мишко. — Сама за вітром летить.

— А ця! Подивися: білу подушечку тягне, — дивувався Петрусь.

— Теж мені подушка, не бíльша зернини. Та менших комах, ніж оці, й не буває.

— І бачить, куди треба тягти́.

— Та в них і очей немає! — не вгава́в Мишко.

Саме тут якась із мурах залізла Мишкові під холо́шу і так кусну́ла, що він аж підскочив.

— Ого, як гризну́ла! — скрикнув Мишко.

— Та де там, — усміхнувся Петрусь. — Мура́хи такі маленькі, що в них і зубів немає.

Василь Шкляр

Запитання для уважних читачів і читачок.

1. Чому Мишко все заперечував?

2. Після якого випадку Петрусь заперечив Мишкові?

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш Євгена Юхниці.

Посварився з братиком
і один гуляю,
бо у грі «Піратики»
він перемагає…
Заберу свисточок,
човники і крейсери!
Граю сам в куточку!
Тільки щось не весело…

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

НОВИЙ ВЕЛОСИПЕД

Левко́ приїхав на майданчик на новому велосипеді. Відразу його оточили діти.

— Дай проїхатись, — просять.

— І мені, і мені…

— Нікому не дам, — відмахнувся Левко. — Я ще й сам не накатався…

І закружляв навколо квітника, гучно сигналячи.

А хлоп'ятам ще дужче закортіло проїхатися на новóму велосипеді.

— Дай спробувати, — не відставали вони. Левко і слухати не хотів — їздив сам. Просили, просили діти та й почали розходитись.

Врешті набридло Левкові кататися. Відвіз велосипед додому, а сам знову вибіг на майданчик. Підійшов до гойдалки.

— Зупиніть, і я сяду, — просить він.

Хлоп'ята ніби й не чули — ще дужче розгóйдувалися. Образився Левко, підійшов до дівчаток — вони в піску гралися. Але й ті не звернули на нього увагу. Тільки хтось проказав:

— Іди, катайся на своєму велосипеді…

Микола Стеценко

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Як думаєш, чому діти не захотіли гратися з Левком?

2. Прочитай, як діти сторонилися Левка.

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш Валерія Гужви.

До всіх сердець, як до дверей,
є ключики малі.
Їх кожен легко підбере,
якщо йому не лінь.
Ти, друже, мусиш знати їх,
запам'ятать неважко:
маленькі ключики твої —
«Спасибі» і «Будь ласка».

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Є НА СВІТІ ЧАРІВНІ́ СЛОВА

Дня не буває, щоб Сашко з кимось не побився або не посварився.

А вчора на перерві його ненаро́ком штовхнув Петрик. Петрик — хлопчик спокійний, нікого не кривдить, не ображає. Ох і розсердився Сашко. Розкричався і вже заніс над головою Петрика кулак. Але в цю мить почув:

— Вибач, будь ласка, я не навми́сне.

Ніби якась стороння сила зупинила Сашків кулак. І злість десь поділася.

— Що зі мною? — подумав він. — Що на мене так подіяло?

А Петрик поглядає на нього своїми блакитними очима так винувато, що Сашко мимоволі обняв його.

— Та нічого, мені не бóляче, ходімо до вікна.

За вікном на клені годівниця для пташок. Школярі наповнюють її крихтами хліба, різним насінням. Вони люблять пернатих друзів.

— Поглянь, — каже Петрик, — сьогодні сорока з горобцями снідає.

— І не ображає слабших, — подумав Сашко. — Мабуть, пташки теж уміють дружити. Слова гарні пташині знають. Подібні до тих, які сказав Петрик.

За Марією Бабенко

Запитання для уважних читачів і читачок.

1. Чому розлючений Сашко став раптом добрим?

2. Чому ввічливі слова називають чарівними?

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш Грицька Бойка.

Чому цуцик у муці́?
Він хотів спекти млинці.
Та собача вдача
дуже нетерпляча:
лиш розбовтав тісто —
з'їв його все чисто!

Прочитай казку. Придумай свій заголовок.

УМІЙ ПОЧЕКАТИ

Жили собі брат і сестра — Півник і Курочка.

Побіг Півник у садок та й почав клювати зеленісіньку смородину. А Курочка й каже йому: — Не їж, Півнику! Почекай, поки смородина достигне.

Півник не послухався. Наклювався так, що насилу додому дійшов.

— Ох! — кричить. — Боляче мені!

Напоїла Курочка Півника м'ятою, — і пройшло. Видужав Півник, пішов у поле. Бігав, спітнів і побіг пити холодну воду.

А Курочка йому гукає: — Не пий, братику, почекай, поки прохолонеш!

Не послухався Півник, напився холодної води. І почала його трусити лихоманка. Побігла Курочка до лікаря. Прописав лікар гірки́х ліків. Довго пролежав Півник у ліжку.

Поки видужав, уже й зима настала. Річка льодом укрилася.

Схотілося Півникові на ковзанах покататись. А Курочка й каже йому:

— Ой, почекай, Півнику! Дай річці зовсім замерзнути.

Не послухався Півник. Покотився по льоду́. Лід проломився, а Півник — шубовсть у воду! Тільки його й бачили.

З журналу «Барвінок»

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Скільки разів не послухав Півник Курочку?

2. Прочитай ту частину казки, яка відповідає малюнку.

3. Придумай інший кінець казки.

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш Бориса Списаренка.

Прилетіло сонечко
на мою долонечку —
крильця червоненькі,
цяточки чорненькі.
По всіх пальчиках ходило,
з мізинчика полетіло.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

КОНИК І СОНЕЧКО

Повзла Мурашка поміж трави.

Коли це бачить — тінь від стеблини якась незвична, широка надто. Підвела вона голову: якесь звірятко сидить на стеблі і дивиться зверху на неї.

— Ти хто? — запитала Мурашка.

— Коник, — відповіло їй звіря.

— Дивно, — подумала Мурашка. — Невже коні такі малі?

Раніше вона чула, що коні дуже-дуже великі, немов гора, і страшенно сильні. А цей ось — зовсім маленький. Чи, може, він іще не виріс?

— А ти іржати вмієш? — недовірливо запитала Мурашка.

— Аяќже, вмію. От послухай!

І Коник засюрчав тоненьким голоском:

— Црі-црі-црі-і-і!

На ту хвилину якраз нагоди́лося Сонечко.

— Ха-ха-ха, — засміялося воно. — Хіба коні так іржуть?

— А як же? — розгубився Коник.

— У справжніх коней голос ду́жий. І ходять вони по землі, а не лазять по стеблині.

— Так і ти ж не сяєш, як справжнє сонце. Проте звешся Сонечком.

— Але я таке ж червоне, як і те, що світить.

— А я — зелений, — гордо заявив Коник.

— Ото ж бо й воно, що зелений. Справжні коні ніколи не бувають зеленими…

За Василем Моругою

Запитання для уважних читачів і читачок.

1. Що здивувало Мурашку, коли вона познайомилася з Коником?

2. Що спільного в Коника і коня, Сонечка і сонця?

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш Євгена Гуцала.

— Звідки дощ іде?
— Із неба!
— Де іде той дощ?
— Де треба.
Без дороги ходить скрізь —
через поле, через ліс.
— А чи є у нього ноги?
— Та нащо дощеві ноги,
коли ходить без дороги!

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

ІДИ, ІДИ, ДОЩИКУ!

Купила мама Васи́лькові гу́мові чоботи. А взути їх ні́як: сонячно, сухо. І дощ іти не квапиться. Дрімає собі у хмарині.

Поприміряв Василько чоботи, та й подався до тополі.

— Дощику, — гукає, — іди, щоб калюжі були! У мене нові́ чоботи, хочеться походи́ти.

А дощик ніби й не чує. Вернувся Василько додому, нудьгує.

А на вулиці Мирослава з по́дружками.

— Чого ти, Василько, похнюпився?

— Та… не можу дощу дочекатися.

— Ой, чи ти ж умієш його кликати?

— Чом не вмію? Іди, кажу, бо всі тебе ждуть…

— Хіба так? — засміялася Мирославка. — Дощ он як треба кликати:

Іди, іди, дощику,
зварю тобі борщику
в поли́в'янім горщику,
винесу на дуба,
покличу голуба.
Голуб буде пити,
дощик буде лити!

Дощик почув, з-за хмарини виглянув.

— Гарно ви співаєте! І танцюєте... Я теж так хочу!

Та як припу́стить! А чобітки гумові в хаті залишились. І хай собі. Калюжі теплі, по таких можна й босо́ніж!

За Зіркою Мензатюк

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Чому Василько хотів, щоб пішов дощ?

2. Поясни, як ти розумієш такі слова:

Дощ як припустить!

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Помічниця

Я у мами помічниця.
Мамі я допоможу́:
на столі поприбираю,
квіти на вікні поллю.
Тільки трошки ще пограюсь.
Потім… Завтра все зроблю.

За Наталею Бутук

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

ЗА́РАЗ

Прокинулась якось Маринка в неділю. Одягнулась і давай бавитись ляльками.

Мама каже:

— Ти, доню, спершу ліжко застели, вмийся, а тоді вже грайся.

А Маринка на те:

— Зараз, матусю, — і знову грається.

«Напевно не розуміє наша донечка цього слова», — подумала мама. І каже татові:

— Може, сьогодні поїдемо в зоопарк?

Як почула те Маринка, зраділа.

— Ой, мамочко, як добре ти надумала! Давай швидше снідати й поїдемо.

— Зараз, — відказала спокійно мама і пішла до кухні. І Маринка за нею на кухню подала́сь.

— Мамусю, ми скоро будемо снідати?

— Зараз, доню, — знову відповідає мама.

Маринка просить маму бант зав'язати, платтячко ви́прасувати. А мама на те — зараз та зараз.

Дуже прикро стало малій Маринці, розрю́мсалась.

— Чого це ти плачеш? — питає тато.

— Я маму стільки просила. А вона все відповідає, що зараз, і нічого не робить…

— А я чув, що «зараз» — це «потім».

— Хто ж тобі таке сказав? — дивується Маринка.

— А твоє незастелене ліжко, розкидані ляльки, непри́брані звечора фарби…

Витерла Маринка кулачками сльози і сказала:

— Я, татуню, зараз усе приберу. — І швиденько прибрала.

Тут мама вже не барилась. Загадково посміхаючись, подала снідати.

А незабаром усі поїхали в зоопарк.

За Олегом Буценем

Запитання для уважних читачів і читачок.

1. Як думаєш, чому мама не поспішала виконувати прохання Маринки?

2. Чому тато сказав, що слово ***зараз*** означає ***потім***?

3. Чому, подаючи сніданок, мама загадково посміхалася?

Прочитай приказки. Поясни, як ти їх розумієш.

Не відкладай на завтра те,
що можна зробити сьогодні.

Зробив діло — гуляй сміло.

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай скоромовку разом зі Щебетунчиком.

Круглий ґудзик розгойдався,
із ниточки обірвався.
Чорна ґава з міста йшла,
того ґудзика знайшла.
— Гарний ґудзик, далебі!
Я візьму його собі.

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

КАЗКА ПРО ҐУДЗИК

У малого Артемка була сороч́ечка. Така зру́чна, що хлопчик носив її найчасті́ше. І мала вона ґудзики на рукавах. Малюк їх не дуже любив.

Одного разу Артемко знову одягнув улюблену сорочечку. Узяв ґудзика на рукаві, щоб покрутити. Та раптом той відірвався й упав на підлогу.

За мить малюк уже забув про пригоду. Він побіг по смугастого м'ячика. Зачепив ніжкою відірваного ґудзика, і той закотився під диван.

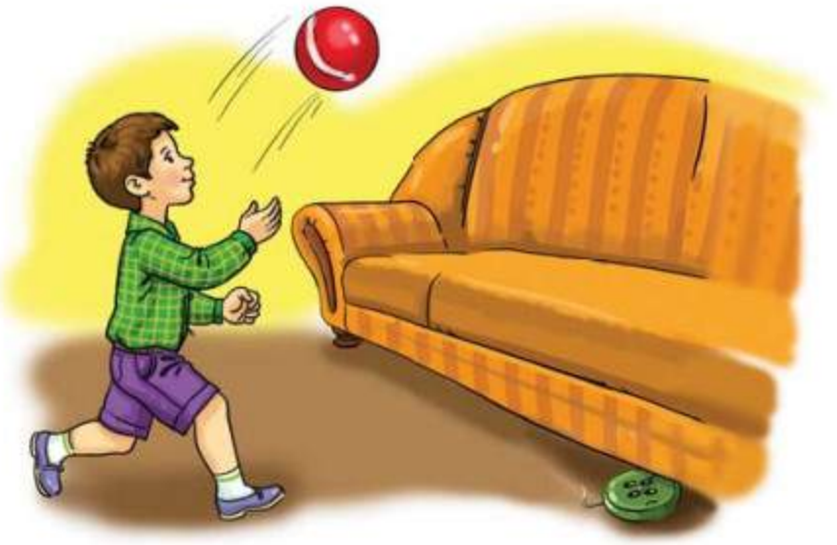

Увечері матуся помітила згубу.

— У тебе ґудзичок відірвався. Ти його не бачив?

— Ні, — сказав Артемко, позіхаючи.

Наступного ранку мама почала пошуки. Але ґудзичка ніде не було.

Та коли почала замітати коло дивана, за віником викотився загублений ґудзик.

Через якусь годинку мама Артемка вже пришивала ґудзика до сорочечки.

Який же радий був хлопчик, коли всі зелені ґудзички були на місці. Тепер він не крутив їх, а легенько погладжував.

За Марією Солтис-Смирновою

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Як ставився Артемко до ґудзиків на початку тексту і в кінці?

2. Знайди в тексті і прочитай, як ґудзик відірвався і як знайшовся.

Прочитай і зрозумій

ПОЧИНАЄМО З РОЗМИНКИ!

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Дощик чисто,
дощик чисто
умиває наше місто.
Умиває він тополькИ,
і травичку, і квітки.
І розкриті парасольки,
і барвисті парасольки
під дощем немов грибки.

Надія Кир'ян

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

КОЛЬОРОВИЙ ДОЩИК

Була в однієї матусі донечка, маленька і чепурне́нька. Але мала вона дуже непосидючий характер. І п'ять хвилин Жанночка не сиділа на місці.

Одного ранку із затягнутого хмарами неба падав дощ. І маленька не знала, чим зайнятись. Тоді мама дістала скриньку і сказала:

— Це чарівна́ скринька. З її допомогою ми зробимо свій дощик.

У скриньці лежали кольоровий папір, ножиці і клей.

— Зараз будемо хмару робити, — повідомила матуся. Але в її руках папір сірого кольору перетворився лише на тоненькі смужечки.

— Нема хмаринки! — розгубилась Жанночка. Мама усміхнулась і почала скручувати паперові смужки. Одну, другу, третю... Зупинилась лише тоді, коли накрутила десяток чи навіть трохи більше. А донечка сиділа тихенько і заворóжено спостерігала.

— Давай клей! — сказала мама.

Тепер робота кипіла в чотирьох руках. Жанночка подавала, матуся клеїла.

— Ура, хмарка! — зраділа дівчинка. — А дощик буде?

Тепер кольорові смужечки з паперу перетворювались на спіральки-краплинки і клеїлись під хмаркою. Три жовтенькі крапельки, дві блакитні, три оранжеві, дві зелені. І стільки ж фіолетових лягали дощови́ми ці́вками.

— Який гарний і веселий дощик! — вигукнула дівчинка.

— А сонечко збоку зробимо? Чи квіточку? Може, метелика? — запитувала мама.

Тільки Жанночка вже не чула. Вона взяла свій дощик і понесла́ його до вікна.

Може, й там уже йде такий яскравий?

За Марією Солтис-Смирновою

Запитання і завдання для уважних читачів і читачок.

1. Чому мама з донечкою вирішили робити дощик?

2. Чим виготовлений дощик відрізнявся від справжнього?

Гарного тобі відпочинку влітку!

Навчальне видання

ПОНОМАРЬОВА Катерина Іванівна

Українська мова.
БУКВАР

Підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти

(у 2-х частинах)

Частина 2

(відповідно до Типової освітньої програми
колективу авторів під керівництвом О. Я. Савченко)

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Підручник відповідає Державним санітарним нормам і правилам
«Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»

Головна редакторка *І. В. Красуцька*
Редакторка *І. В. Красуцька*
Головна художниця *І. П. Медведовська*
Технічний редактор *Е. А. Авраменко*
Коректорка *О. В. Должикова*

Малюнки художниць: ***Н. В. Кущ-Батюк, Л. Л. Резнікової***

Використано світлину *С. Клименка*,
матеріали сайту «Весела абетка» (www.abetka.ukrlife.org),
а також фотобанку *Shatterstock*

Український освітянський
видавничий центр «Оріон»